

LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση

Εργο LIFE14/GIE/GR/000304

Οικοδόμηση συνεργασιών, ανάπτυξη δεξιοτήτων και ανταλλαγή γνώσεων για τα δάση του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα

ForestLife

Δράση Α1
Εκτίμηση αναγκών και
σχεδιασμός πύλης συνεργασίας

Παραδοτέο: Α1.1

Εντοπισμός και αξιολόγηση αναγκών της Ελληνικής Δασικής Κοινότητας για τη διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000

Έκδοση 2 – Σεπτέμβριος 2017

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ-ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η παρούσα έκθεση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση LIFE14/GIE/GR/000304 «Οικοδόμηση συνεργασιών, ανάπτυξη δεξιοτήτων και ανταλλαγή γνώσεων για τα δάση του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα» (ForestLife) που υλοποιείται από το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων (δικαιούχος), σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υ.Π.ΕΝ. (εταίρος). Το έργο υλοποιείται με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

The present report has been prepared in the framework of the project LIFE14/GIE/GR/000304 "Building cooperation, developing skills and sharing knowledge for Natura 2000 forests in Greece" (ForestLife). The project is implemented by the Greek Biotope/Wetland Centre (coordinating beneficiary) and Directorate General for the Development and Protection of Forests and the Rural Environment (associated beneficiary) with the financial contribution of the LIFE financial instrument of the European Union.

Η πλήρης αναφορά στην παρούσα έκδοση είναι:

Κακούρος Πέτρος, Στέλλα Τοπαλίδου, Λένα Χατζηιορδάνου, Γιώργος Πουλής, Μαρία Κατσακιώρη και Βασιλική Χρυσopolίτου. 2017. Εντοπισμός και αξιολόγηση αναγκών του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας και των λοιπών εμπλεκόμενων στην προστασία και διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα (Έκδοση 2). Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων. Θέρμη. 59 σελ. + Παράρτημα

This document may be cited as follows:

Kakouros Petros, Stella Topalidou, Lena Hatziiordanou, Giorgos Poulis, Maria Katsakiori, and Vasiliki Chrysopolitou. 2017. Assessment of needs of the personnel of Greek Forest Service and other stakeholders involved in the protection and management of forests in Greek Natura 2000 sites (in Greek) (Version 2). Greek Biotope/Wetland Centre. Thermi. Greece. 59p. + annex

Πρόλογος

Κοινή διαπίστωση των υπηρεσιών, οργανισμών και άλλων φορέων που εμπλέκονται στην προστασία και τη διαχείριση των ελληνικών δασών είναι η υστέρηση στη διάδοση, αξιολόγηση και υιοθέτηση της νέας γνώσης και της πείρας σε θέματα δασικής διαχείρισης, αλλά και σε θέματα αντιμετώπισης των απειλών που καταγράφονται στα δάση που βρίσκονται σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 και σε σημαντικούς δασικούς τύπους οικοτόπων στην Ελλάδα. Ελλείψεις διαπιστώνονται επίσης σε θέματα διοίκησης, κατάρτισης, ενημέρωσης και αξιοποίησης της χρηματοδότησης. Αυτά επισημάνθηκαν στο πρώτο σεμινάριο για τη διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 στη Μεσογειακή Βιογεωγραφική Περιοχή που έγινε στη Θεσσαλονίκη 26-28 Μαΐου 2014. Οι προτεινόμενες από το σεμινάριο ενέργειες για την αντιμετώπιση των κενών και των ελλείψεων περιλάμβαναν την προώθηση της συλλογής και της ανταλλαγής εμπειριών και καλών πρακτικών μέσω της ανάπτυξης μιας διαδικτυακής πληροφοριακής πύλης για τα δάση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, την επιμόρφωση και έκδοση κατευθύνσεων σε επιλεγμένες θεματικές ενότητες κ.ά.

Σε απόκριση των ανωτέρω αναγκών, το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας/Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων (ΜΓΦΙ-ΕΚΒΥ) και η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος (ΓΔΑΠΔΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.) υλοποιούν έργο LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση με τίτλο «Οικοδόμηση συνεργασιών, ανάπτυξη δεξιοτήτων και ανταλλαγή γνώσεων για τα δάση του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα» (LIFE ForestLife).

Το έργο LIFE ForestLife έχει ως σκοπό να ενισχύσει τις συνεργασίες, να προωθήσει την ανταλλαγή και διάδοση καλών πρακτικών μεταξύ όσων δραστηριοποιούνται στα δάση του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα και να ενδυναμώσει τις δεξιότητες του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας, αλλά και όσων υπηρεσιών, οργανισμών και οικονομικών φορέων εμπλέκονται στην προστασία και διαχείριση των δασών του Δικτύου. Παράλληλα, μέσα από επιλεγμένες δράσεις, αναλαμβάνει να πληροφορήσει και να ευαισθητοποιήσει τους χρήστες των δασών, να αναδείξει τις δασικές περιοχές του Δικτύου και τις ωφέλειες που προκύπτουν από την προστασία και διατήρησή τους.

Ωστόσο, ο λεπτομερής σχεδιασμός τέτοιων δράσεων απαιτεί να ληφθούν υπόψη οι ειδικότερες ανάγκες των ενδιαφερόμενων μερών, ιδίως των εμπλεκόμενων στην προστασία και διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα. Οι ανάγκες αυτές αφορούν, τόσο το περιεχόμενο των εργαλείων που θα αναπτυχθούν, όσο και τον τρόπο που αυτά θα είναι σχεδιασμένα. Για τον λόγο αυτό, το έργο ξεκινά τις δράσεις του με έρευνα αναγνώρισης των αναγκών των εμπλεκόμενων μερών. Η έρευνα σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη κατευθύνσεις διεθνών οργανισμών και μελέτες αναγνώρισης της κατάστασης του δασικού τομέα της Ελλάδας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας θα αξιοποιηθούν για τον σχεδιασμό της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση, των σεμιναρίων επιμόρφωσης του έργου, καθώς και των δράσεων που αποσκοπούν στην αύξηση του ενδιαφέροντος και της ευαισθητοποίησης των επισκεπτών των δασών.

Περιεχόμενα

Πίνακες	4
Εικόνες	5
Abstract	8
1. Εισαγωγή και σκοποί της έρευνας.....	9
2. Ομάδες στόχοι της έρευνας	12
3. Μέθοδος	15
3.1. Γενικά	15
3.2. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου, δειγματοληψία, διατύπωση ερωτημάτων	16
3.3. Επιλογή τύπου ερωτήσεων	17
3.4. Κλίμακα μέτρησης, ανάλυση και αξιολόγηση των απαντήσεων	17
3.5. Βελτίωση της απόκρισης/Εισαγωγικό σημείωμα	17
3.6. Πιλοτικό ερωτηματολόγιο	18
3.7. Αποστολή ερωτηματολογίου	18
4. Αποτελέσματα	19
4.1. Οι απαντήσεις συνολικά	19
4.2. Οι απαντήσεις ανά ομάδα στόχο και περιφέρεια	19
4.3. Οι απαντήσεις ανά ερώτηση	25
5. Συζήτηση.....	47
5.1. Απήχηση της έρευνας	47
5.2. Γνώση και πείρα στη διαχείριση δασών στο Δίκτυο Natura 2000	48
5.3. Αξιολόγηση δεξιοτήτων στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας, εντοπισμός σχετικών ελλείψεων και αναγκών	51
5.4. Ανάγκες λειτουργικότητας Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση	53
6. Συμπεράσματα.....	57
7. Βιβλιογραφία.....	59
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Ερωτηματολόγιο	60

Πίνακες

Πίνακας 1. Αποτελέσματα αξιολόγησης πιλοτικού ερωτηματολογίου	18
Πίνακας 2. Αριθμός και αναλογία απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο της έρευνας εντοπισμού των αναγκών της Δασικής Υπηρεσίας και των λοιπών εμπλεκόμενων στην προστασία και διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000.	20
Πίνακας 3. Μέσος όρος αξιολόγησης των γνώσεων για το Δίκτυο Natura 2000 ανά ομάδα.	25
Πίνακας 4. Μέσος όρος αξιολόγησης των γνώσεων και της πείρας στην εφαρμογή συγκεκριμένων λύσεων ανά ομάδα.	27
Πίνακας 5. Μέσος όρος αξιολόγησης των δυνατοτήτων ενημέρωσης στα θέματα διαχείρισης των ερωτημάτων Α2/Α3, ανά ομάδα.	28
Πίνακας 6. Μέσος όρος αξιολόγησης των δυνατοτήτων χρηματοδότησης ανά ομάδα.	30
Πίνακας 7. Ποσοστά (%) χρήσης διαφόρων μέσων επικοινωνίας για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών από τους ερωτώμενους ανά ομάδα.	31
Πίνακας 8. Εξοικείωση των μελών των ομάδων στόχων στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, βασικών εφαρμογών γραφείου, διαδικτύου και αναζήτησης πληροφοριών ανά ομάδα.	32
Πίνακας 9. Μέσος όρος συχνότητας επίσκεψης στις παρακάτω διαδικτυακές πύλες για εύρεση πληροφοριών ανά ομάδα.	33
Πίνακας 10. Μέσος όρος αξιολόγησης της πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικές με τα δάση στο Δίκτυο Natura 2000 ανά ομάδα.	35
Πίνακας 11. Μέσος όρος του ενδιαφέροντος για εφαρμογές-εργαλεία της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.	37
Πίνακας 12. Μέσος όρος αξιολόγησης ενδιαφέροντος για οφέλη από τη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.	39
Πίνακας 13. Μέσος όρος ενδιαφέροντος για ενεργό συμμετοχή και συνεισφορά στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.	41
Πίνακας 14. Ποσοστά (%) των ερωτηθέντων ανά ομάδα που επιθυμούν πληροφορίες για τους εγγεγραμμένους οργανισμούς/φορείς στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασία για τα Δάση ανά κατηγορία πληροφορίας.	43
Πίνακας 15. Ποσοστά (%) των ερωτηθέντων ανά ομάδα που επιθυμούν πληροφορίες για τα μέλη της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ανά κατηγορία πληροφορίας.	43
Πίνακας 16. Μέσος όρος αξιολόγησης της συμβολής ορισμένων γνωρισμάτων της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ώστε να είναι επιτυχής, ανά ομάδα.	45

Εικόνες

Εικόνα 1.	Συχνότητα απάντησης στο ερωτηματολόγιο της έρευνας εντοπισμού των αναγκών της Δασικής Υπηρεσίας για τη διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000 (από 22-1-2016 έως 30-6-2016).	19
Εικόνα 2.	Πλήθος απαντήσεων, ανά περιφέρεια, του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας και του συνόλου στο ερωτηματολόγιο της έρευνας εντοπισμού των αναγκών για τη διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000.	23
Εικόνα 3.	Αναλογία ανά περιφέρεια και μέσος όρος των απαντήσεων του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας συγκριτικά με το προσωπικό που υπηρετούσε το 2014, στο ερωτηματολόγιο της έρευνας εντοπισμού των αναγκών για τη διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000.....	24
Εικόνα 4.	Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης των γνώσεων για το Δίκτυο Natura 2000 από τις ομάδες της έρευνας.....	26
Εικόνα 5.	Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης των γνώσεων των ομάδων για την εφαρμογή λύσεων για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων στο Δίκτυο Natura 2000.	27
Εικόνα 6.	Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης της πείρας στην εφαρμογή λύσεων για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων στο Δίκτυο Natura 2000 ανά ομάδα.	28
Εικόνα 7.	Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης της πείρας στην εφαρμογή λύσεων που απαντούν σε πιέσεις και απειλές που δέχονται οι Μεσογειακοί δασικοί τύποι οικοτόπων ανά ομάδα.....	29
Εικόνα 8.	Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης των δυνατοτήτων χρηματοδότησης ανά ομάδα.	30
Εικόνα 9.	Συγκριτική παρουσίαση της χρήσης διαφόρων μέσων επικοινωνίας για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών από τους ερωτώμενους ανά ομάδα.	31
Εικόνα 10.	Εξοικείωση των μελών των ομάδων στόχων στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, βασικών εφαρμογών γραφείου, διαδικτύου και αναζήτησης πληροφοριών ανά ομάδα.....	32
Εικόνα 11.	Συγκριτική παρουσίαση της συχνότητας επίσκεψης σε διαδικτυακές πύλες σχετικές με τα δάση σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 από τις ομάδες της έρευνας.	34
Εικόνα 12.	Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης της πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικές με τα δάση στο Δίκτυο Natura 2000 ανά ομάδα.	36
Εικόνα 13.	Συγκριτική παρουσίαση του ενδιαφέροντος για εφαρμογές-εργαλεία της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.....	38
Εικόνα 14.	Συγκριτική παρουσίαση του ενδιαφέροντος για οφέλη από τη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.	40
Εικόνα 15.	Συγκριτική παρουσίαση του ενδιαφέροντος για ενεργή συμμετοχή και συνεισφορά στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.	42
Εικόνα 16.	Συγκριτική παρουσίαση των κατηγοριών πληροφορίας για οργανισμούς/φορείς που θα επιθυμούσαν οι ερωτώμενοι να βρίσκουν στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.....	43

- Εικόνα 17. Συγκριτική παρουσίαση των κατηγοριών πληροφορίας για τα μέλη της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση που θα επιθυμούσαν οι ερωτώμενοι να βρίσκουν ανά ομάδα.44
- Εικόνα 18. Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης της συμβολής ορισμένων γνωρισμάτων της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ώστε να είναι επιτυχής ανά ομάδα.45

Περίληψη

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των αναγκών των εμπλεκόμενων στην προστασία και διαχείριση των δασών μέσα σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 σε ό,τι αφορά πληροφορίες, γνώσεις, δεξιότητες, εργαλεία και υπηρεσίες.

Ο εντοπισμός των ανωτέρω αναγκών συνδέεται με την επιδίωξη για άσκηση δασικής διαχείρισης και χρήση των δασών σύμφωνα με το υφιστάμενο πλαίσιο νομοθεσίας και πολιτικών σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε εστιάζει σε συγκεκριμένες ομάδες στόχους. Σε αυτές περιλαμβάνονται η Δασική Υπηρεσία, άλλες δημόσιες υπηρεσίες με αρμοδιότητες σχετικές με το Δίκτυο Natura 2000, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, επιστήμονες (μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ/ΤΕΙ, ερευνητές, ιδιώτες μελετητές κ.λπ.), μη κρατικές περιβαλλοντικές οργανώσεις και κυνηγετικές οργανώσεις, δασικοί συνεταιρισμοί, δασοκτήμονες πέραν του δημοσίου, καθώς και επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες αναψυχής και τουρισμού σε δασικές περιοχές. Οι ανάγκες των επισκεπτών δασών, προσεγγίζονται έμμεσα, μέσω των υπόλοιπων ομάδων.

Η παρούσα έρευνα είναι ποσοτικού τύπου. Διεξάχθηκε με τη χρήση διαδικτυακού ερωτηματολογίου, το οποίο διαμορφώθηκε λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές μεταξύ των ομάδων στόχων σε επίπεδο εκπαίδευσης, πείρας και ενδιαφερόντων. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 23 ερωτήσεις, εκ των οποίων, 16 δομημένες, μία (1) ημιδομημένη, μία (1) ελεύθερη και πέντε (5) με στοιχεία για τη στατιστική επεξεργασία. Πριν από την ευρεία αποστολή του, το ερωτηματολόγιο στάλθηκε πιλοτικά σε επιλεγμένα μέλη των ομάδων στόχων για σχόλια. Από τα σχόλια προέκυψαν μικρής έκτασης διορθώσεις. Μεγάλο βάρος δόθηκε στην ευρύτερη δυνατή συμπλήρωσή του, ώστε οι απαντήσεις να είναι κατά το δυνατόν αντιπροσωπευτικές των ομάδων στόχων και της γεωγραφικής κατανομής τους. Λήφθηκαν συνολικά 268 απαντήσεις με αρχικό στόχο τις 200. Οι περισσότερες προέρχονται από τη Δασική Υπηρεσία. Ακολουθούν οι ομάδες επιστημόνων (ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων κ.λπ.), ΜΚΟ και κυνηγετικών οργανώσεων, Φορέων Διαχείρισης και οι υπόλοιπες ομάδες. Ο συνολικός αριθμός των απαντήσεων, η γεωγραφική κατανομή τους και η αντιπροσώπευση των περισσότερων ομάδων ήταν ικανοποιητικές, υπήρξαν ωστόσο και ορισμένες ελλείψεις σε σχέση με τα μέλη των δασικών συνεταιρισμών και τους δασοκτήμονες πέραν του δημοσίου. Για την κάλυψη των ελλείψεων χρησιμοποιήθηκαν τα ευρήματα από συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο τεκμηρίωσης της αρχικής κατάστασης αναγκών και δεξιοτήτων της Δασικής Υπηρεσίας και των λοιπών εμπλεκόμενων στην προστασία και διατήρηση των δασών του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα, η οποία υλοποιήθηκε για τους σκοπούς της δράσης C.1 του έργου LIFE ForestLife.

Από την ανάλυση των ερωτηματολογίων και τη συμπληρωματική πληροφορία που συλλέχθηκε μέσω συνεντεύξεων, προκύπτει ότι οι ομάδες στόχοι: α) έχουν ανάγκη ουσιαστικής ενδυνάμωσης των γνώσεων και ενίσχυσης της εμπειρίας στις ειδικές απαιτήσεις της διαχείρισης δασών ως περιοχών του Δικτύου Natura 2000, β) σε ό,τι αφορά τις διαδικτυακές υπηρεσίες προτιμούν τη χρήση διαδικτυακών καταλόγων και εργαλείων αναζήτησης και λιγότερο διαδραστικά εργαλεία, όπως π.χ. οι κοινότητες συζητήσεων, γ) αναγνωρίζουν την ανάγκη για εύκολη πρόσβαση σε επίκαιρες και αξιόπιστες γεωχωρικές πληροφορίες και δεδομένα, δ) επιθυμούν σε μεγάλο βαθμό οδηγίες και κατευθύνσεις για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και την εκμετάλλευση των ευκαιριών που προκύπτουν από την ένταξη ενός δάσους στο Δίκτυο Natura 2000, ε) ενδιαφέρονται για καλές πρακτικές, ιδιαίτερα στα αντικείμενα της διατήρησης της βιοποικιλότητας και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, στ) καλωσορίζουν τη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ως συμβολή στην επίλυση προβλημάτων ροής πληροφοριών και διάχυσης τεχνογνωσίας για τη διαχείριση των δασών των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και ζ) καλωσορίζουν τη διοργάνωση σεμιναρίων για τη διάδοση νέας γνώσης και πληροφοριών στους τομείς της διατήρησης της βιοποικιλότητας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή κ.λπ.

Abstract

This report presents the results of the assessment of needs of various stakeholders involved in forest protection and management within Natura 2000 sites in Greece, in terms of knowledge, skills, tools and services, so they can accomplish this task successfully. The research aims at the following target-groups: employees of the Greek Forest Service and of other public services or authorities related to forests, employees of the management bodies of protected areas with forest habitats, non-state forest managers, members of forest cooperatives, researchers and forest consultants, employees of non-governmental organisations working on relevant fields and of hunter associations and employees of tourist enterprises involved in outdoor activities in forests. The last target group are the visitors, whose needs are indirectly assessed through some of the other target groups.

The research has been carried out through quantitative research, i.e. the drafting and release of an on-line questionnaire. The questionnaire was created taking into account the background and interests of the target groups. The questionnaire includes an introductory note, 23 questions (16 closed, 1 semi-open, 1 open and 5 regarding data for statistical purposes). Prior to its circulation, the questionnaire was sent for review to selected members of the target groups, receiving suggestions for a few minor changes. A great effort was put for the wide circulation and promotion of the questionnaire to the target groups in order to receive back geographically and per target group (i.e. foresters, employees from public/private sector, technicians etc.) representative number of questionnaires. After these 268 questionnaires were received, against the initial target of 200. More than half of the replies were received by the personnel of the GFS. Researchers and personnel of NGO's forms the second larger group of replies followed by the personnel of the management bodies of protected areas and the rest of the target groups. The total number of replies and the number of replies per target group and geographical region was found as satisfactory with some shortages. Those were covered by the interviews organised for the setting of the base-level of knowledge and experience in the field of forest protection and management within Natura 2000 sites in Greece. The combined analysis of the these data with those of the questionnaires showed that target groups: a) need a substantial transfer of knowledge and experience regarding the management of forests in N2K sites in Greece, b) have a clear preference for web-services, such as online catalogues and search tools, rather than interactive tools, c) are in need of reliable and easy access to geodata and databases regarding N2K, d) welcome guidance documents regarding obligations and opportunities, including funding, in the case of N2K forests, e) are interested for best practices, especially in the fields of biodiversity conservation and adaptation to climate change, f) welcome CPF as a solution to the problem of information flow regarding conservation and management of forests in N2k and g) welcome also the project efforts to organize seminars for the dissemination of new knowledge and information regarding issues such as biodiversity, adaptation to climate change etc.

1. Εισαγωγή και σκοποί της έρευνας

Στην Ελλάδα, το Δίκτυο Natura 2000 καλύπτεται από δάση σε μεγάλο ποσοστό. Ειδικότερα, το 43% της χερσαίας έκτασης των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης της χώρας καλύπτεται από δάση, ενώ το 24% των ελληνικών δασών περιλαμβάνεται σε περιοχές του Δικτύου. Σε ό,τι αφορά την ποικιλότητα τύπων οικοτόπων, στην Ελλάδα απαντούν 26 από τους 48 δασικούς τύπους οικοτόπων της Μεσογειακής Βιογεωγραφικής Περιοχής, ενώ, πρόσφατα, με βάση τα αποτελέσματα της 3ης Εθνικής Έκθεσης Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, προστέθηκαν και δύο τύποι οικοτόπων άλλων Βιογεωγραφικών Περιοχών.

Κύριος φορέας για την ανάπτυξη, προστασία και διαχείριση των δημοσίων δασών της χώρας, καθώς και τη δασοπολιτική και δασοτεχνική εποπτεία και επιτήρηση των μη δημοσίων δασών είναι η Δασική Υπηρεσία. Η Δασική Υπηρεσία διακρίνεται στην κεντρική υπηρεσία που αποτελεί διοικητικό τομέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στις περιφερειακές υπηρεσίες. Η κεντρική υπηρεσία από το 2014 οργανώνεται ως Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος (ΓΔΑΠΔΑ), με κύριες αρμοδιότητες τη διαμόρφωση της δασικής πολιτικής, τη σύνταξη πολυετών προγραμμάτων δασικής ανάπτυξης, την προστασία των δασών, την παρακολούθηση της επιστημονικής και τεχνολογικής εξέλιξης στη διαχείριση των δασών, την οργάνωση της εκμετάλλευσης των δασών, την παρακολούθηση και ενίσχυση των ερευνητικών προγραμμάτων και την προώθηση της συνεργασίας της χώρας με την Ε.Ε., τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς. Οι περιφερειακές δασικές υπηρεσίες υπάγονται στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, εφαρμόζουν τις κατευθύνσεις, οδηγίες και γενικότερα τη δασική πολιτική που σχεδιάζεται από τη ΓΔΑΠΔΑ, και εφαρμόζουν τοπικά προγράμματα και μελέτες.

Στην πλειονότητα των δασών ασκούνται μία ή περισσότερες κατηγορίες οικονομικής εκμετάλλευσης ή χρήσης, συναθροισμένες κάτω από τον όρο «δασική διαχείριση». Στην Ελλάδα κυριαρχεί η φυσική δασοπονία (Ντάφης 2000) η οποία βασίζεται στην οικολογική διαχείριση και καλλιέργεια των δασών. Γράφει σχετικά ο αείμνηστος Σπύρος Ντάφης (ό. πρην):

Η στρατηγική της διαχείρισης του δάσους, κατά την οποία το δάσος θεωρείται ως οικοσύστημα και εφαρμόζεται η αρχή της καλύτερης δυνατής εκμετάλλευσης των φυσικών δυνάμεων, πρέπει να διαμορφώνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι κοινωνικές ωφέλειες από το δάσος (παραγωγή ξύλου, προστατευτικές επιδράσεις, υδρονομικές επιδράσεις, αναψυχικές και υγιεινές επιδράσεις), να πληρούνται αειφορικά κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Η αειφορία δεν αφορά μόνο στις καρπώσεις (παραγωγή δασικών προϊόντων), αλλά και στις κοινωφελείς επιδράσεις και μάλιστα, ενώ η σημασία της παραγωγής ξύλου συνεχώς μειώνεται, χωρίς να χάνει την αξία της, η σημασία των κοινωφελών επιδράσεων συνεχώς αυξάνει σε παγκόσμιο επίπεδο.

Εκτός από τη Δασική Υπηρεσία, σε θέματα δασών στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 εμπλέκονται και άλλες δημόσιες υπηρεσίες με αρμοδιότητες σχετικές με το Δίκτυο Natura 2000, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, την επιστημονική κοινότητα (ερευνητική, ακαδημαϊκή ή μελετητική), μη κρατικές περιβαλλοντικές οργανώσεις και κυνηγετικές οργανώσεις, δασικούς συνεταιρισμούς, δασοκτήμονες πέραν του δημοσίου και επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες αναψυχής και τουρισμού σε δασικές περιοχές.

Όπως διαπιστώθηκε κατά τη διάρκεια του πρώτου σεμιναρίου για τη διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 στη Μεσογειακή Βιογεωγραφική Περιοχή (26-28 Μαΐου 2014, Θεσσαλονίκη)¹ (στο εξής «Βιογεωγραφικό Σεμινάριο»), αρκετές πλευρές της ασκούμενης διαχείρισης των δασών που βρίσκονται σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000,

1

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/platform/knowledge_exchange/28_document_library_en.htm

χρειάζονται ενδυνάμωση και υποστήριξη. Το έργο LIFE ForestLife έρχεται ακριβώς να συμβάλει στην κάλυψη των αναγκών αυτών. Η παρούσα έρευνα αποτελεί το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση, καθώς έχει ως γενικό σκοπό να εντοπίσει, να περιγράψει και να αξιολογήσει τις ειδικότερες ανάγκες των μελών ή του προσωπικού των υπηρεσιών, οργανισμών και άλλων φορέων που εμπλέκονται στην προστασία και διαχείριση των δασών μέσα σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000, σε ό,τι αφορά πληροφορίες, γνώσεις, δεξιότητες, εργαλεία και υπηρεσίες.

Κάθε ομάδα στόχος περιγράφει ή αντιλαμβάνεται το ίδιο ζήτημα από διαφορετική σκοπιά. Οι ανάγκες είναι ποικίλες και διαφοροποιούνται ακόμα και στο ίδιο αντικείμενο, ανάλογα με τον ρόλο κάθε ομάδας, τις αρμοδιότητες, το είδος της δραστηριότητας που ασκεί κ.λπ. Για παράδειγμα, τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και οι ερευνητές δεν αναμένεται να έχουν δυσκολίες στην αναζήτηση πληροφοριών για δεδομένα και μεθόδους, συναντούν όμως δυσκολία στη μετάδοση της γνώσης που παράγουν σε άλλες ομάδες στόχους. Από την άλλη πλευρά, ένας δασικός συνεταιρισμός δεν ενδιαφέρεται τόσο για τη ροή επιστημονικής πληροφορίας, όσο π.χ. για τις χρηματοδοτήσεις και για τον τρόπο που μπορεί κάποιος να υποβάλει με επιτυχία μια αίτηση ενίσχυσης. Στην περίπτωση αυτή, μια πρόσθετη πληροφορία για τυχόν πλεονέκτημα που διαθέτει αν έχει την έδρα του εντός περιοχής του Δικτύου Natura 2000 θεωρείται μεγάλης σημασίας. Ενδιαφέρεται επίσης για πιο τεχνικά θέματα και ίσως για ανταλλαγή τεχνογνωσίας με άλλους συνεταιρισμούς.

Αρκετές από τις προτεινόμενες από το Βιογεωγραφικό Σεμινάριο ενέργειες για την αντιμετώπιση των κενών γνώσης και των δυσχερειών στην ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών, έχουν ενταχθεί στο έργο LIFE ForestLife. Το περιεχόμενο των δράσεων οργανώνεται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες, οι οποίες επιλέχτηκαν με βάση τα αποτελέσματα του Βιογεωγραφικού Σεμιναρίου, αλλά και με βάση τις Κοινοτικές και εθνικές πολιτικές:

- Διαχειριστικά και δασοκομικά μέτρα για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στα δάση του Δικτύου Natura 2000.
- Προσαρμογή της δασικής διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή στα δάση του Δικτύου Natura 2000.
- Ανόρθωση και αποκατάσταση υποβαθμισμένων πρεμνοφυών δρυοδασών.
- Διαχείριση επισκεπτών και έργα αναψυχής.
- Καινοτόμες προσεγγίσεις χρηματοδότησης δράσεων στα δάση του Δικτύου Natura 2000.

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να εντοπίσει, να περιγράψει και να αξιολογήσει ανάγκες των εμπλεκόμενων στην προστασία και διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000 (δηλαδή των ομάδων στόχων), με έμφαση στις παραπάνω θεματικές ενότητες. Ειδικότερα, η παρούσα έρευνα οργανώθηκε πάνω σε τρεις άξονες-ερωτήματα που αφορούν:

- Την αναγνώριση του υφιστάμενου επιπέδου γνώσεων και πείρας των υπαλλήλων των ομάδων στόχων που εμπλέκονται στην προστασία και διαχείριση των δασών εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000.
- Τις δεξιότητες των μελών των ομάδων στόχων τις σχετικές με την ενημέρωση, την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους που πρέπει να ενισχυθούν.
- Τα καταλληλότερα μέσα για την κάλυψη των γνωσιακών αναγκών, την ανταλλαγή πείρας και καλών πρακτικών και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των μελών των ομάδων στόχων.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο του έργου LIFE ForestLife εξελίσσεται παράλληλη δράση παρακολούθησης της επίδρασης του έργου στις ομάδες στόχους (Δράση C.1). Το πρώτο παραδοτέο της δράσης παρακολούθησης είναι η τεκμηρίωση της αρχικής κατάστασης αναγκών και δεξιοτήτων τους, ώστε να υπάρχει βάση σύγκρισης. Η παρούσα έρευνα θα αξιοποιήσει τα δεδομένα που θα συγκεντρωθούν κατά την τεκμηρίωση της αρχικής κατάστασης.

Η παρούσα έκθεση περιλαμβάνει στο πρώτο κεφάλαιο την εισαγωγή και τους σκοπούς της έρευνας. Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται το θεσμικό καθεστώς των δασών εντός των

περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και δίδονται συγκεντρωτικά οι σχετικές Κοινοτικές οδηγίες και οι εθνικοί νόμοι, οι βασικές εθνικές κανονιστικές διατάξεις (Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις κ.λπ.), οι σχετικές Κοινοτικές και εθνικές στρατηγικές και τα σχέδια δράσης. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι ομάδες στόχοι της έρευνας και στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται η μέθοδος, ο τρόπος σχεδιασμού και διανομής του ερωτηματολογίου, ο τρόπος συλλογής και επεξεργασίας των απαντήσεων. Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των ερωτηματολογίων, ενώ στο έκτο κεφάλαιο διατυπώνονται τα συμπεράσματα της έρευνας, ανά ενότητα του ερωτηματολογίου και συνεκτιμώντας άλλα δεδομένα, ιδιαίτερα τα αποτελέσματα της τεκμηρίωσης της αρχικής κατάστασης αναγκών και δεξιοτήτων (Τοπαλίδου κ.ά. 2017).

2. Ομάδες στόχοι της έρευνας

Στις ομάδες στόχους της παρούσας έρευνας περιλαμβάνονται όσοι εμπλέκονται στην προστασία και τη διαχείριση των δασών και ανήκουν, είτε στο δημόσιο, είτε στον ιδιωτικό τομέα. Περιλαμβάνονται επίσης οι επισκέπτες των δασών, οι ανάγκες των οποίων, ωστόσο, εκτιμώνται έμμεσα, όπως περιγράφεται ακολούθως. Σε ό,τι αφορά τον δημόσιο τομέα, η επιλογή των ομάδων στόχων έγινε με βάση τις αρμοδιότητες που έχουν οι διάφορες υπηρεσίες, ενώ όσον αφορά στους μη δημόσιους οργανισμούς και ομάδες, η επιλογή έγινε με βάση τα κύρια αντικείμενα ενασχόλησής τους.

Υπάλληλοι της Δασικής Υπηρεσίας

Η Δασική Υπηρεσία έχει την ευθύνη του σχεδιασμού και εφαρμογής της δασικής πολιτικής, μέσω της διαχείρισης και της προστασίας των δασών και των δασικών εκτάσεων. Είναι η αρμόδια υπηρεσία να εγκρίνει κάθε είδους επέμβαση στα δάση και τις δασικές εκτάσεις. Το 2014 στη Δασική Υπηρεσία υπηρετούσαν 2.904 υπάλληλοι σε 140 οργανικές μονάδες, εκ των οποίων 682 δασολόγοι, 443 τεχνολόγοι δασοπονίας και 1.779 δασοφύλακες (Αγγελάκας κ.ά. 2014). Πρόκειται για προσωπικό διάσπαρτο σε όλη τη χώρα και βρίσκεται υπό τη στήριξη και τον τεχνικό, επιστημονικό και νομικό συντονισμό της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης, Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.).

Υπάλληλοι άλλων δημοσίων υπηρεσιών με αρμοδιότητες σχετικές με το Δίκτυο Natura 2000

Η ομάδα περιλαμβάνει κυρίως το προσωπικό του Τμήματος Βιοποικιλότητας και Προστατευόμενων Περιοχών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.), το οποίο φέρει τη συνολική ευθύνη για το Δίκτυο Natura 2000 στη χώρα, καθώς και τους υπαλλήλους κεντρικών, αποκεντρωμένων και περιφερειακών υπηρεσιών που έχουν αρμοδιότητες έγκρισης περιβαλλοντικών όρων σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Στην ίδια ομάδα περιλαμβάνεται το προσωπικό των κεντρικών, αποκεντρωμένων και περιφερειακών υπηρεσιών αγροτικής ανάπτυξης, ιδιαιτέρως δε αυτών που ασχολούνται με την εκτατική κτηνοτροφία, καθώς αυτή ασκείται κυρίως σε δάση και δασικές εκτάσεις. Περιλαμβάνονται επίσης οι υπάλληλοι των κεντρικών, αποκεντρωμένων και περιφερειακών υπηρεσιών που ασχολούνται με τον αναπτυξιακό σχεδιασμό και προγραμματισμό που περιλαμβάνει και τον σχεδιασμό της χρηματοδότησης έργων και δραστηριοτήτων εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000. Ο αριθμός των υπαλλήλων αυτών είναι δύσκολο να εκτιμηθεί, καθώς διαφοροποιείται ακόμα και μεταξύ ομοειδών υπηρεσιών, όπως π.χ. μεταξύ των Διευθύνσεων Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης/Προγραμματισμού των περιφερειακών αυτοδιοικήσεων.

Υπάλληλοι των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών

Οι Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών έχουν στην περιοχή ευθύνης τους μία ή περισσότερες περιοχές του Δικτύου Natura 2000 και αρκετά καθήκοντα που σχετίζονται με τη διαχείριση των δασών εντός των περιοχών αυτών. Συλλέγουν επιστημονικά δεδομένα, εποπτεύουν την προστατευόμενη περιοχή, ενημερώνουν και ευαισθητοποιούν τους επισκέπτες και ευρύτερα το κοινό, συμμετέχουν στην υλοποίηση έργων διαχείρισης κ.λπ. Λειτουργούν 28 Φορείς Διαχείρισης και απασχολούν περί τους 400 εργαζόμενους (επιστήμονες, διοικητικό προσωπικό και φύλακες).

Μέλη ΔΕΠ Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης, ερευνητές κρατικών ιδρυμάτων, μέλη επιστημονικών εταιριών, εργαζόμενοι σε μελετητικές εταιρίες ή ανεξάρτητοι ιδιώτες ερευνητές, σύμβουλοι

Στην Ελλάδα λειτουργούν δύο πανεπιστημιακές δασολογικές σχολές (Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Τμήμα Δασολογίας, Φυσικού Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης), τρία τμήματα τεχνολογικής εκπαίδευσης δασοπονίας (Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος στη Δράμα, στο Καρπενήσι και στην Καρδίτσα) και δύο δασικά ερευνητικά ινστιτούτα (Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών Θεσσαλονίκης και Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων στην Αθήνα) που απασχολούν μεγάλο αριθμό επιστημόνων. Σε

αυτούς πρέπει να προστεθούν οι επιστήμονες σχολών άλλων ανώτατων ιδρυμάτων (π.χ. Τμημάτων Βιολογίας) και ανεξάρτητοι ερευνητές που ασχολούνται με τα δασικά οικοσυστήματα και τη διαχείρισή τους. Σε ό,τι αφορά τις επιστημονικές εταιρείες, οι πλέον σχετικές με τη διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000 είναι η Ελληνική Δασολογική Εταιρεία, η Ελληνική Λιβαδοπονική Εταιρεία, η Ελληνική Οικολογική Εταιρεία και το Ελληνικό Αγροδασικό Δίκτυο. Τα μέλη ΔΕΠ των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης, οι ερευνητές και οι επιστημονικές εταιρείες, με τις εκδόσεις και τα συνέδρια που διοργανώνουν, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην παραγωγή και εκλαΐκευση της γνώσης.

Στην ίδια ομάδα περιλαμβάνονται και οι μελετητές, δασολόγοι ή επιστήμονες άλλων ειδικοτήτων, οι οποίοι ασχολούνται με πληθώρα αντικειμένων, κυρίως εφαρμογής διαχείρισης αλλά και έρευνας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Αύγουστος 2016), 604 δασολόγοι απασχολούνται ως ελεύθεροι επαγγελματίες (μελετητές και εργολήπτες).

Απασχολούμενοι σε μη κρατικές περιβαλλοντικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και κυνηγετικές οργανώσεις

Πανελλαδικά δραστηριοποιούνται τουλάχιστον επτά ΜΚΟ σε θέματα δασών και Δικτύου Natura 2000, ενώ υπάρχουν πολλές άλλες οργανώσεις, σωματεία και πρωτοβουλίες με περιφερειακή και τοπική δράση. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της ομάδας έρευνας που βασίσθηκαν σε προσωπική επικοινωνία με στελέχη τους, οι οργανώσεις πανελλαδικής εμβέλειας απασχολούν περί τους 80 ειδικούς στη διατήρηση της φύσης, εκ των οποίων οι 20 εργάζονται κυρίως σε θέματα διατήρησης της φύσης σε δασικά οικοσυστήματα. Οι κυνηγετικές οργανώσεις και ειδικότερα οι ομοσπονδίες των τοπικών κυνηγετικών συλλόγων απασχολούν περί τους 30 ειδικούς επιστήμονες, οι οποίοι παρακολουθούν τους πληθυσμούς των θηρεύσιμων ειδών, προτείνουν και εφαρμόζουν μέτρα βελτίωσης των ενδιαιτημάτων τους, παρέχουν συμβουλές για τον εμπλουτισμό των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών, ενημερώνουν τους κυνηγούς για δραστηριότητες που πρέπει να αποφεύγονται κ.λπ. Επίσης επιβλέπουν το έργο των θηροφυλάκων.

Μέλη δασικών συνεταιρισμών

Οι δασικοί συνεταιρισμοί είναι ενώσεις φυσικών προσώπων οι οποίοι αναλαμβάνουν την υλοτομία, τη μετακίνηση και, σε ορισμένες περιπτώσεις, την εμπορία δασικών προϊόντων (κυρίως ξύλου). Η έδρα τους βρίσκεται συνήθως σε παραδασόβιους οικισμούς και δήμους. Τα μέλη τους, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Περιβάλλοντος του 2009 ανέρχονταν σε 9.300 άτομα², ενώ το 2011 εμφανίζονται 7.470 σε αριθμό (Καρακώστα κ.ά. 2014), με λίγους από αυτούς να εργάζονται αποκλειστικά στον δασικό τομέα. Ορισμένοι από τους συνεταιρισμούς αναλαμβάνουν και άλλες εργασίες, όπως αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα, αλλά και δράσεις αποκατάστασης της βλάστησης. Συχνά, συνδράμουν στη δασοπυρόσβεση για τη διάνοιξη προσβάσεων, αντιπυρικών λωρίδων κ.λπ.

Άλλες κατηγορίες δασοκτημόνων

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζουν οι Spanos κ.ά. 2015, το ποσοστό ιδιοκτησίας δασών από άλλες κατηγορίες δασοκτημόνων πλην του δημοσίου, εκτιμάται στο 34,4%: το 18% ανήκει σε φυσικά πρόσωπα, συνεταιρισμούς και άλλους μη κρατικούς οργανισμούς, το 12% σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το 4,4% σε εκκλησιαστικούς οργανισμούς (Ιερές Μονές κ.λπ.). Τα μη κρατικά δάση παρουσιάζουν υψηλό βαθμό κατακερματισμού σε πολλούς ιδιοκτήτες και αυτό δημιουργεί πληθώρα δυσχερειών στη διαχείρισή τους. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, η Ένωση Δασοκτημόνων Ελλάδας αριθμεί 120 μέλη.

Εργαζόμενοι σε οικονομικούς φορείς που παρέχουν υπηρεσίες αναψυχής και τουρισμού σε δασικές περιοχές

Η ομάδα περιλαμβάνει όλους όσους εμπλέκονται με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων στη φύση (πεζοπορία, αναρρίχηση, διάσχιση ποταμών και φαραγγιών κ.ά.). Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρήθηκε αλματώδης αύξηση στην ίδρυση

² <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=WhfROOc5NfI%3D&tabid=37&language=el-GR>

επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε συναφή αντικείμενα, με τον πεζοπορικό τουρισμό, να κερδίζει έδαφος τα τελευταία χρόνια. Σήμερα, εκτιμάται ότι λειτουργούν περί τις 30 επιχειρήσεις με 150 περίπου εργαζόμενους.

Επισκέπτες των δασών

Η Ελλάδα, βάσει εκτίμησης του Υπουργείου Τουρισμού και του ΣΕΤΕ, δέχθηκε το 2016 περίπου 27,5 εκατομμύρια ξένους επισκέπτες συμπεριλαμβανομένων των επιβατών κρουαζιέρας. Σύμφωνα με έρευνα του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, οι Περιφέρειες Κρήτης, Νοτίου Αιγαίου (Δωδεκάνησα), Ιονίων Νήσων, Κεντρικής Μακεδονίας και Αττικής συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά ξένων επισκεπτών (Χατζηδάκης 2015). Ο εσωτερικός τουρισμός, παρότι το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων του ΣΕΤΕ καταγράφει κατάρρευση των μεγεθών τα τελευταία έτη λόγω της οικονομικής κρίσης, παραμένει σημαντικός, με τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας και Ηπείρου να κρατούν τα πρωτεία.

Σε ό,τι αφορά τον αριθμό των επισκεπτών των δασών, παρά τον μεγάλο αριθμό των τουριστών που δέχεται ετησίως η Ελλάδα, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία. Το ίδιο ισχύει και για τον εσωτερικό τουρισμό. Ορισμένα δεδομένα επισκεψιμότητας δασικών περιοχών αναφέρονται από τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, από όπου προκύπτει ότι οι δασικές προστατευόμενες περιοχές στις οποίες λειτουργεί φορέας διαχείρισης εκτιμάται ότι δέχονται έως και 245.000 επισκέπτες ετησίως (Καραβάς κ.ά. 2014).

Οι ανάγκες των επισκεπτών των δασών ενδιαφέρουν, καθώς επηρεάζουν τη δραστηριότητα και τις ανάγκες άλλων ομάδων, όπως της ομάδας των εργαζόμενων σε οικονομικούς φορείς που παρέχουν υπηρεσίες αναψυχής και τουρισμού σε δασικές περιοχές, των εργαζόμενων σε Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, αλλά και της Δασικής Υπηρεσίας. Για τον λόγο αυτό, στην παρούσα έρευνα, οι ανάγκες των επισκεπτών θεωρείται ότι αντανakλώνται στις ανάγκες των ομάδων αυτών.

Πιο αναλυτικά, το προσωπικό των εταιρειών που παρέχουν υπηρεσίες αναψυχής και τουρισμού, επηρεάζεται αριθμητικά από τη ζήτηση των υπηρεσιών, ενώ πρέπει να παρακολουθεί το τι αναζητούν οι επισκέπτες και να το συνδυάζει με τις δυνατότητες κάθε περιοχής. Ταυτόχρονα, πρέπει να είναι ενήμερο για τους όποιους περιορισμούς δραστηριοτήτων ισχύουν και τα μέτρα ασφαλείας. Το προσωπικό των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών επηρεάζεται από τις ανάγκες των επισκεπτών, καθώς οι Φορείς Διαχείρισης δραστηριοποιούνται έντονα σε δράσεις ενημέρωσης και λειτουργίας ενημερωτικών υποδομών, σε ορισμένες δε περιοχές παρέχουν και οδηγούς για τη συνοδεία και ενημέρωση των επισκεπτών. Αντίστοιχα με το προσωπικό των εταιρειών παροχής υπηρεσιών αναψυχής, η ζήτηση για τις υπηρεσίες τους επηρεάζεται από τον αριθμό των επισκεπτών και τις ανάγκες τους σε πληροφόρηση. Το προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας, πλην των δασοφυλάκων, δεν έρχεται συνήθως σε επαφή με τους επισκέπτες, έχει όμως την ευθύνη παροχής των σχετικών υπηρεσιών, που ξεκινά από την εξασφάλιση της ασφαλούς κίνησης στο δάσος και φτάνει στον σχεδιασμό, υλοποίηση, συντήρηση και λειτουργία υποδομών ενημέρωσης και αναψυχής.

3. Μέθοδος

3.1. Γενικά

Για τη διερεύνηση των αναγκών των ομάδων στόχων, ως μέθοδος πρωτογενούς συλλογής δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η ποσοτική μέθοδος του δομημένου ερωτηματολογίου. Η ποσοτική έρευνα, με κύριο εργαλείο το ερωτηματολόγιο, διακρίνεται από την έμφαση στην τυποποίηση των στοιχείων που συλλέγονται, τη δυνατότητα προσέγγισης μεγάλου μέρους του πληθυσμού και υποβολής των στοιχείων σε στατιστικές μεθόδους ανάλυσης για την ανάδειξη γενικών τάσεων και ομοιομορφιών. Στην αρχή της ερευνητικής διαδικασίας πραγματοποιήθηκαν από την ερευνητική ομάδα τα παρακάτω βήματα:

- Προσδιορισμός και εξειδίκευση του στόχου της έρευνας. Η ερευνητική ομάδα προσδιόρισε ως στόχο της έρευνας τη διερεύνηση και αναγνώριση των αναγκών των συμμετεχόντων σε σχέση με τις γνώσεις, την εμπειρία και τα μέσα που χρησιμοποιούν για την αντιμετώπιση των θεμάτων προστασίας και διαχείρισης των δασών στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000.
- Επιλογή της μεθόδου συλλογής των δεδομένων. Ως μέθοδος συλλογής των δεδομένων επιλέχθηκε η αποστολή ενός διαδικτυακού συνδέσμου μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου διαδικτυακά από τους συμμετέχοντες. Αυτή κρίθηκε ως η πιο αποτελεσματική μέθοδος για την πρόσβαση σε μεγάλο αριθμό ερωτώμενων, λαμβάνοντας υπόψη τους χρονικούς και γεωγραφικούς περιορισμούς. Παρότι ένα από τα μειονεκτήματα αυτού του τρόπου συλλογής δεδομένων είναι ο σχετικά μικρός βαθμός απόκρισης, η έρευνα έχει δείξει ότι αυτό μετριάζεται όταν απευθυνόμαστε σε πληθυσμό υψηλού μορφωτικού επιπέδου και σε μέλη ειδικών κατηγοριών (Λαμπίρη-Δημάκη 1995).
- Κατανόηση των ειδικότερων γνωρισμάτων των ερωτώμενων. Η διατύπωση των ερωτήσεων προσαρμόσθηκε στα γνωρίσματα των ομάδων στόχων, επιτρέποντας μεγαλύτερη έκταση, λεπτομέρεια και χρήση ειδικής ορολογίας στα ερωτήματα σε σχέση με μία έρευνα που θα απευθυνόταν στο γενικό κοινό.

Από την έως σήμερα εμπειρία στον εντοπισμό και αξιολόγηση των αναγκών ομάδων πιθανών χρηστών εφαρμογών και δραστηριοτήτων πληροφόρησης και ανταλλαγής τεχνογνωσίας σε θέματα δασών και φυσικού περιβάλλοντος, προκύπτει πως ενδείκνυται ο συνδυασμός ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων επιλεγμένων μελών των επιμέρους ομάδων της κοινότητας. Ειδικότερα, εφόσον η συγκέντρωση αντιπροσωπευτικής πληροφορίας για κάθε ομάδα εξαρτάται από τη συγκέντρωση ενός αξιόπιστου μεγέθους δείγματος και τη μέγιστη δυνατή γεωγραφική κάλυψη, οι συνεντεύξεις μπορούν να καλύψουν ενδεχόμενη μικρή απόκριση κάποιας ομάδας στόχου ή την έλλειψη απαντήσεων από κάποιες γεωγραφικές ενότητες. Επιπρόσθετα, τα συμπεράσματα από την ανάλυση των απαντήσεων στις συνεντεύξεις μπορούν να αξιοποιηθούν για τον έλεγχο της επιτυχίας του ερωτηματολογίου να καταγράψει τα ζητούμενα στοιχεία. Από την άλλη πλευρά, εφόσον γίνεται τακτική ανασκόπηση της ροής των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια, είναι δυνατή η καλύτερη δόμηση των ερωτήσεων στις συνεντεύξεις, ώστε να καλύπτονται ή να διερευνώνται σε βάθος θέματα στα οποία τα ερωτηματολόγια δεν δίνουν σαφείς απαντήσεις.

3.2. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου, δειγματοληψία, διατύπωση ερωτημάτων

Τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη όταν επιλέγεται το δείγμα της έρευνας είναι το θέμα της έρευνας, ο βαθμός συγκεκριμενοποίησής του, η δυνατότητα ορισμού του δειγματοληπτικού πληθυσμού και πρακτικά στοιχεία, όπως τα χρονικά και οικονομικά περιθώρια (Κυριαζή 2002). Στη συγκεκριμένη έρευνα επιλέχθηκε να εφαρμοστεί η «απογραφική δειγματοληψία». Η απογραφή απαιτεί την καταγραφή των γνωρισμάτων όλων των μονάδων του εκάστοτε ερευνώμενου πληθυσμού.

Τα ερωτήματα σχεδιάστηκαν ώστε να καλύπτουν τις ακόλουθες γενικές αρχές που διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα στη συλλογή των επιθυμητών δεδομένων (Wilson 1998):

- Απλότητα στη διατύπωση και σαφήνεια των ερωτήσεων.
- Μονοδιάστατες ερωτήσεις (που δεν περιέχουν πάνω από ένα ερώτημα).
- Αποφυγή καθοδήγησης του ερωτώμενου προς συγκεκριμένες απαντήσεις.
- Συντομία της κάθε ερώτησης και του ερωτηματολογίου γενικά.
- Λογική συνέχεια και συνοχή στην οργάνωση των ερωτημάτων.
- Αναγκαιότητα και επάρκεια των ερωτημάτων.
- Αποφυγή αρνητικών, υποθετικών και ερωτήσεων που αφορούν το παρελθόν.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, καθώς συγγενή ερωτήματα πρέπει να εμφανίζονται στο ερωτηματολόγιο ομαδοποιημένα και να ερωτώνται μαζί, οι ερωτήσεις οργανώθηκαν σε πέντε θεματικές ενότητες.. Οι θεματικές ενότητες ήταν οι εξής:

- A. Γνώση και πείρα στη διαχείριση δασών που εντάσσονται στο Δίκτυο Natura 2000
- B. Αξιολόγηση δεξιοτήτων στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας
- Γ. Ελλείψεις και ανάγκες
- Δ. Ανάγκες λειτουργικότητας της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση
- E. Προσωπικά στοιχεία

Επιπρόσθετα, οι θεματικές ενότητες A και B οργανώθηκαν σε πέντε θεματικούς άξονες, αντιπροσωπευτικούς των προβλημάτων που εντοπίστηκαν στο εναρκτήριο σεμινάριο για τη διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 στη Μεσογειακή Βιογεωγραφική Περιοχή το 2014, αλλά και των πιθανών λύσεων που περιγράφηκαν σε αυτό. Οι άξονες αυτοί είναι:

- Μέτρα δασικής διαχείρισης για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας των δασών στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 με έμφαση σε τύπους οικοτόπων που αντιμετωπίζουν περισσότερες πιέσεις και απειλές.
- Προσαρμογή της δασικής διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή.
- Ανόρθωση και αποκατάσταση υποβαθμισμένων πρεμνοφυών δασών.
- Διαχείριση επισκεπτών και έργα αναψυχής.
- Δυνατότητες χρηματοδότησης έργων διατήρησης και αποκατάστασης, περιλαμβανομένων καινοτόμων προσεγγίσεων.

Εκτός από τα γενικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένα ερωτηματολόγιο, υπάρχουν δύο ακόμη βασικά στοιχεία στη διαδικασία κατάρτισής του. Το πρώτο είναι η επιλογή του τύπου ερωτήσεων/απαντήσεων που θα χρησιμοποιηθεί και το δεύτερο η κλίμακα μέτρησης.

3.3. Επιλογή τύπου ερωτήσεων

Υπάρχουν δύο τύποι ερωτήσεων/απαντήσεων. Οι κλειστές ερωτήσεις, στις οποίες δίδονται εκ των προτέρων οι δυνατές απαντήσεις μεταξύ των οποίων καλείται να επιλέξει ο ερωτώμενος και οι ανοικτές ερωτήσεις, στις οποίες δεν δίδονται οι απαντήσεις και οι ερωτώμενοι απαντούν με όποιον τρόπο επιθυμούν.

Στις κλειστές ερωτήσεις είναι πιθανόν να κατευθυνθεί ο ερωτώμενος προς μια απάντηση ή είναι επίσης δυνατόν να μη βρει καμία από τις απαντήσεις απολύτως ικανοποιητική. Από την άλλη πλευρά ωστόσο, με τη μέθοδο αυτή τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την ερώτηση είναι έτοιμα και δεν απαιτούν περαιτέρω επεξεργασία, δηλαδή ομαδοποίηση των απαντήσεων και κωδικογράφησης τους, κάτι που απαιτείται στις ανοικτές ερωτήσεις. Μία επιπλέον απαραίτητη προϋπόθεση στις κλειστές ερωτήσεις είναι η πληρότητα των απαντήσεων. Πρέπει δηλαδή να παρέχονται εξαντλητικά όλες οι δυνατές απαντήσεις, πλήρως μάλιστα διακεκριμένες μεταξύ τους, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις.

Σύμφωνα με τις παραπάνω θεωρητικές αρχές, το ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας περιλάμβανε κυρίως κλειστές αλλά και λίγες ανοικτές ερωτήσεις, ώστε να προσφέρεται η δυνατότητα ανίχνευσης παραμέτρων που ίσως θα είχαν διαφύγει με χρήση αποκλειστικά κλειστών ερωτήσεων.

3.4. Κλίμακα μέτρησης, ανάλυση και αξιολόγηση των απαντήσεων

Μία ερώτηση, ανεξάρτητα εάν είναι ανοικτού ή κλειστού τύπου, απαιτεί απαντήσεις που υπαγορεύονται από τον σκοπό της έρευνας. Για τη μέτρηση οποιουδήποτε χαρακτηριστικού ή πληροφορίας απαιτείται η κατάρτιση κλίμακας και η κατάταξη κάθε ατόμου (δειγματοληπτικής μονάδας) σε μια από τις βαθμίδες (κατηγορίες γνώμης ή στάσης) της κλίμακας αυτής. Στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκαν κλίμακες βαθμονόμησης και κλίμακες πολλαπλής επιλογής.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έγινε με περιγραφικά μέτρα. Στις ερωτήσεις όπου οι ερωτώμενοι είχαν να επιλέξουν μεταξύ διαφόρων κατηγοριών υπολογίστηκαν τα ποσοστά επιλογής των επιμέρους κατηγοριών στις απαντήσεις ανά ομάδα στόχο. Στις ερωτήσεις όπου οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να βαθμονομήσουν επιμέρους επιλογές υπολογίστηκε ο αριθμητικός μέσος όρος των απαντήσεων ανά επιλογή και ανά ομάδα στόχο.

3.5. Βελτίωση της απόκρισης/Εισαγωγικό σημείωμα

Τα αυτοσυμπληρούμενα ερωτηματολόγια, όπως αυτά που αποστέλλονται μέσω διαδικτύου, αντιμετωπίζουν προβλήματα χαμηλού βαθμού απόκρισης. Για την αύξηση του βαθμού ανταπόκρισης και υποβοήθησης των ερωτώμενων ώστε να δώσουν το δυνατόν ορθότερες και πληρέστερες απαντήσεις, συνηθίζεται στο ερωτηματολόγιο να συμπεριλαμβάνονται σύντομες οδηγίες του τρόπου συμπλήρωσης των ερωτημάτων, όπως και βασικές έννοιες και ορισμοί για θέματα που ερωτώνται. Ιδιαίτερα στην περίπτωση των αυτοσυμπληρούμενων ερωτηματολογίων, η παρουσία εισαγωγικού σημειώματος είναι ιδιαίτερα σημαντική, γιατί έτσι αποκαθίσταται με έμμεσο τρόπο η επικοινωνία ερευνητή-ερωτώμενου. Το εισαγωγικό σημείωμα που συνόδευε το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε τον φορέα υλοποίησης της έρευνας, τον τίτλο της, καθώς και σύντομο κείμενο σχετικά με το πλαίσιο, τους σκοπούς και τον πληθυσμό στον οποίον απευθύνεται η έρευνα. Επιπλέον, παρότι το ερωτηματολόγιο επεδίωκε να καλύψει εκτενώς αρκετά θέματα, διασφαλίστηκε ότι η συμπλήρωσή του δεν απαιτούσε πάνω από 20', ώστε ο χρόνος συμπλήρωσης να μην αποτελέσει αποθαρρυντικό παράγοντα.

Επιπρόσθετα, πέρα από την επιδίωξη κατάρτισης ενός κατά το δυνατόν σαφούς, απλού και σύντομου ερωτηματολογίου, για την εξασφάλιση του μέγιστου δυνατού αριθμού απαντήσεων έγιναν τα εξής:

- Υπενθύμιση στους παραλήπτες της πρώτης αποστολής και τηλεφωνική υπενθύμιση σε μέλη ομάδων στόχων με σχετικά μικρό αριθμό παραληπτών,

όπως π.χ. τα μέλη των δασικών συνεταιρισμών οι οποίοι ήταν αδύνατο να εντοπιστούν.

- Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος ενημέρωσε υπηρεσιακά το προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας.
- Υπήρχε συνεχής παρακολούθηση των απαντήσεων σε ό,τι αφορά τον φορέα απασχόλησης και τη γεωγραφική θέση, ώστε να εντείνονται οι υπενθυμίσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνικά σε μέλη των ομάδων στόχων.

3.6. Πιλοτικό ερωτηματολόγιο

Το πιλοτικό ερωτηματολόγιο, αυτό δηλαδή που ονομάζουμε δοκιμή του σχεδίου του ερωτηματολογίου, έχει ως κύριο σκοπό τη διαπίστωση της αποτελεσματικότητας του ερευνητικού εργαλείου. Στο δοκιμαστικό στάδιο μετριέται ο βαθμός κατανόησης και αποδοχής του ερωτηματολογίου από τους ερωτώμενους. Σύμφωνα με τον Javeau (2000), με το πιλοτικό ερωτηματολόγιο γίνεται προσπάθεια εξακρίβωσης εάν:

- οι χρησιμοποιούμενοι όροι γίνονται εύκολα αντιληπτοί,
- ο τρόπος διατύπωσης των ερωτήσεων επιτρέπει τη συλλογή των επιθυμητών στοιχείων,
- το ερωτηματολόγιο δεν είναι ιδιαίτερα εκτενές ώστε να προκαλεί την αδιαφορία ή τον εκνευρισμό των ερωτώμενων.

Στην παρούσα έρευνα, πριν από την εφαρμογή του ερωτηματολογίου, προηγήθηκε δοκιμαστική χρήση σε μικρό αριθμό παραληπτών, ώστε να κριθεί η σαφήνεια των ερωτήσεων, η επάρκεια των εναλλακτικών απαντήσεων στις κλειστές ερωτήσεις και γενικά να εντοπιστούν έγκαιρα τυχόν αδυναμίες του. Το πιλοτικό ερωτηματολόγιο στάλθηκε στις 22-1-2016 σε επιλεγμένους παραλήπτες και απαντήθηκε από 11 άτομα έως τις 8-2-2016. Άλλες τρεις απαντήσεις που ήρθαν αργότερα δεν συνυπολογίστηκαν στην αξιολόγηση, τα αποτελέσματα της οποίας αποτυπώνονται στον ακόλουθο Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Αποτελέσματα αξιολόγησης πιλοτικού ερωτηματολογίου

	Ναι	Όχι και τόσο	Όχι
Κατανοητό	8/10*	2/10	0/10
Ενδιαφέρον	9/9		0/10
Εύκολο	10/11	1/11	0/10

*Δεν απάντησαν όλοι σε όλες τις ερωτήσεις αξιολόγησης.

Μετά από διευκρινήσεις που ζητήθηκαν από τους συμμετέχοντες στην πιλοτική εφαρμογή, έγιναν μικρής έκτασης αλλαγές στη διατύπωση ορισμένων ερωτήσεων και αφαιρέθηκε ερώτηση που ζητούσε να αξιολογήσουν οι ερωτώμενοι ποια θα ήταν η προτιμότερη νομική μορφή του φορέα που θα διατηρούσε τη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση (π.χ. Δασική Υπηρεσία, φορέας έρευνας, ΜΚΠΟ κ.λπ.). Η ερώτηση αφαιρέθηκε καθώς η πλειονότητα των ερωτώμενων δεν είχε εμπειρία από ανάλογη υπηρεσία και δεν μπορούσε να κρίνει με σαφήνεια.

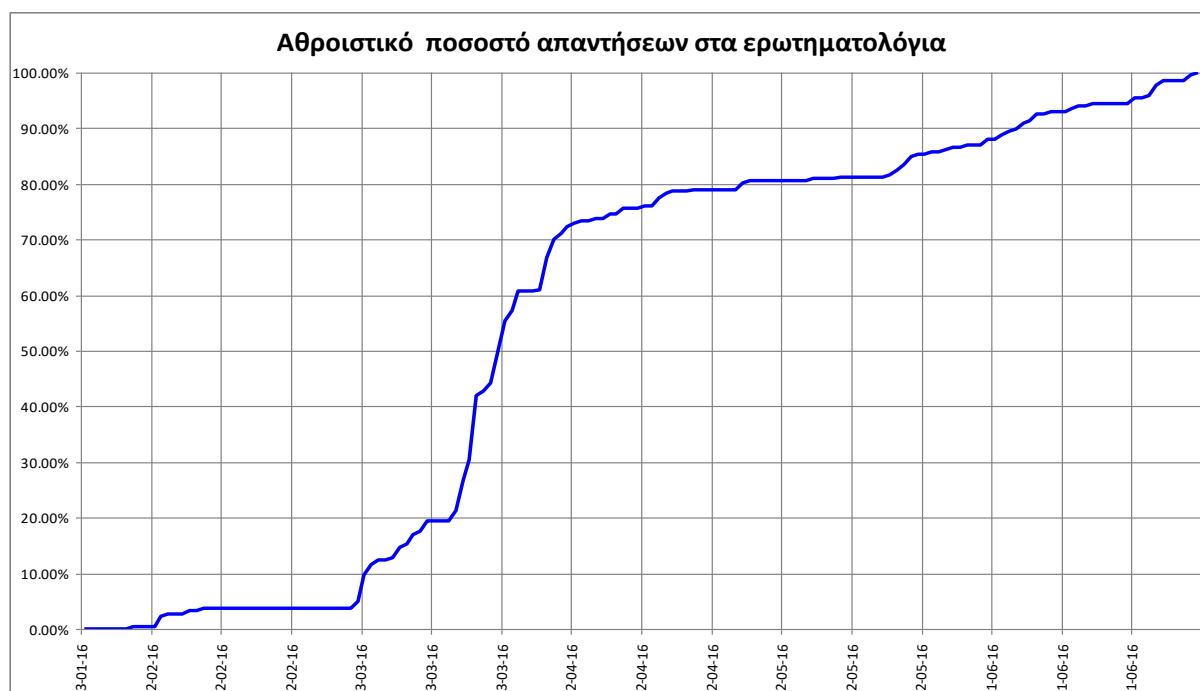
3.7. Αποστολή ερωτηματολογίου

Η ποσοτική έρευνα ξεκίνησε στις 10-3-2016 με την αποστολή ενημερωτικών μηνυμάτων προς τα μέλη της Δασικής Υπηρεσίας και τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Ακολούθησαν υπενθυμίσεις μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αλλά και τηλεφωνικά. Επιπρόσθετα, στις 11-03-2016, η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υ.Π.ΕΝ. ενημέρωσε εγγράφως τις δασικές υπηρεσίες της χώρας με την παράκληση συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου από το προσωπικό τους. Ως ημερομηνία λήξης της συλλογής των ερωτηματολογίων ορίστηκε η 30-6-2016.

4. Αποτελέσματα

4.1. Οι απαντήσεις συνολικά

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 268 άτομα από διάφορες ομάδες στόχους της έρευνας. Στην Εικόνα 1 δίνεται το αθροιστικό ποσοστό απαντήσεων, από όπου φαίνεται ότι ελάχιστες απαντήσεις προστίθεντο μετά τα μέσα Μαΐου 2016. Στις απαντήσεις περιλαμβάνονται και αυτές της πιλοτικής αποστολής, καθώς από την αξιολόγησή της δεν προέκυψε ανάγκη ουσιώδους αλλαγής του ερωτηματολογίου.

Εικόνα 1. Συχνότητα απάντησης στο ερωτηματολόγιο της έρευνας εντοπισμού των αναγκών της Δασικής Υπηρεσίας και των λοιπών εμπλεκόμενων στη διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000 (από 22-1-2016 έως 30-6-2016).

4.2. Οι απαντήσεις ανά ομάδα στόχο και περιφέρεια

Η ένταξη των απαντήσεων σε ομάδα και γεωγραφική θέση (περιφέρεια) έγινε με βάση τα στοιχεία που δήλωσαν οι ερωτώμενοι στην ερώτηση E22. Το ερωτηματολόγιο επέτρεπε πολλαπλές απαντήσεις στο πεδίο «E19. Φορέας στον οποίο εργάζεστε ή δραστηριότητα που ασκείτε» και έτσι υπήρξαν και απαντήσεις που συνδυάζαν περισσότερες ενασχολήσεις ή κύρια εργασία και παράλληλη δραστηριότητα, όπως π.χ. υπαλλήλων Δασικής Υπηρεσίας που μετέχουν σε διοικητικά συμβούλια Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών. Έτσι κρίθηκε σκόπιμο οι κατηγορίες των απαντήσεων να ομαδοποιηθούν όπως φαίνεται στον Πίνακα 2, όπου, εκτός της ομαδοποίησης, παρουσιάζεται ο αριθμός και η αναλογία των απαντήσεων κάθε ομάδας. Η ένταξη σε κάθε ομάδα έγινε με βάση το πρώτο στοιχείο των απαντήσεων στην ερώτηση E19.

Πίνακας 2. Αριθμός και αναλογία απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο της έρευνας εντοπισμού των αναγκών της Δασικής Υπηρεσίας και των λοιπών εμπλεκόμενων στην προστασία και διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000.

Φορέας εργασίας και δραστηριότητα όπως δηλώθηκε	Πλήθος απαντήσεων	Ποσοστό (%) στο σύνολο	Ομάδα ερωτώμενων	Πλήθος & ποσοστό (%) στο σύνολο των απαντήσεων
Δασική Υπηρεσία	145	54,10	Δασική Υπηρεσία	152 (56,61)
Δασική Υπηρεσία, Άλλο	1	0,37		
Δασική Υπηρεσία, Δασικό ερευνητικό ινστιτούτο και ΑΕΙ με κύριο αντικείμενο τα δάση	1	0,37		
Δασική Υπηρεσία, Μη Κρατική Οργάνωση (περιλαμβάνονται και οι κυνηγετικές οργανώσεις)	1	0,37		
Δασική Υπηρεσία, Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών	3	1,12		
Δασική Υπηρεσία, Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, Ερευνητικό ινστιτούτο και ΑΕΙ/ΤΕΙ με αντικείμενο σχετικό με τη διαχείριση δασών, Ανεξάρτητος ερευνητής, σύμβουλος ή μελετητής, Μη Κρατική Οργάνωση (περιλαμβάνονται και οι κυνηγετικές οργανώσεις), Δασικός Συνεταιρισμός (μέλη) και δραστηριότητες συγκομιδής δασικών προϊόντων (ξύλου ή μη), Επιχείρηση αναψυχής/δραστηριοτήτων υπαίθρου	1	0,37		
Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών	24	8,96	Φορείς Διαχείρισης	24 (8,96)
Ανεξάρτητος ερευνητής ή μελετητής	16	5,97	Έρευνα	65 (24,25)
Ανεξάρτητος ερευνητής ή μελετητής, Άλλο	2	0,75		
Ανεξάρτητος ερευνητής ή μελετητής, Μη Κρατική Οργάνωση (περιλαμβάνονται και οι κυνηγετικές οργανώσεις)	2	0,75		
Δασικό ερευνητικό ινστιτούτο και ΑΕΙ με κύριο αντικείμενο τα δάση	11	4,10		
Δασικό ερευνητικό ινστιτούτο και ιδρύματα Α.Ε. με κύριο αντικείμενο τα δάση, Άλλο ερευνητικό ινστιτούτο και ίδρυμα ΑΕ με αντικείμενο σχετικό με τη διαχείριση δασών	4	1,49		

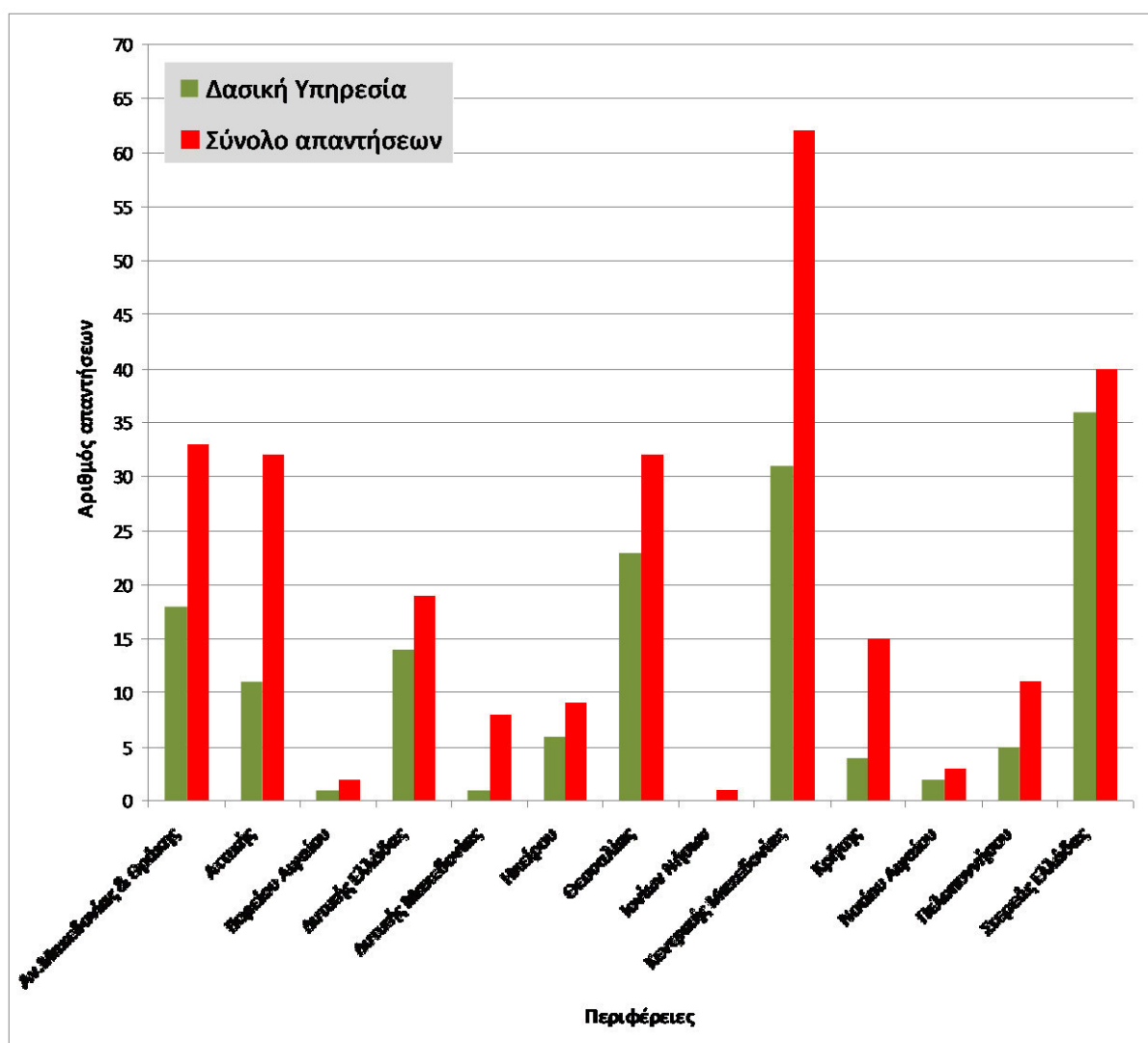
Φορέας εργασίας και δραστηριότητα όπως δηλώθηκε	Πλήθος απαντήσεων	Ποσοστό (%) στο σύνολο	Ομάδα ερωτώμενων	Πλήθος & ποσοστό (%) στο σύνολο των απαντήσεων
Δασικό ερευνητικό ινστιτούτο και ίδρυμα Α.Ε. με κύριο αντικείμενο τα δάση	3	1,12		
Ερευνητικό ινστιτούτο και ίδρυμα Α.Ε. με αντικείμενο σχετικό με τη διαχείριση δασών	11	4,10		
Ερευνητικό ινστιτούτο και ίδρυμα Α.Ε. με αντικείμενο σχετικό με τη διαχείριση δασών, Ανεξάρτητος ερευνητής, σύμβουλος ή μελετητής	2	0,75		
Ερευνητικό ινστιτούτο και ίδρυμα Α.Ε. με αντικείμενο σχετικό με τη διαχείριση δασών, Μη Κρατική Οργάνωση (περιλαμβάνονται και οι κυνηγετικές οργανώσεις)	1	0,37		
Ερευνητικό ινστιτούτο και ίδρυμα Α.Ε. με αντικείμενο σχετικό με τη διαχείριση δασών	1	0,37		
Μη Κρατική Οργάνωση (περιλαμβάνονται και οι κυνηγετικές οργανώσεις)	12	4,48		
Άλλη δημόσια αρχή με αρμοδιότητα στο δασικό περιβάλλον	7	2,61	Άλλη δημόσια αρχή	9 (3,35)
Άλλη δημόσια αρχή με αρμοδιότητα στο δασικό περιβάλλον, Ερευνητικό ινστιτούτο και ίδρυμα Α.Ε. με αντικείμενο σχετικό με τη διαχείριση δασών, Ιδιώτης δασοκτήμονας ή προσωπικό μη κρατικών δασών (περιλαμβάνονται τα εκκλησιαστικά)	1	0,37		
Άλλη δημόσια αρχή με αρμοδιότητα στο δασικό περιβάλλον, Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, Ιδιώτης δασοκτήμονας ή προσωπικό μη κρατικών δασών (περιλαμβάνονται τα εκκλησιαστικά), Επιχείρηση αναψυχής/δραστηριοτήτων υπαίθρου	1	0,37		
Δασικός Συνεταιρισμός (μέλη) και δραστηριότητες συγκομιδής δασικών προϊόντων (ξύλου ή μη)	1	0,37	Άλλο	18 (6,71)
Επιχείρηση αναψυχής/δραστηριοτήτων υπαίθρου	3	1,12		

Φορέας εργασίας και δραστηριότητα όπως δηλώθηκε	Πλήθος απαντήσεων	Ποσοστό (%) στο σύνολο	Ομάδα ερωτώμενων	Πλήθος & ποσοστό (%) στο σύνολο των απαντήσεων
Ιδιώτης δασοκτήμονας ή προσωπικό μη κρατικών δασών (περιλαμβάνονται τα εκκλησιαστικά)	1	0,37		
Άλλο	13	4,85		
Σύνολα	268	100,00		268 (100,00)

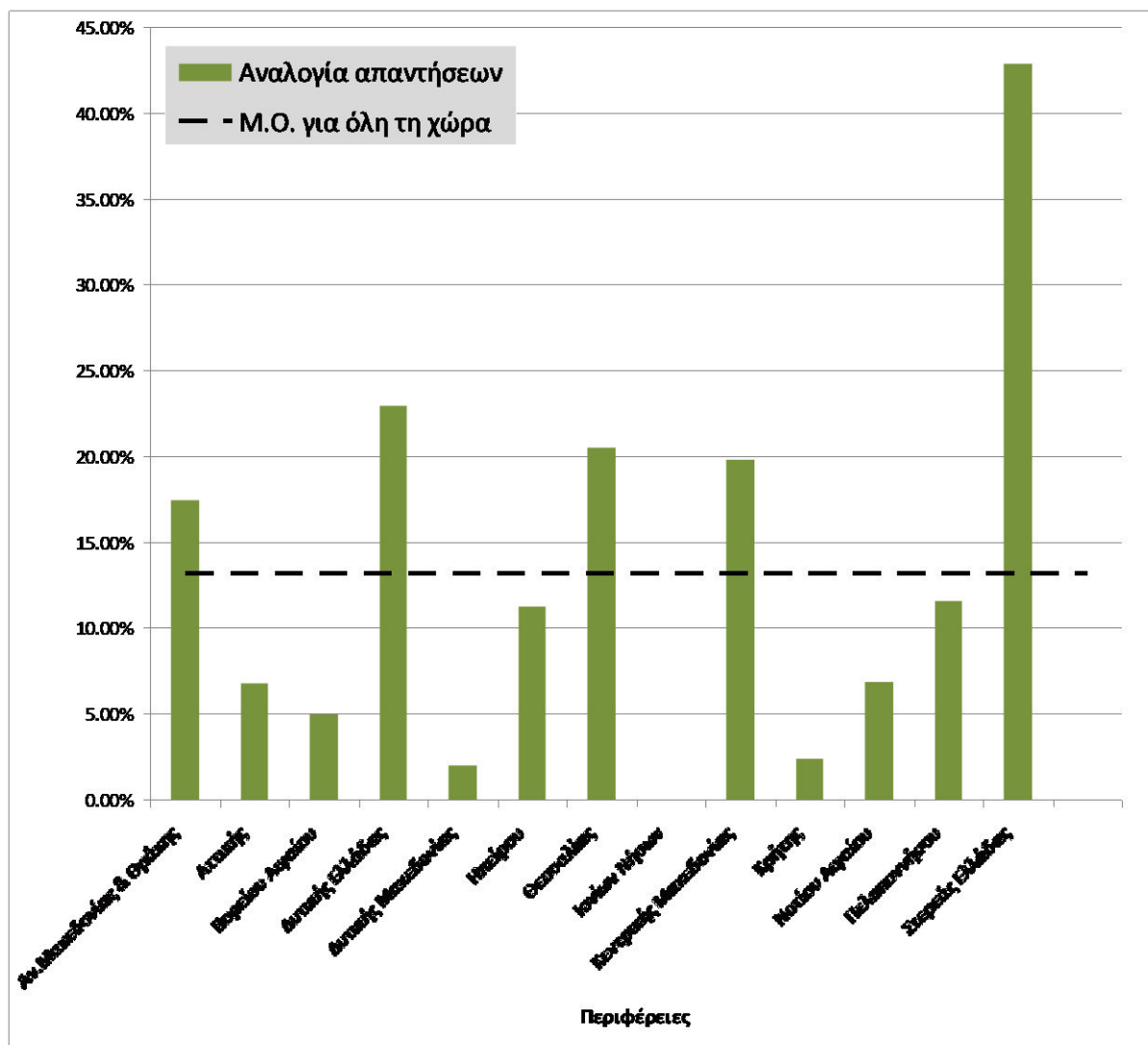
Σε ό,τι αφορά την κατανομή των απαντήσεων στις επιμέρους ομάδες, παρατηρείται η παρουσία όλων των ομάδων στόχων με κυρίαρχη την ομάδα του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας που είναι και η σημαντικότερη από πλευράς επιρροής στη διαχείριση των δασών των περιοχών του Δικτύου Natura 2000. Στο ερωτηματολόγιο απάντησαν 152 υπάλληλοι της Δασικής Υπηρεσίας (ομάδα στόχος 1), αριθμός που αντιστοιχεί στο 56,61% όλων των απαντήσεων και στο 13% περίπου του συνολικού αριθμού των υπαλλήλων της Δασικής Υπηρεσίας. Μεγάλο είναι και το ποσοστό συμμετοχής της ομάδας «Επιστήμη-Έρευνα», η οποία αθροίζει τις ομάδες στόχους 4 και 5 (Μέλη ΔΕΠ, ερευνητές κρατικών ιδρυμάτων, μελετητές κ.λπ., και απασχολούμενους σε μη κρατικές περιβαλλοντικές οργανώσεις και κυνηγετικές οργανώσεις). Η άθροιση των ομάδων 4 και 5 έγινε, καθώς, από την ανάλυση διαπιστώθηκε ότι οι απαντήσεις τους σχεδόν ταυτίζονται. Ικανοποιητικός είναι επίσης ο αριθμός των απαντήσεων από το προσωπικό των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ομάδα στόχος 3, εν συντομία «Φορείς Διαχείρισης»), με 24 απαντήσεις που αντιστοιχούν στο 8,96% του συνόλου. Μικρή ήταν η συμμετοχή της ομάδας των υπαλλήλων άλλων δημοσίων υπηρεσιών με αρμοδιότητες σχετικές με το Δίκτυο Natura 2000 (ομάδα στόχος 2, εν συντομία «Άλλη δημόσια αρχή»).

Σε ό,τι αφορά τους δασοκτήμονες των μη κρατικών δασών, που περιλαμβάνουν τα δάση των ΟΤΑ, της εκκλησίας και τα ιδιωτικά, οι προσπάθειες επικοινωνίας και αποστολής του ερωτηματολογίου απέδωσαν μόνο ως προς τους τελευταίους. Ειδικότερα, η Ένωση Δασοκτημόνων Ελλάδας η οποία εκπροσωπεί τους ιδιώτες δασοκτήμονες, ανταποκρίθηκε μέσω συνέντευξης του προέδρου της στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας (Τοπαλίδου κ.ά. 2017), ενώ από τα δεδομένα που παρείχε προέκυψε πως η περαιτέρω προσπάθεια συγκέντρωσης απαντήσεων μέσω του ερωτηματολογίου θα ήταν μάλλον άσκοπη. Οι επαγγελματίες των δραστηριοτήτων αναψυχής και τουρισμού σε δασικές περιοχές δεν έχουν κάποιο συλλογικό όργανο μέσω του οποίου θα μπορούσε κανείς να διοχετεύσει το ερωτηματολόγιο. Η αποστολή ανά επιχείρηση δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα και για τον λόγο αυτό, η συγκεκριμένη ομάδα καλύφθηκε κυρίως μέσω της ποιοτικής έρευνας. Τα μέλη δασικών συνεταιρισμών, άλλες κατηγορίες δασοκτημόνων και εργαζόμενοι σε οικονομικούς φορείς που παρέχουν υπηρεσίες αναψυχής και τουρισμού σε δασικές περιοχές (ομάδες στόχοι 6, 7 και 8) εμφανίζονται στη συνέχεια κάτω από την ομάδα «Άλλο».

Σε ό,τι αφορά τη γεωγραφική κατανομή των απαντήσεων, από την Εικόνα 2 φαίνεται ότι υπάρχει έντονη διαφοροποίηση ως προς την προέλευση των απαντήσεων, τόσο του συνόλου, όσο και του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας που αντιπροσωπεύεται με το μεγαλύτερο ποσοστό απαντήσεων (56,61%). Η εκτίμηση της συμμετοχής του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας στην έρευνα ανά περιφέρεια φαίνεται στην Εικόνα 3.

Εικόνα 2. Πλήθος απαντήσεων, ανά περιφέρεια, του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας και του συνόλου στο ερωτηματολόγιο της έρευνας εντοπισμού των αναγκών για τη διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000.

Εικόνα 3. Αναλογία ανά περιφέρεια και μέσος όρος των απαντήσεων του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας συγκριτικά με το προσωπικό που υπηρετούσε το 2014, στο ερωτηματολόγιο της έρευνας εντοπισμού των αναγκών για τη διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000.

Από τις Εικόνες 2 και 3 προκύπτει επίσης ότι από ορισμένες Περιφέρειες αντλήθηκαν πολύ λίγες απαντήσεις. Το πρόβλημα αυτό αντιμετωπίστηκε με τη συνδρομή της ποιοτικής έρευνας (Τοπαλίδου κ.ά. 2017).

4.3. Οι απαντήσεις ανά ερώτηση

Ακολουθώντας, παρουσιάζονται αναλυτικά ανά ερώτηση, οι επιμέρους ερωτήσεις, ο τρόπος απάντησης και τα δεδομένα που προέκυψαν, τόσο σε μορφή πίνακα, όσο και γραφικά.

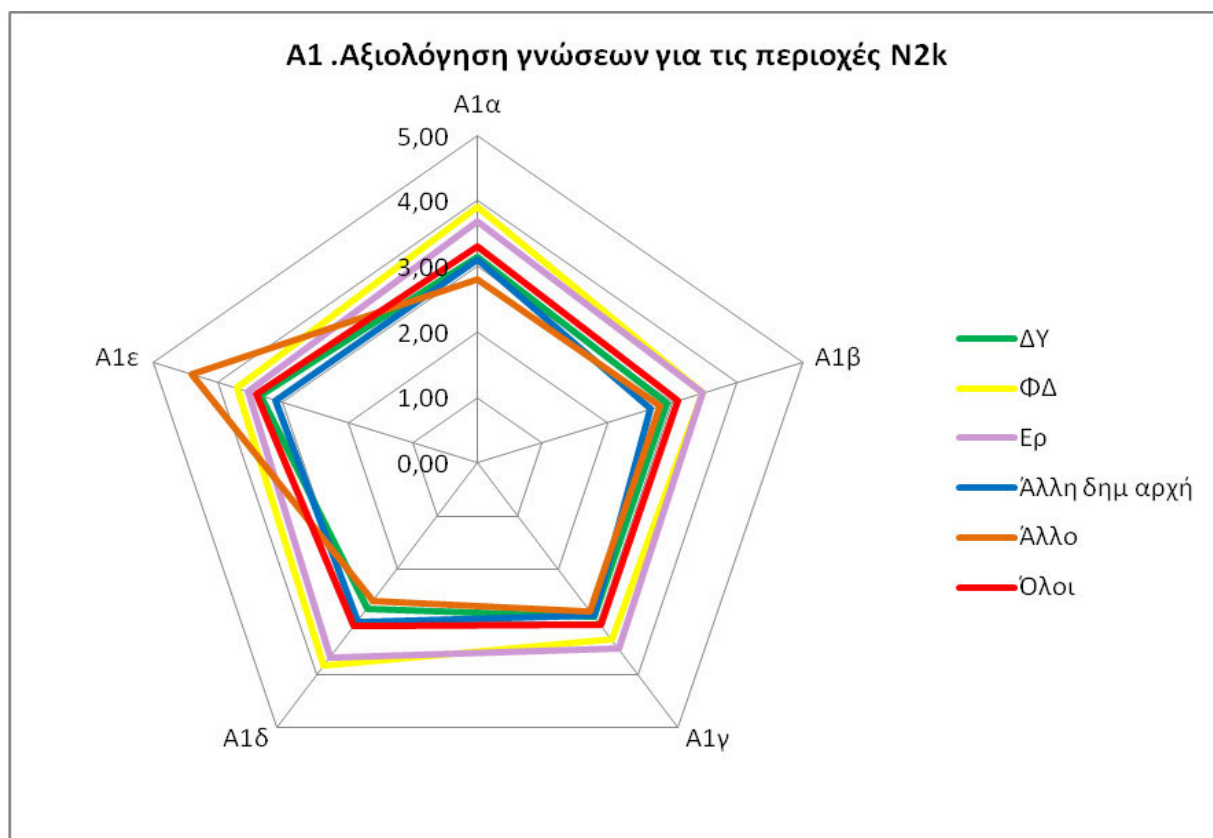
A1. Αξιολογήστε τις γνώσεις σας στα ακόλουθα θέματα που αφορούν στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000:

- A1α Τον ορισμό νέων ή την τροποποίηση των ορίων υφιστάμενων περιοχών.*
- A1β Τη διαχείριση μέσω εφαρμογής ειδικών μέτρων διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων εντός και εκτός περιοχών του Δικτύου.*
- A1γ Την εφαρμογή ειδικών μέτρων διατήρησης των ειδών Κοινοτικού ενδιαφέροντος που απαντούν σε δάση στις περιοχές του Δικτύου.*
- A1δ Την παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων και των ειδών Κοινοτικού ενδιαφέροντος σε αυτούς που απαντούν εντός και εκτός των περιοχών του Δικτύου.*
- A1ε Την άσκηση μη εμπορικών δραστηριοτήτων (π.χ. ποδήλατο βουνού, θήρα, συλλογή μανιταριών κ.λπ.) εντός των δασικών περιοχών του Δικτύου.*

Για κάθε θέμα, ο ερωτώμενος αξιολογεί στην κλίμακα: Άριστες (5), Επαρκείς (4), Μέτριες (3), Ελάχιστες (2), Δεν γνωρίζω (1).

Πίνακας 3. Μέσος όρος αξιολόγησης των γνώσεων για το Δίκτυο Natura 2000 ανά ομάδα.

Υπο Ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη-Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
A1α	3,14	3,92	3,70	3,11	2,80	3,30
A1β	2,92	3,46	3,47	2,67	2,80	3,08
A1γ	2,91	3,33	3,51	2,89	2,80	3,06
A1δ	2,76	3,83	3,68	3,00	2,60	3,08
A1ε	3,34	3,71	3,53	3,11	4,40	3,41

Εικόνα 4. Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης των γνώσεων για το Δίκτυο Natura 2000 από τις ομάδες της έρευνας.

Τα αποτελέσματα για την ερώτηση A1 δείχνουν ότι οι γνώσεις των μελών των ομάδων στόχων κυμαίνονται μεταξύ μέτριου και επαρκούς, με δύο μόνο ομάδες, το προσωπικό των Φορέων Διαχείρισης και την ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» να εμφανίζονται κοντά στο επαρκές. Το σχεδόν άριστο επίπεδο για την άσκηση μη εμπορικών δραστηριοτήτων της ομάδας «Άλλο» εκτιμάται ότι οφείλεται στις επιχειρήσεις αναψυχής που είναι υποχρεωμένες να γνωρίζουν τη σχετική νομοθεσία.

A2/A3. Αξιολογήστε τις ΓΝΩΣΕΙΣ/ΠΕΙΡΑ σας στην εφαρμογή των παρακάτω λύσεων για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων στο Δίκτυο Natura 2000:

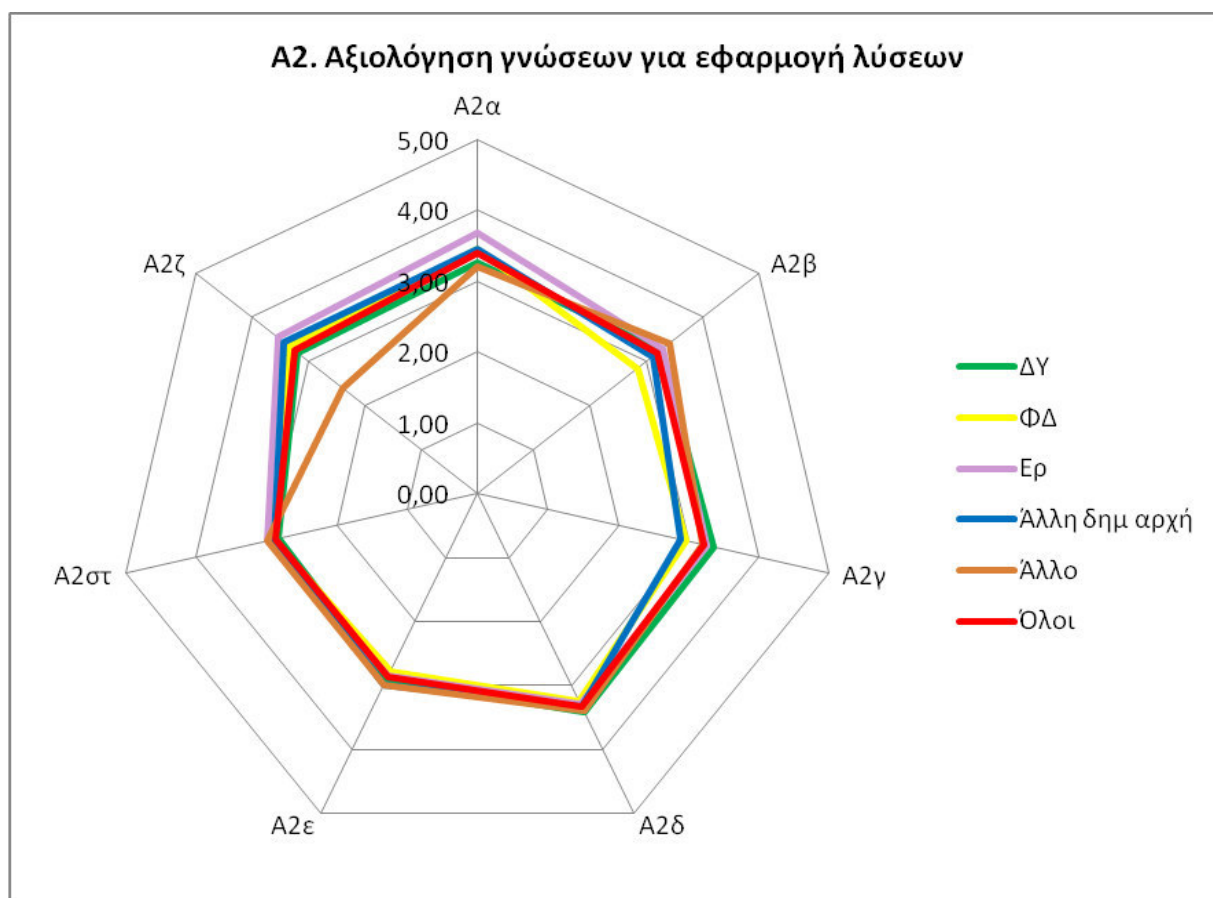
- A2/3α Διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων.
- A2/3β Προσαρμογή της δασικής διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή.
- A2/3γ Διαχείριση πρεμνοφυών δασών (περιλαμβανομένης της αναγωγής).
- A2/3δ Οργάνωση/Διαχείριση υπηρεσιών αναψυχής σε δασικά οικοσυστήματα.
- A2/3ε Χρηματοδότηση επενδύσεων (δημόσιων και ιδιωτικών) στη δασοπονία.
- A2/3στ Χρηματοδότηση επενδύσεων (δημόσιων και ιδιωτικών) στη διατήρηση της δασικής βιοποικιλότητας.
- A2/3ζ Πρόσβαση σε γεωχωρικά και μη δεδομένα και στατιστικά στοιχεία.

Για κάθε θέμα, ο ερωτώμενος αξιολογεί στην κλίμακα: Άριστες (5), Επαρκείς (4), Μέτριες (3), Λίγες (2), Δεν γνωρίζω (1).

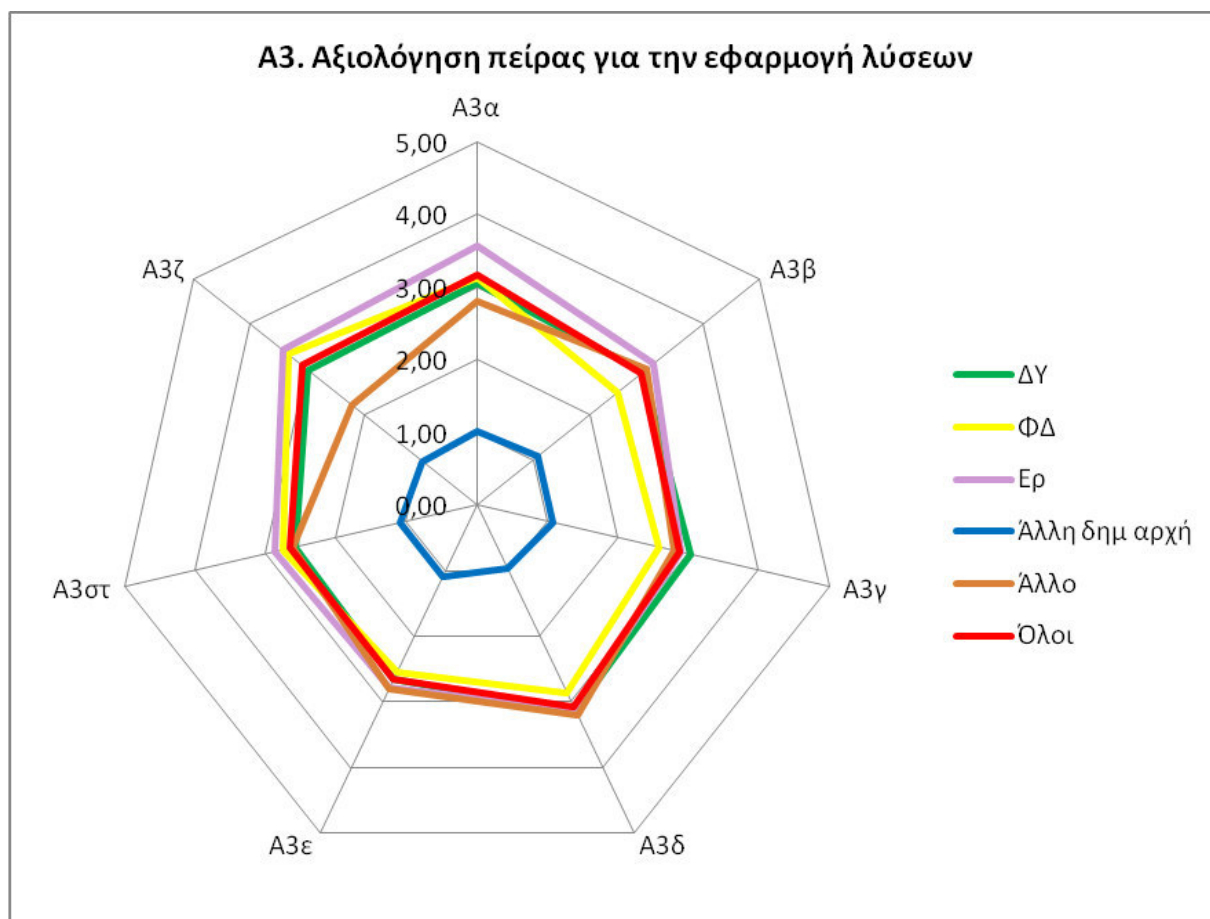
Πίνακας 4. Μέσος όρος αξιολόγησης των γνώσεων και της πείρας στην εφαρμογή συγκεκριμένων λύσεων ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση		Δασική Υπηρεσία		Φορείς Διαχείρισης		Επιστήμη-Έρευνα		Άλλη δημόσια αρχή		Άλλο		Όλοι	
A2α	A3α	3,27	3,06	3,46	3,13	3,68	3,57	3,44	1,01	3,2	2,8	3,39	3,17
A2β	A3β	3,24	2,94	2,83	2,50	3,28	3,13	3,11	1,08	3,4	3,0	3,20	2,91
A2γ	A3γ	3,36	3,03	2,96	2,58	3,26	2,91	2,89	1,08	3,2	2,8	3,22	2,89
A2δ	A3δ	3,41	3,13	3,25	2,88	3,28	3,11	3,33	0,97	3,4	3,2	3,33	3,07
A2ε	A3ε	2,90	2,66	2,79	2,54	2,85	2,77	3,00	1,08	3,0	2,8	2,86	2,66
A2στ	A3στ	2,83	2,58	2,92	2,75	3,00	2,87	2,89	1,08	3,0	2,6	2,87	2,66
A2ζ	A3ζ	3,18	2,99	3,33	3,33	3,55	3,43	3,44	0,96	2,4	2,2	3,24	3,08

Κοινό γνώρισμα των απαντήσεων και στις δύο ερωτήσεις είναι η υψηλή ταύτιση όλων των ομάδων στην κλίμακα του μέτρου. Εντοπίζονται τρεις αξιοσημείωτες διαφοροποιήσεις: α) της ομάδας «Άλλο» σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στα γεωχωρικά δεδομένα, β) του προσωπικού των Φορέων Διαχείρισης στην πείρα σε θέματα προσαρμογής της διαχείρισης των δασών στην κλιματική αλλαγή και στη διαχείριση των πρεμνοφυών δασών και γ) της ομάδας «Επιστήμη-Έρευνα» στα θέματα γνώσεων και πείρας σε θέματα διατήρησης και αποκατάστασης δασικών οικοσυστημάτων. Η εξαίρεση της ομάδας «Άλλο» στην υποερώτηση A2ζ/3ζ αποδίδεται στους δασικούς συνεταιρισμούς οι οποίοι δεν έχουν ιδιαίτερη ανάγκη χρήσης γεωχωρικών δεδομένων (βλ. και απαντήσεις στις υποερωτήσεις Δ12α και Δ12β), ενώ τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας «Άλλο» (ιδιώτες δασοκτήμονες και επιχειρήσεις αναψυχής στην ύπαιθρο) έχουν ανάγκη και χρησιμοποιούν γεωχωρικά δεδομένα.

Εικόνα 5. Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης των γνώσεων των ομάδων για την εφαρμογή λύσεων για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων στο Δίκτυο Natura 2000.

Εικόνα 6. Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης της πείρας στην εφαρμογή λύσεων για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων στο Δίκτυο Natura 2000 ανά ομάδα.

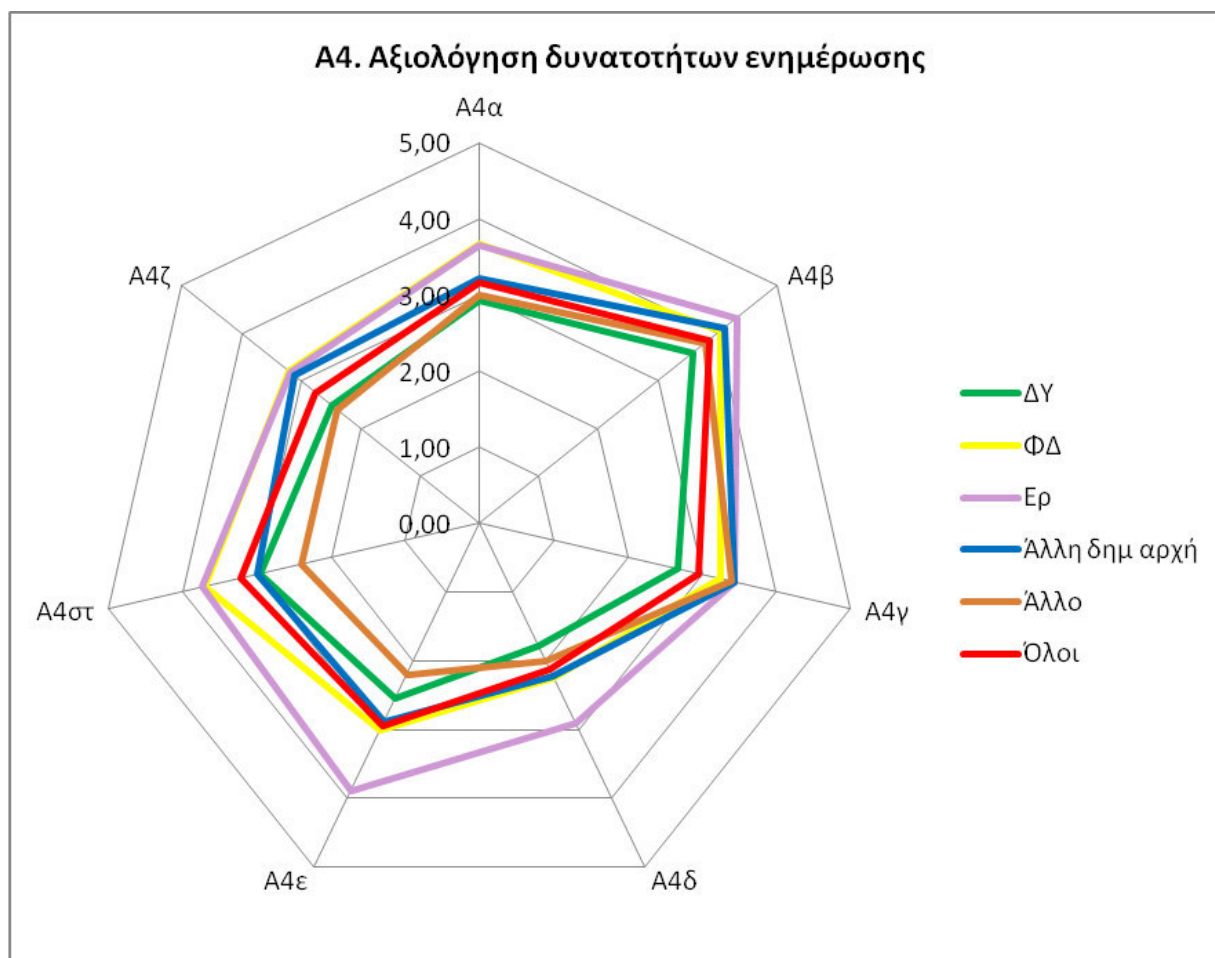
A4. Αξιολογήστε τις δυνατότητες ενημέρωσής σας για τα προηγούμενα θέματα σε ό,τι αφορά:

- A4α τον χρόνο που μπορείτε να διαθέσετε,
 A4β την ευκολία και ταχύτητα πρόσβασης στο διαδίκτυο,
 A4γ τη συμμετοχή σε σχετικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα,
 A4δ τη συμμετοχή σε σχετικές εκδηλώσεις στο εξωτερικό,
 A4ε την πρόσβαση σε επιστημονικές δημοσιεύσεις,
 A4στ την πρόσβαση σε οδηγίες-κατευθύνσεις,
 A4ζ την κατάρτιση στο πλαίσιο λειτουργίας του οργανισμού.

Για κάθε θέμα, ο ερωτώμενος αξιολογεί στην κλίμακα: Άριστες (5), Επαρκείς (4), Μέτριες (3), Ελάχιστες (2), Καθόλου (1).

Πίνακας 5. Μέσος όρος αξιολόγησης των δυνατοτήτων ενημέρωσης στα θέματα διαχείρισης των ερωτημάτων A2/A3, ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη- Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
A4α	2,93	3,67	3,64	3,22	3,00	3,16
A4β	3,59	4,04	4,32	4,11	3,80	3,86
A4γ	2,68	3,25	3,43	3,44	3,40	2,96
A4δ	1,79	2,25	2,91	2,22	2,00	2,12
A4ε	2,55	3,00	3,89	2,89	2,20	2,95
A4στ	2,96	3,71	3,74	3,00	2,40	3,23
A4ζ	2,48	3,21	3,19	3,11	2,40	2,76

Εικόνα 7. Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης της πείρας στην εφαρμογή λύσεων που απαντούν σε πιέσεις και απειλές που δέχονται οι Μεσογειακοί δασικοί τύποι οικοτόπων ανά ομάδα.

Τα αποτελέσματα σε σχέση με την ερώτηση A4 δείχνουν διαφοροποιήσεις μεταξύ των ομάδων, αλλά και μεταξύ των επιμέρους ερωτήσεων. Έτσι, η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» που παρουσιάζει τις υψηλότερες αξιολογήσεις από όλες τις ομάδες, θεωρεί επαρκείς τις δυνατότητες ενημέρωσης σε τρεις από τις επτά υποερωτήσεις, μέτριες προς επαρκείς σε δύο και μέτριες επίσης σε δύο. Η επόμενη ομάδα με τις υψηλότερες αξιολογήσεις είναι το προσωπικό των Φορέων Διαχείρισης, ενώ οι υπόλοιπες ομάδες λίγο πολύ ταυτίζονται. Όπως φαίνεται από την υποερώτηση A4β, η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι γενικά επαρκής, σε αντίθεση με τον χρόνο που για όλες τις ομάδες, πλην της «Επιστήμης-Έρευνας», εκτιμάται ως μέτριος. Οι δυνατότητες συμμετοχής σε συναντήσεις εντός Ελλάδας αξιολογούνται γενικά μέτριες προς επαρκείς. Για τις συναντήσεις στο εξωτερικό, μόνο η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» θεωρεί την πρόσβαση σε αυτές μέτρια, οι υπόλοιπες ελάχιστη. Η πρόσβαση στις επιστημονικές δημοσιεύσεις είναι επαρκής μόνο για την ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» η οποία θεωρεί και την πρόσβασή της σε οδηγίες και κατευθύνσεις ως επαρκή, μαζί με το προσωπικό των Φορέων Διαχείρισης. Ιδιαίτερη σημασία έχει η χαμηλή αξιολόγηση (ελάχιστη προς μέτρια) των δυνατοτήτων κατάρτισης στο πλαίσιο του οργανισμού από όλες τις ομάδες.

A5. Αξιολογήστε τις δυνατότητές σας ως προς τα παρακάτω θέματα χρηματοδότησης:

- A5α Γνώση των χρηματοδοτικών μέσων.
- A5β Γνώση των σχετικών με το Δίκτυο Natura 2000 χρηματοδοτικών μέσων.
- A5γ Εντοπισμός προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.
- A5δ Έγκαιρη ανταπόκριση σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων.
- A5ε Γνώση των διαδικασιών υποβολής προτάσεων.

A5στ Εύρεση πόρων για ίδια συμμετοχή.

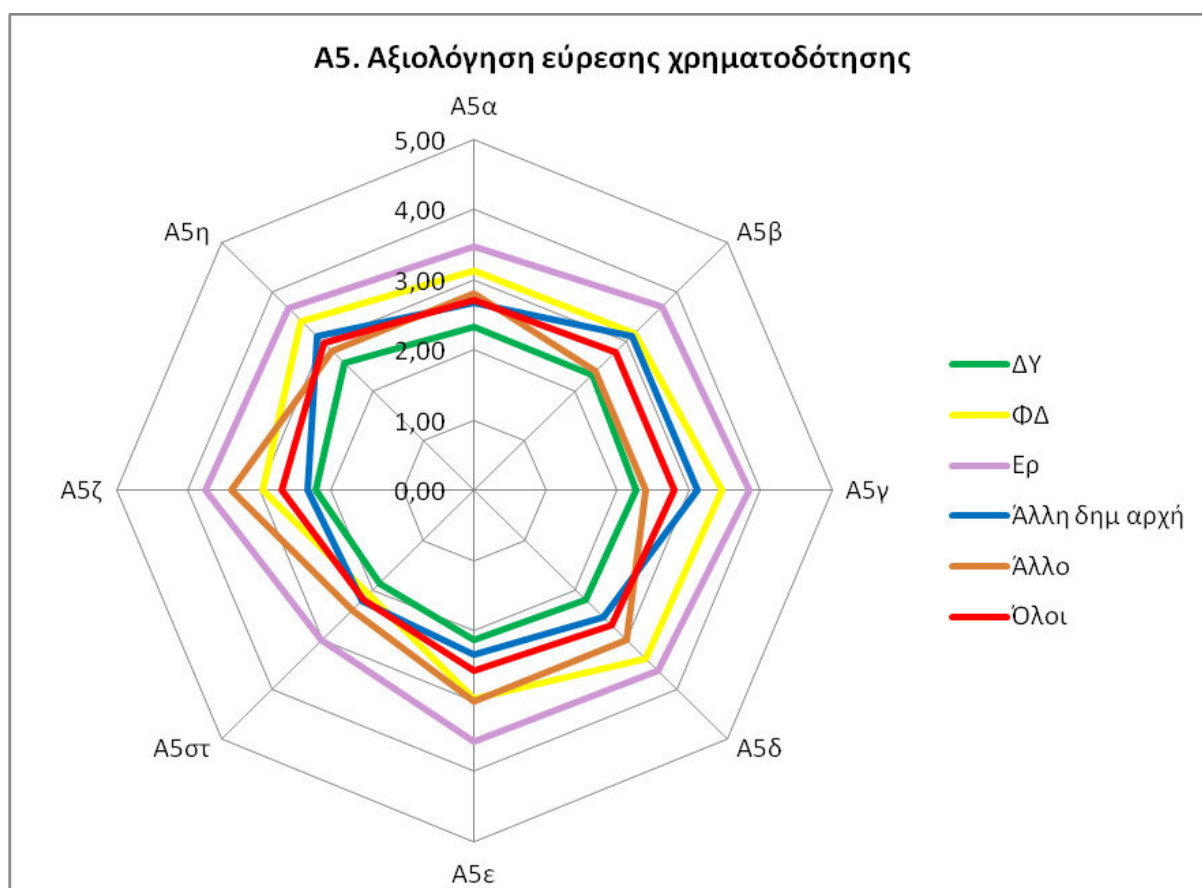
A5ζ Εύρεση κατάλληλου σχήματος υλοποίησης (κατάλληλο προσωπικό του φορέα και άλλοι εταίροι/συνεργαζόμενοι φορείς).

A5η Πρόσβαση σε οδηγίες εφαρμογής, πρότυπα διακηρύξεων κ.λπ.

Για κάθε θέμα ο ερωτώμενος αξιολογεί στην κλίμακα: Άριστες (5), Επαρκείς (4), Μέτριες (3), Ελάχιστες (2), Καθόλου (1).

Πίνακας 6. Μέσος όρος αξιολόγησης των δυνατοτήτων χρηματοδότησης ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη- Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
A5α	2,32	3,13	3,47	2,67	2,80	2,71
A5β	2,34	3,17	3,70	3,11	2,40	2,79
A5γ	2,26	3,46	3,85	3,11	2,40	2,79
A5δ	2,21	3,38	3,62	2,56	3,00	2,71
A5ε	2,12	2,96	3,57	2,33	3,00	2,57
A5στ	1,88	2,08	3,02	2,22	2,40	2,20
A5ζ	2,20	2,96	3,75	2,33	3,40	2,69
A5η	2,57	3,42	3,68	3,11	2,80	2,96

Εικόνα 8. Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης των δυνατοτήτων χρηματοδότησης ανά ομάδα.

Οι απαντήσεις για την αξιολόγηση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης (ερώτηση A5) δείχνουν σαφή διαφοροποίηση μεταξύ των πέντε ομάδων για το σύνολο των υποερωτήσεων. Η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» κυμαίνεται σταθερά μεταξύ μέτριου και

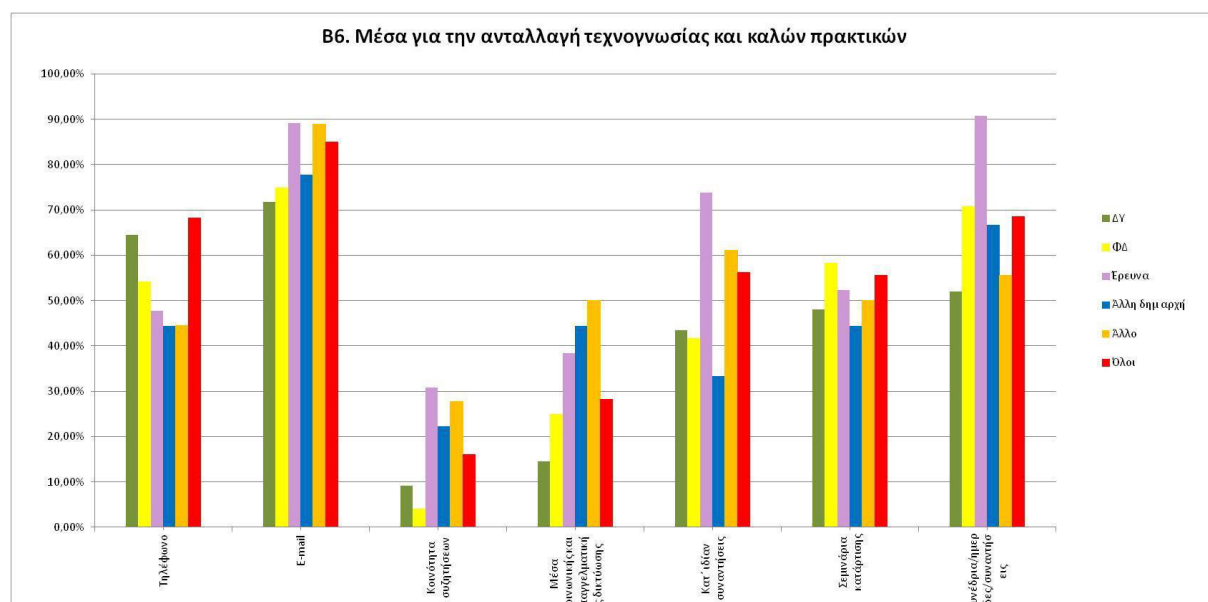
επαρκούς, με τάση προς το επαρκές, ακολουθεί η ομάδα «Φορείς Διαχείρισης», ενώ περίπου στο ίδιο επίπεδο βρίσκονται οι ομάδες «Άλλη δημόσια αρχή» και «Άλλο». Η αξιολόγηση από το προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας για την πρόσβαση στη χρηματοδότηση είναι η δυσμενέστερη, κυμαινόμενη από το ελάχιστο ως το μέτριο, με τάσεις προς το ελάχιστο για όλα τα ερωτήματα.

B6. Επιλέξτε τα μέσα που χρησιμοποιείτε για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών.

Πίνακας 7. Ποσοστά (%) χρήσης διαφόρων μέσων επικοινωνίας για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών από τους ερωτώμενους ανά ομάδα.

Υπο Ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη- Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
Τηλέφωνο	64,47	54,17	47,69	44,44	44,44	68,28
Email	71,71	75,00	89,23	77,78	88,89	85,07
Κοινότητα συζητήσεων	9,21	4,17	30,77	22,22	27,78	16,04
Μέσα κοινωνικής και επαγγελματικής δικτύωσης	14,47	25,00	38,46	44,44	50,00	28,36
Κατ' ιδίαν συναντήσεις	43,42	41,67	73,85	33,33	61,11	56,34
Σεμινάρια κατάρτισης	48,03	58,33	52,31	44,44	50,00	55,60
Συνέδρια, ημερίδες, συναντήσεις	51,97	70,83	90,77	66,67	55,56	68,66

Ο ερωτώμενος επιλέγει όσα μέσα χρησιμοποιεί.

Εικόνα 9. Συγκριτική παρουσίαση της χρήσης διαφόρων μέσων επικοινωνίας για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών από τους ερωτώμενους ανά ομάδα.

Τα αποτελέσματα της ερώτησης B6 δείχνουν καθαρά τον κυρίαρχο ρόλο της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στην επικοινωνία και αλληλοενημέρωση των μελών όλων των ομάδων. Ακολουθούν τα συνέδρια και οι κάθε είδους συναντήσεις, ημερίδες κ.λπ. Πολύ χαμηλά για

όλες τις ομάδες βρίσκεται η χρήση των κοινοτήτων διαλόγου, αλλά και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, παρότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των ομάδων. Εκτός από τις διαφορές στη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, μεταξύ των ομάδων υπάρχουν και άλλες διαφοροποιήσεις. Οι πιο έντονες από αυτές αφορούν στο ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό χρήσης των κοινοτήτων συζητήσεων από το προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας και των Φορέων Διαχείρισης και το υψηλό ποσοστό των κατ' ιδίαν συναντήσεων που χρησιμοποιεί η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα».

B7. Εκτιμήστε πόσο εξοικειωμένοι είστε με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και βασικών εφαρμογών γραφείου (επεξεργασία κειμένου, λογιστικά φύλλα, δημιουργία παρουσιάσεων).

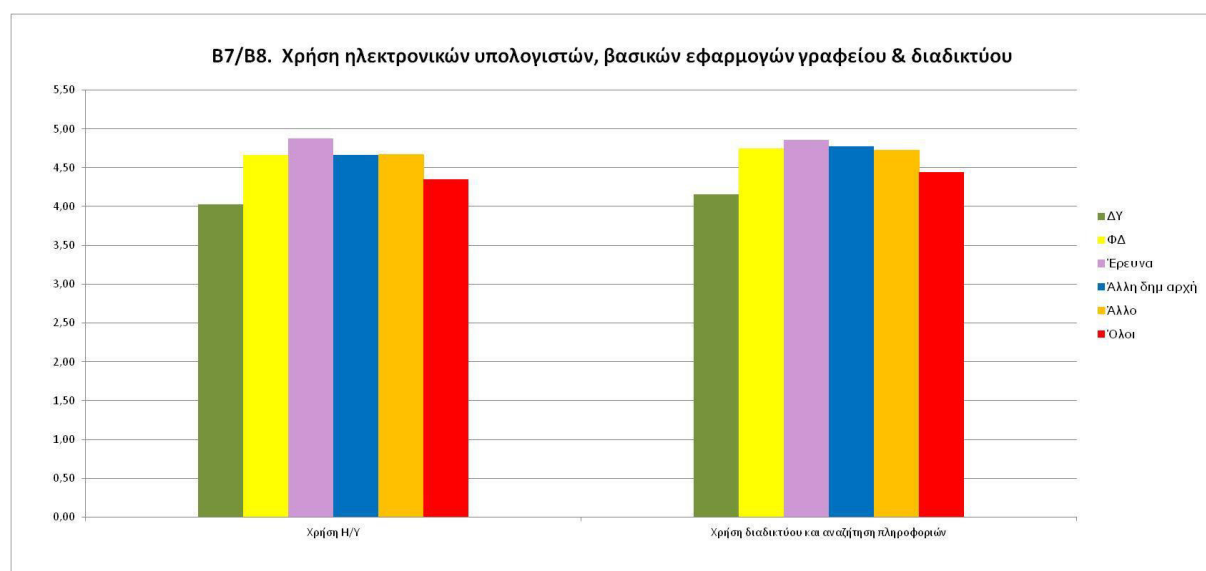
Ο ερωτώμενος αξιολογεί την εξοικειώσή του στην κλίμακα: Πολύ (5), Αρκετά (4), Μέτρια (3), Λίγο (2) και Καθόλου (1).

B8. Εκτιμήστε πόσο εξοικειωμένοι είστε με τη χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πληροφοριών.

Ο ερωτώμενος αξιολογεί την εξοικειώσή του στην κλίμακα: Πολύ (5), Αρκετά (4), Μέτρια (3), Λίγο (2) και Καθόλου (1).

Πίνακας 8. Εξοικείωση των μελών των ομάδων στόχων στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, βασικών εφαρμογών γραφείου, διαδικτύου και αναζήτηση πληροφοριών ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη-Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
B7: Χρήση Η/Υ	4,03	4,67	4,88	4,67	4,67	4,35
B8: Χρήση διαδικτύου και αναζήτηση πληροφοριών	4,16	4,75	4,86	4,78	4,72	4,44

Εικόνα 10. Συγκριτική παρουσίαση της χρήσης διαφόρων μέσων επικοινωνίας για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών από τους ερωτώμενους ανά ομάδα.

Από τα αποτελέσματα των ερωτήσεων B7 και B8 προκύπτει πως όλες οι ομάδες είναι εξοικειωμένες με τη χρήση της πληροφορικής.

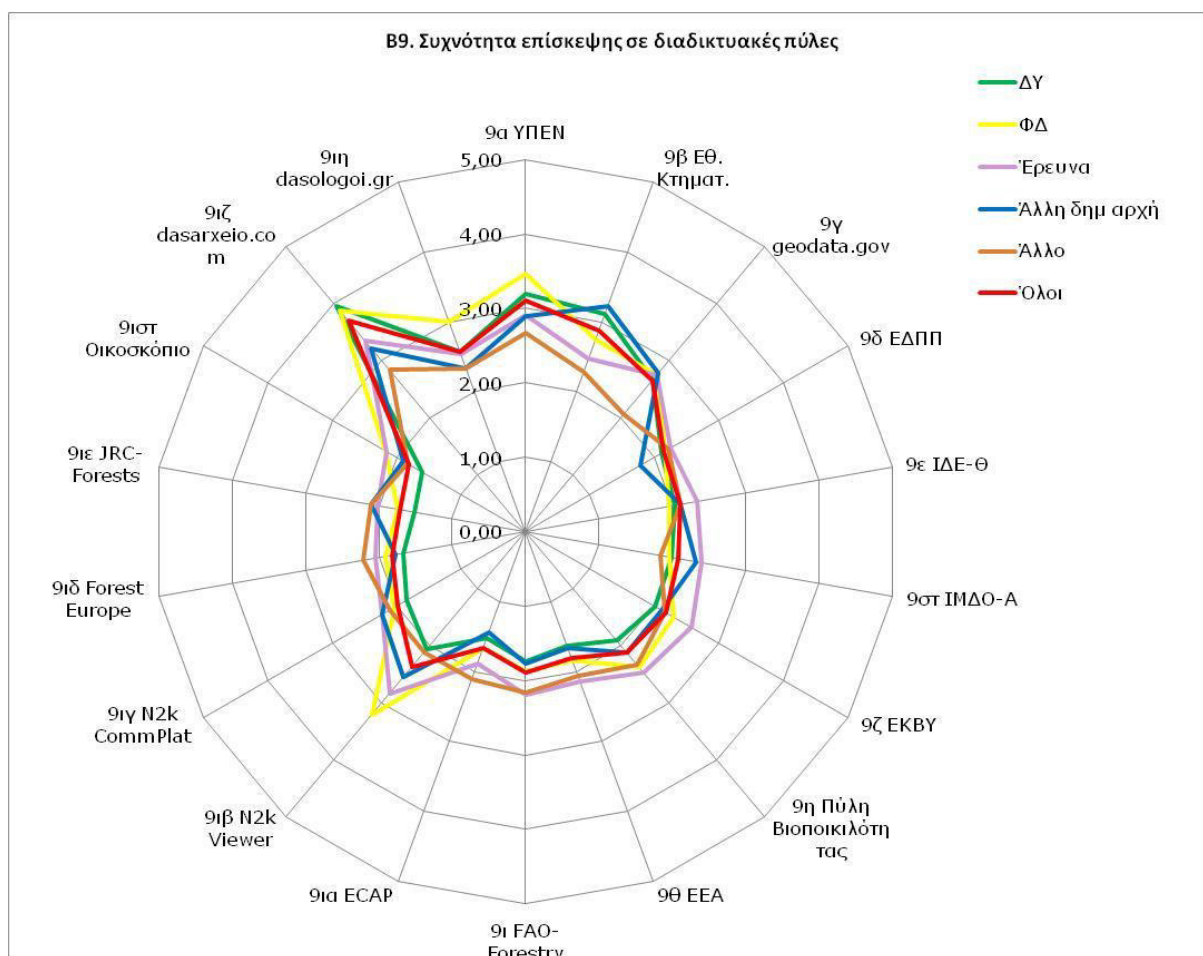
B9. Αναφέρετε τη συχνότητα επίσκεψης στις παρακάτω διαδικτυακές πύλες για εύρεση πληροφοριών (δεδομένων, εθνικών εκθέσεων, προδιαγραφών κ.λπ.) που χρειάζεστε για την εργασία σας:

9α ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
9β Εθν. Κτηματ.	Εθνικό Κτηματολόγιο
9γ geodata.gov	Δημόσια ανοιχτά δεδομένα (www.geodata.gov.gr)
9δ ΕΔΠΠ	Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος
9ε ΙΔΕ-Θ	Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών (Θεσσαλονίκη)
9στ ΙΜΔΟ-Α	Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων & Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων (Αθήνα)
9ζ ΕΚΒΥ	Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων
9η Πύλη Βιοποικιλότητας	Δικτυακή πύλη για τη φύση και τη βιοποικιλότητα
9θ ΕΕΑ	Κεντρικό αποθετήριο δεδομένων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος
9ι FAO-Forestry	Πρόγραμμα Δασών του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων (www.fao.org/forestry/en)
9ια ECAP	European Climate Adaptation Platform
9ιβ N2k Viewer	Natura 2000 viewer
9ιγ N2k CommPlat	Natura 2000 Communication Platform
9ιδ Forest Europe	FOREST EUROPE
9ιε JRC-Forests	JRC (Joint Research Centre) για τα δάση
9ιστ Οικοσκόπιο	Οικοσκόπιο
9ιζ dasarxeio.com	www.dasaxeio.com
9ιη dasologoi.gr	dasologoi.gr

Για κάθε δικτυακό τόπο, ο ερωτώμενος απαντά εάν τον επισκέπτεται: Ημερήσια (5), Εβδομαδιαία (4), Μηνιαία (3), Σπάνια (2), Ποτέ (1).

Πίνακας 9. Μέσος όρος συχνότητας επίσκεψης στις παρακάτω διαδικτυακές πύλες για εύρεση πληροφοριών ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη-Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
9α	3,19	3,46	2,91	2,89	2,67	3,10
9β	3,11	2,75	2,48	3,22	2,28	2,87
9γ	2,66	2,75	2,74	2,78	2,06	2,65
9δ	2,11	2,17	2,25	1,78	2,22	2,15
9ε	2,03	1,96	2,34	2,11	2,11	2,11
9στ	1,99	1,96	2,40	2,33	1,83	2,09
9ζ	2,01	2,29	2,57	2,11	2,17	2,18
9η	1,91	2,38	2,48	2,11	2,33	2,12
9θ	1,64	1,83	2,14	1,67	2,06	1,81
9ι	1,74	1,88	2,18	1,78	2,17	1,89
9ια	1,51	1,67	1,89	1,44	2,11	1,66
9ιβ	2,06	3,21	2,85	2,56	2,11	2,37
9ιγ	1,84	2,04	2,23	2,22	2,11	1,99
9ιδ	1,66	1,92	2,05	1,78	2,22	1,82
9ιε	1,52	1,75	2,02	2,11	2,11	1,72
9ιστ	1,61	2,17	2,15	1,89	1,83	1,82
9ιζ	3,95	3,88	3,35	3,22	2,83	3,70
9ιη	2,57	3,00	2,54	2,33	2,33	2,57

Εικόνα 11. Συγκριτική παρουσίαση της συχνότητας επίσκεψης σε διαδικτυακές πύλες σχετικές με τα δάση σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 από τις ομάδες της έρευνας.

Όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα της ερώτησης B9, οι επισκέψεις στις περισσότερες διαδικτυακές πύλες και τόπους που παρέχουν πληροφορίες για το Δίκτυο Natura 2000, τη βιοποικιλότητα και τη δασική πολιτική και έρευνα είναι σπάνιες. Εξαιρέση αποτελούν ο δικτυακός τόπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, οι δικτυακοί τόποι από όπου αντλούνται γεωχωρικές πληροφορίες (Εθνικό Κτηματολόγιο, geodata.gov, N2kviewer) και ο εξειδικευμένος ενημερωτικός τόπος για θέματα δασών και φύσης dasarxeio.com. Σημειώνεται ότι στην ερώτηση αυτή οι αποκλίσεις μεταξύ των ομάδων είναι μικρές.

Γ10. Αναφέρετε το είδος των πληροφοριών και δεδομένων (π.χ. επιστημονικές δημοσιεύσεις, κατάλογοι ειδών, γεωχωρικά δεδομένα), στα οποία χρειάζεστε πρόσβαση για να υλοποιήσετε τις παρακάτω εργασίες.

Ο ερωτώμενος συμπληρώνει με ελεύθερο κείμενο στα εξής θέματα:

- Διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων.
- Προσαρμογή της δασικής διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή.
- Διαχείριση, περιλαμβανομένης της αναγωγής, πρεμνοφυών δασών.
- Οργάνωση/Διαχείριση υπηρεσιών αναψυχής σε δασικά οικοσυστήματα.

Από την ανάλυση των απαντήσεων κατά θέμα προέκυψαν τα ακόλουθα είδη πληροφοριών και δεδομένων ανά θέμα:

Διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων

Οι ερωτώμενοι ζητούν κυρίως επιστημονικές δημοσιεύσεις, γεωχωρικά δεδομένα και καταλόγους ειδών. Ακολουθούν θέματα νομοθεσίας, προδιαγραφές, διαχειριστικές μελέτες. Η υποερώτηση αυτή απαντήθηκε σε 152 από το σύνολο των 268 απαντήσεων.

Προσαρμογή της δασικής διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή

Οι ερωτώμενοι ζητούν κυρίως επιστημονικές δημοσιεύσεις, γεωχωρικά δεδομένα και ακολουθούν, κατευθύνσεις εφαρμογής και καλές πρακτικές και μετεωρολογικά και κλιματικά δεδομένα. Η υποερώτηση αυτή απαντήθηκε σε 131 από το σύνολο των 268 απαντήσεων.

Διαχείριση, περιλαμβανομένης της αναγωγής, πρεμνοφυών δασών

Οι ερωτώμενοι ζητούν κυρίως επιστημονικές δημοσιεύσεις, γεωχωρικά δεδομένα, καταλόγους ειδών, προδιαγραφές, αλλά και ενημέρωση για καλές πρακτικές. Ενδιαφέρον έχουν δύο απαντήσεις που ζητούν μεταφορά τεχνογνωσίας από παλαιότερους δασικούς υπαλλήλους. Η υποερώτηση αυτή απαντήθηκε σε 135 από το σύνολο των 268 απαντήσεων.

Οργάνωση/Διαχείριση υπηρεσιών αναψυχής σε δασικά οικοσυστήματα

Οι ερωτώμενοι ζητούν κυρίως επιστημονικές δημοσιεύσεις, γεωχωρικά δεδομένα, προδιαγραφές και οδηγίες, καλές πρακτικές, διενέργεια σεμιναρίων και ακολουθούν νομοθεσία, χρηματοδότηση. Προτείνονται επίσης δράσεις ανάδειξης. Η υποερώτηση αυτή απαντήθηκε σε 108 από το σύνολο των 268 απαντήσεων.

Γ11. Αξιολογήστε την πρόσβαση στις παρακάτω πληροφορίες:

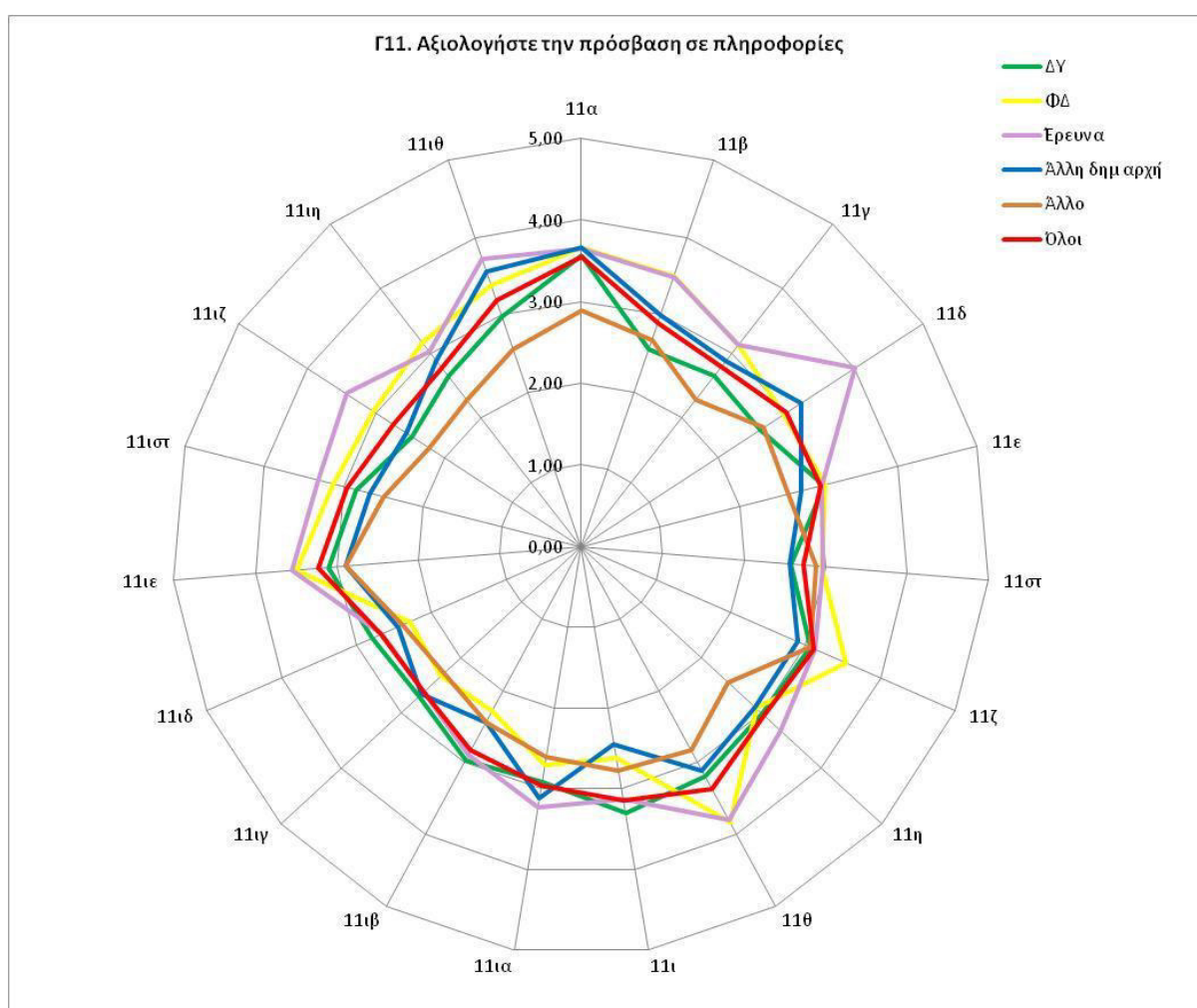
- 11α Νομοθεσία/Πολιτικές για τη φύση.
- 11β Εθνικές εκθέσεις για το φυσικό περιβάλλον.
- 11γ Τεχνικές εκθέσεις/Μελέτες.
- 11δ Επιστημονικές δημοσιεύσεις.
- 11ε Οδηγίες δασικής διαχείρισης.
- 11στ Οδηγίες για διαχείριση επισκεπτών.
- 11ζ Οδηγίες για ορθή συμπεριφορά στο δάσος.
- 11η Γεωχωρικά δεδομένα για τα δάση.
- 11θ Άλλα θεματικά γεωχωρικά δεδομένα (π.χ. όρια προστατευόμενων περιοχών).
- 11ι Δασικοί χάρτες.
- 11ια Άλλοι θεματικοί χάρτες.
- 11ιβ Βάσεις δεδομένων/δεδομένα απογραφής δασών (π.χ. ιστορικό πυρκαγιών).
- 11ιγ Αποτελέσματα έργων που έχουν υλοποιηθεί για τα δάση.
- 11ιδ Τρέχοντα έργα για τα δάση.
- 11ιε Στοιχεία επικοινωνίας φορέων που δραστηριοποιούνται στα δάση.
- 11ιστ Στοιχεία επικοινωνίας ερευνητών δασολόγων.
- 11ιζ Προσκλήσεις για χρηματοδότηση έρευνας/υποβολή προτάσεων.
- 11ιη Ανακοινώσεις θέσεων εργασίας.
- 11ιθ Ανακοινώσεις εκδηλώσεων (συνεδρίων, σεμιναρίων).

Για κάθε θέμα, ο ερωτώμενος αξιολογεί στην κλίμακα: Άριστη (5), Επαρκή (4), Μέτρια (3), Λίγη (2), Αδύνατη (1).

Πίνακας 10. Μέσος όρος αξιολόγησης της πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικές με τα δάση στο Δίκτυο Natura 2000 ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη- Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
11α	3,56	3,67	3,65	3,67	2,89	3,55
11β	2,55	3,50	3,49	3,00	2,67	2,89
11γ	2,65	3,13	3,12	2,89	2,28	2,79
11δ	2,61	2,96	4,00	3,22	2,67	3,00
11ε	3,07	3,08	3,03	2,78	2,61	3,02
11στ	2,58	2,96	2,97	2,56	2,89	2,73

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη- Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
11ζ	3,06	3,54	3,12	2,89	3,06	3,11
11η	3,02	2,92	3,32	2,89	2,44	3,04
11θ	3,20	3,83	3,80	3,11	2,83	3,37
11ι	3,31	2,63	3,14	2,44	2,78	3,14
11ια	2,91	2,71	3,23	3,11	2,61	2,96
11ιβ	2,97	2,29	2,89	2,44	2,44	2,84
11ιγ	2,70	2,33	2,62	2,67	2,28	2,62
11ιδ	2,79	2,29	2,66	2,44	2,39	2,68
11ιε	3,10	3,50	3,55	2,89	2,89	3,22
11ιστ	2,84	3,13	3,32	2,67	2,50	2,95
11ιζ	2,47	3,04	3,43	2,56	2,22	2,74
11ιη	2,64	3,17	3,03	2,89	2,28	2,77
11ιθ	2,98	3,38	3,72	3,56	2,56	3,19

Εικόνα 12. Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης της πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικές με τα δάση στο Δίκτυο Natura 2000 ανά ομάδα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ερώτησης Γ11, η πρόσβαση στις κατηγορίες πληροφορίας που σχετίζονται με τη διατήρηση και τη διαχείριση των δασών που βρίσκονται στο Δίκτυο Natura 2000 είναι γενικά μέτρια. Υπάρχουν ωστόσο διαφοροποιήσεις ανά κατηγορία και ομάδα. Ειδικότερα, φαίνεται ότι η πρόσβαση στη νομοθεσία και τις πολιτικές για τη φύση αξιολογείται μεταξύ μέτριας και επαρκούς, όπως

και στα γεωχωρικά δεδομένα και στις ανακοινώσεις εκδηλώσεων. Αντίθετα αξιολογείται από όλες τις ομάδες έως κάτω του μετρίου η πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων και δεδομένων απογραφής δασών, στα αποτελέσματα έργων που έχουν υλοποιηθεί για τα δάση και για τα τρέχοντα έργα για τα δάση. Επίσης, μόνο η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» αξιολογεί την πρόσβασή της στα χρηματοδοτικά μέσα ως άνω του μετρίου, με όλες τις υπόλοιπες ομάδες να αξιολογούν την πρόσβαση τους έως μέτρια ή κατώτερη. Μεταξύ των ομάδων, αυτή που γενικά φαίνεται να έχει καλύτερη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με τα δάση σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 είναι η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» και ακολουθεί το προσωπικό των Φορέων Διαχείρισης.

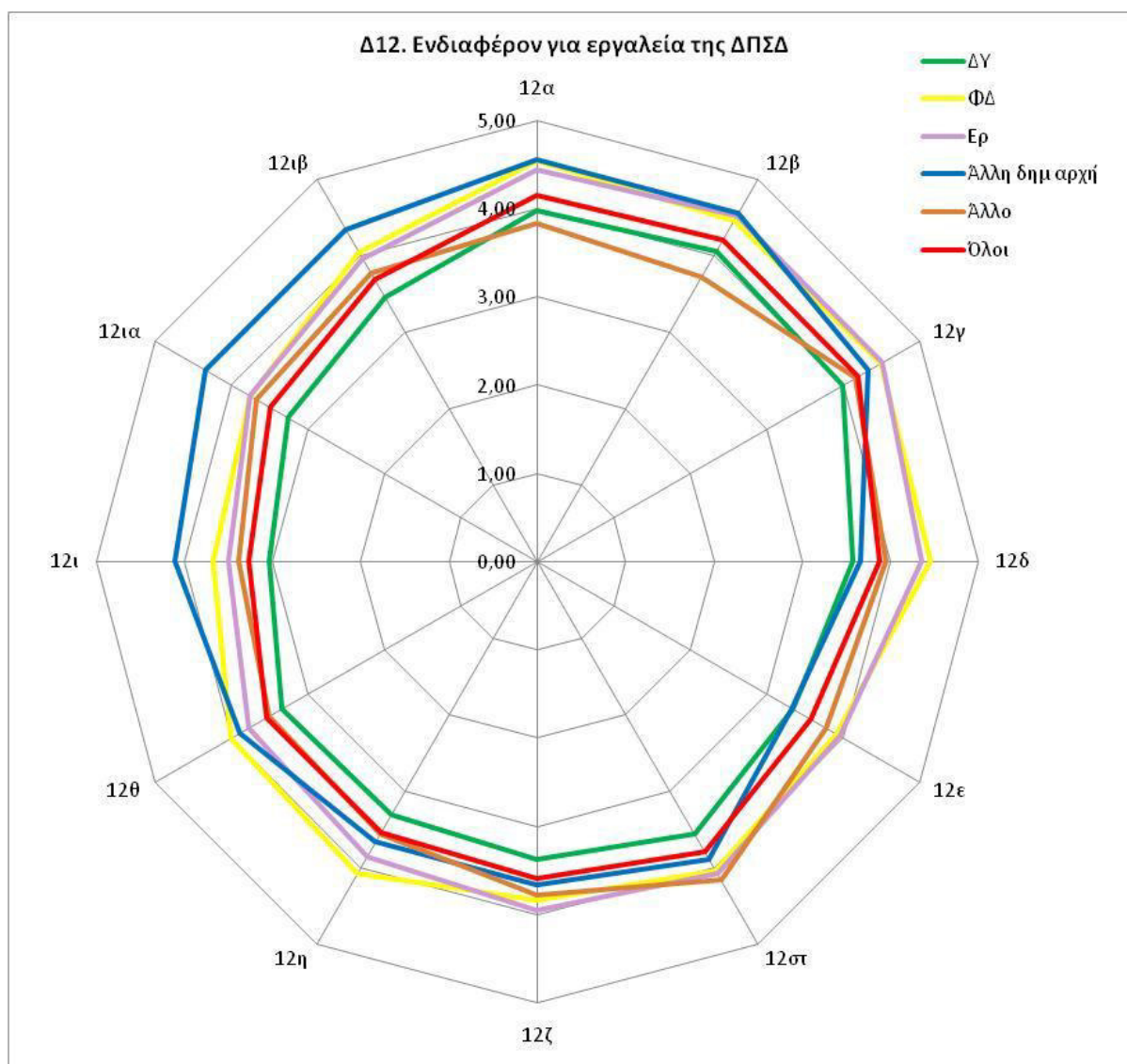
Δ12. Αξιολογήστε κατά πόσο θα σας ενδιέφεραν τα παρακάτω εργαλεία της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση που θα αναπτύξει το έργο LIFE ForestLife:

- 12^α Υπηρεσία επισκόπησης διαδικτυακού χάρτη δασών.
- 12^β Εργαλεία αναζήτησης/εντοπισμού γεωχωρικών δεδομένων.
- 12^γ Βάση δεδομένων με ολοκληρωμένα και τρέχοντα έργα/δράσεις για τα δάση.
- 12^δ Κατάλογος χρηματοδοτικών εργαλείων.
- 12^ε Εργαλεία αναζήτησης ερευνητών.
- 12^{στ} Εργαλεία αναζήτησης οργανισμών/φορέων.
- 12^ζ Εργαλεία για υποβολή υλικού προς δημοσίευση στην Πύλη.
- 12^η Εργαλεία διάδρασης με άλλους ερευνητές (συζήτηση, αποστολή μηνύματος).
- 12^θ Εργαλεία διάδρασης με ανακοινώσεις ειδήσεων (π.χ. σχολιασμός είδησης, κοινοποίηση είδησης, αποστολή είδησης μέσω email, αποθήκευση εκδήλωσης σε προσωπικό ημερολόγιο).
- 12^ι Κοινότητα συζητήσεων (discussion forum).
- 12^{ια} Υπηρεσία ειδοποίησης μέσω email για παρακολούθηση της πορείας ενός θέματος συζήτησης στο forum.
- 12^{ιβ} Υπηρεσία ειδοποίησης μέσω email για επιλεγμένες ειδήσεις/αναρτήσεις της Πύλης.

Για κάθε εφαρμογή-εργαλείο, ο ερωτώμενος αξιολογεί στην κλίμακα: Πολύ (5), Αρκετά (4), Μέτρια (3), Λίγο (2) και Καθόλου (1).

Πίνακας 11. Μέσος όρος του ενδιαφέροντος για εφαρμογές-εργαλεία της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη- Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
12 ^α	3,97	4,54	4,44	4,50	3,83	4,32
12 ^β	4,05	4,46	4,53	4,50	3,72	4,39
12 ^γ	4,00	4,50	4,52	4,38	4,17	4,37
12 ^δ	3,58	4,46	4,35	4,00	3,94	4,05
12 ^ε	3,34	3,92	3,95	3,50	3,78	3,74
12 ^{στ}	3,57	4,04	4,08	3,88	4,17	3,94
12 ^ζ	3,37	3,83	3,95	4,00	3,78	3,77
12 ^η	3,32	4,08	3,86	3,88	3,56	3,71
12 ^θ	3,35	4,00	3,77	3,88	3,50	3,66
12 ^ι	3,04	3,67	3,50	4,13	3,39	3,42
12 ^{ια}	3,26	3,75	3,76	4,25	3,67	3,67
12 ^{ιβ}	3,46	4,04	3,95	4,25	3,78	3,87

Εικόνα 13. Συγκριτική παρουσίαση του ενδιαφέροντος για εφαρμογές-εργαλεία της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.

Τα αποτελέσματα της ερώτησης Δ12 δείχνουν ότι όλες οι ομάδες αξιολόγησαν το ενδιαφέρον τους για τα προτεινόμενα εργαλεία της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση άνω του μετρίου. Τέσσερα από τα δώδεκα εργαλεία καταγράφονται από αρκετά έως πολύ ενδιαφέροντα, ενώ τα υπόλοιπα από μέτρια ως αρκετά ενδιαφέροντα. Δύο διαφοροποιήσεις μπορούν να εντοπιστούν: Η πρώτη αφορά τις ομάδες «Επιστήμη-Έρευνα» και «Φορείς Διαχείρισης» που εκδηλώνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τις βάσεις δεδομένων με τα ολοκληρωμένα και τρέχοντα έργα/δράσεις για τα δάση και για τα χρηματοδοτικά εργαλεία. Η δεύτερη αφορά το σαφώς υψηλότερο ενδιαφέρον που δείχνουν τα μέλη της ομάδας «Άλλη δημόσια αρχή» για τις κοινότητες συζητήσεων (discussion forum) και για την υπηρεσία ειδοποίησης μέσω email για επιλεγμένες ειδήσεις/αναρτήσεις της Πύλης.

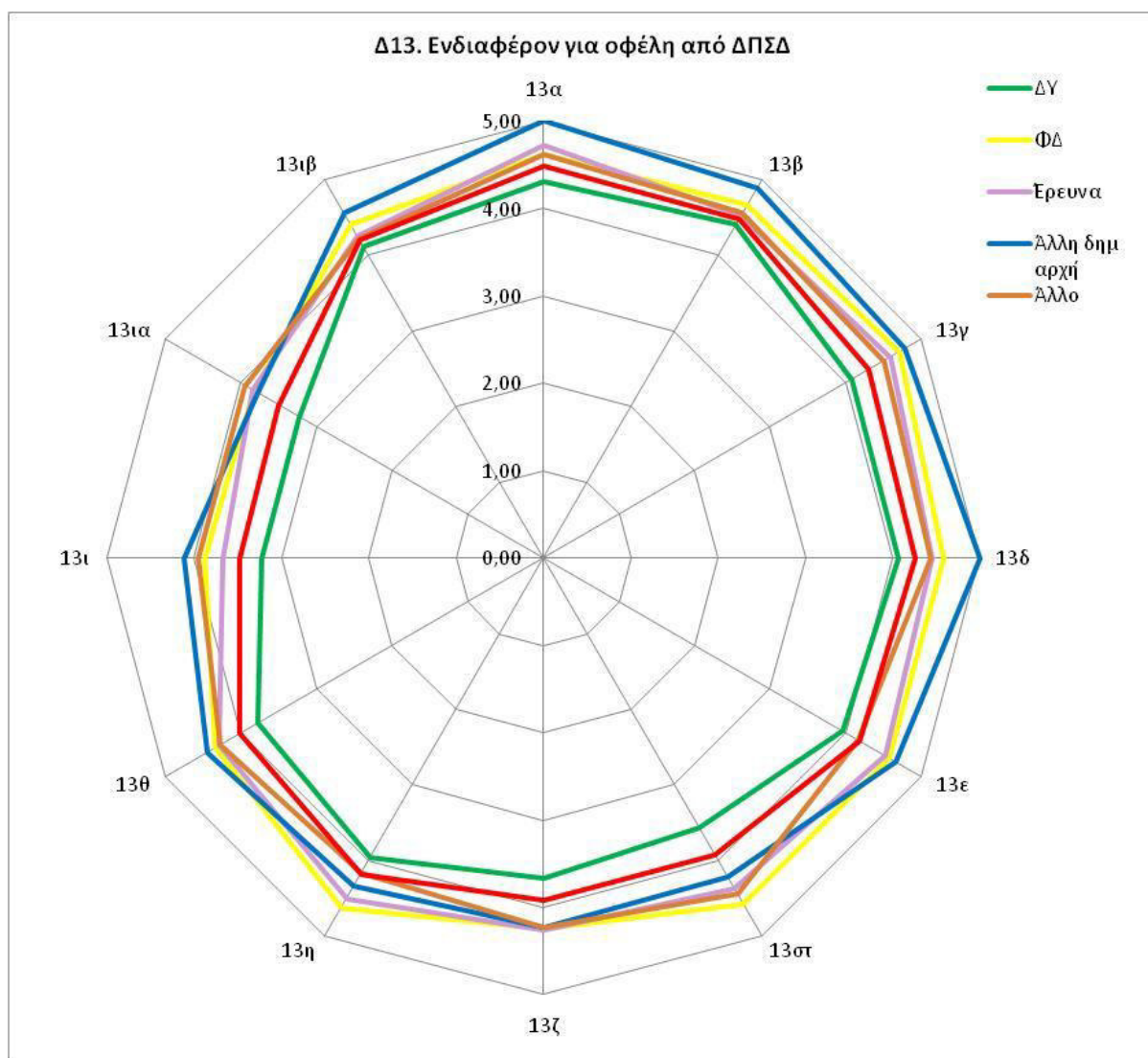
Δ13. Αξιολογήστε κατά πόσο σας ενδιαφέρουν τα παρακάτω οφέλη από τη διάδρασή σας με τη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση

- 13^α Εύρεση πληροφοριών για τα δάση.
 13^β Εύκολη πρόσβαση σε νομοθεσία για τα δάση.
 13^γ Εύκολη πρόσβαση σε εθνικές εκθέσεις και δεδομένα για το περιβάλλον.
 13^δ Εύκολη πρόσβαση σε κατευθυντήριες οδηγίες.
 13^ε Εύκολη πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων και γεωπύλες.
 13στ Ενημέρωση για προσκλήσεις χρηματοδότησης έργων.
 13ζ Εντοπισμός συνεργατών με παρόμοια ενδιαφέροντα.
 13^η Εντοπισμός γεωχωρικών δεδομένων.
 13θ Εντοπισμός γεγονότων (εκδηλώσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων κ.λπ.).
 13ι Ωρίμανση θεμάτων μέσω διαδικτυακών συζητήσεων με άλλα μέλη της κοινότητας (discussion forum).
 13ια Ανάπτυξη συναίνεσης για λήψη δράσεων άμεσης προτεραιότητας για την προστασία και διαχείριση των δασών, μέσω διαδικτυακών συζητήσεων με άλλα μέλη της κοινότητας (discussion forum).
 13ιβ Ενημέρωση για θέματα δασικής επικαιρότητας (απειλές δασών, πρόοδος δράσεων, αποτελέσματα έργων, εξελίξεις σε εργασιακά θέματα κ.λπ.).

Για κάθε όφελος, ο ερωτώμενος αξιολογεί το ενδιαφέρον στην κλίμακα: Πολύ (5), Αρκετά (4), Μέτρια (3), Λίγο (2) και Καθόλου (1).

Πίνακας 12. Μέσος όρος αξιολόγησης ενδιαφέροντος για οφέλη από τη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη- Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
13 ^α	4,31	4,63	4,72	5,00	4,61	4,48
13 ^β	4,41	4,67	4,52	4,89	4,56	4,49
13 ^γ	4,07	4,71	4,58	4,78	4,50	4,31
13 ^δ	4,07	4,58	4,45	5,00	4,44	4,26
13 ^ε	3,95	4,58	4,52	4,67	4,17	4,19
13στ	3,56	4,58	4,37	4,22	4,44	3,93
13ζ	3,67	4,25	4,26	4,22	4,22	3,92
13 ^η	3,96	4,63	4,51	4,33	4,17	4,18
13θ	3,78	4,33	4,29	4,44	4,28	4,01
13ι	3,23	3,88	3,68	4,11	3,94	3,47
13ια	3,22	3,83	3,85	3,78	3,94	3,50
13ιβ	4,12	4,42	4,25	4,56	4,22	4,20

Εικόνα 14. Συγκριτική παρουσίαση του ενδιαφέροντος για οφέλη από τη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.

Τα αποτελέσματα της ερώτησης Δ13 δείχνουν ότι τα μέλη των ομάδων στόχων εκφράζουν αρκετό έως πολύ ενδιαφέρον για τις περισσότερες κατηγορίες ωφελειών από τη ΔΠΣΔ. Όλες οι ομάδες αξιολογούν με τον ίδιο τρόπο το ενδιαφέρον τους. Μικρή διαφοροποίηση παρατηρείται από το προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας, το οποίο φαίνεται να ενδιαφέρεται λιγότερο για τις χρηματοδοτήσεις (υποερώτηση Δ13στ) και την αναζήτηση συνεργατών (υποερώτηση Δ13ζ). Επίσης, όλες οι ομάδες δείχνουν αισθητά χαμηλότερο ενδιαφέρον για την ωρίμανση θεμάτων μέσω διαδικτυακών συζητήσεων (υποερώτηση Δ13ι) και την ανάπτυξη συναίνεσης για λήψη δράσεων άμεσης προτεραιότητας για την προστασία και διαχείριση των δασών, μέσω διαδικτυακών συζητήσεων με άλλα μέλη της κοινότητας (υποερώτηση Δ13ια).

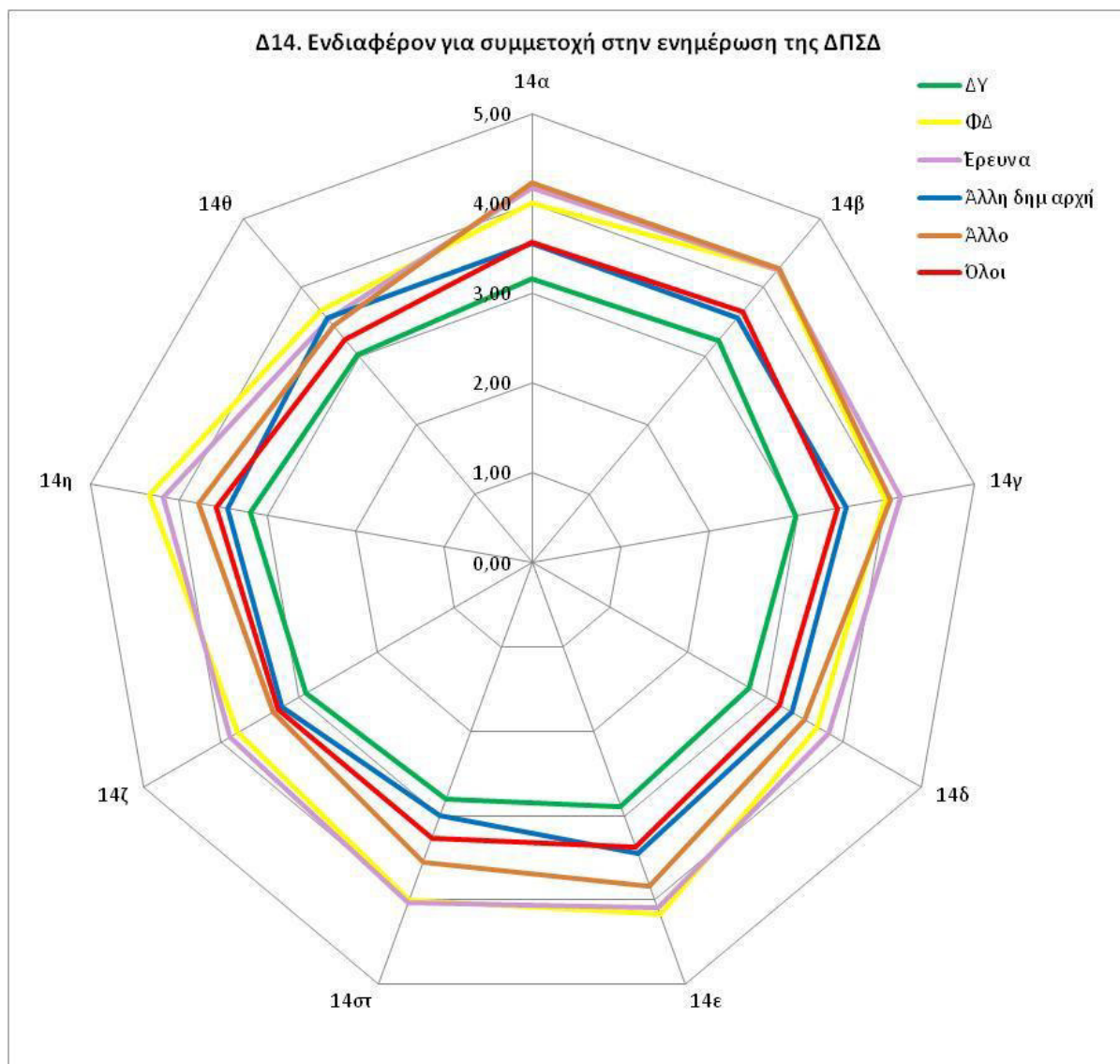
Δ14. Σε περίπτωση που σας ζητηθεί να συμμετέχετε ενεργά στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση, πόσο πιθανή θα βλέπατε τη συνεισφορά σας στα παρακάτω:

- 14α Εγγραφή σας σε βάση δεδομένων (αποστολή βιογραφικού).
 14β Εγγραφή του οργανισμού/φορέα που εκπροσωπείτε σε βάση δεδομένων οργανισμών σχετικών με τα δάση (αποστολή προφίλ οργανισμού/φορέα).
 14γ Συνεισφορά υλικού (μελέτες, άρθρα, φωτογραφίες).
 14δ Συνεισφορά στη συγγραφή/εμπλουτισμό ενημερωτικών κειμένων.
 14ε Αποστολή ειδήσεων με σκοπό την προβολή τους από την Πύλη (π.χ. ενημέρωση προόδου δράσεων, ανακοινώσεις συνεδρίων, ανακοινώσεις θέσεων εργασίας κ.λπ.).
 14στ Αποστολή στοιχείων ερευνητικών έργων (ολοκληρωμένα και τρέχοντα) με σκοπό την ανάρτησή τους στη σχετική βάση δεδομένων ερευνητικών έργων της Πύλης.
 14ζ Αποστολή σχολίων με σκοπό τη βελτίωση του περιεχομένου και της λειτουργικότητας της Πύλης.
 14η Προώθηση/κοινοποίηση της Πύλης σε άλλους ενδιαφερόμενους χρήστες.
 14θ Συμμετοχή σε συζητήσεις.

Για κάθε κατηγορία συμμετοχής, ο ερωτώμενος αξιολογεί το ενδιαφέρον στην κλίμακα: Πολύ (5), Αρκετά (4), Μέτρια (3), Λίγο(2) και Καθόλου(1).

Πίνακας 13. Μέσος όρος ενδιαφέροντος για ενεργό συμμετοχή και συνεισφορά στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη- Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
14α	3,16	4,00	4,17	3,56	4,22	3,57
14β	3,23	4,25	4,26	3,56	4,28	3,65
14γ	2,99	4,00	4,17	3,56	4,06	3,46
14δ	2,80	3,67	3,82	3,33	3,50	3,19
14ε	2,89	4,17	4,09	3,44	3,83	3,38
14στ	2,81	4,00	4,03	3,00	3,56	3,27
14ζ	2,91	3,79	3,89	3,22	3,33	3,27
14η	3,18	4,33	4,17	3,44	3,78	3,57
14θ	3,02	3,67	3,54	3,56	3,44	3,25

Εικόνα 15. Συγκριτική παρουσίαση του ενδιαφέροντος για ενεργή συμμετοχή και συνεισφορά στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.

Τα αποτελέσματα της ερώτησης Δ14 δείχνουν ότι υπάρχουν διαφορές όσον αφορά στο ενδιαφέρον των ομάδων. Η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» και η ομάδα «Φορείς Διαχείρισης» φαίνονται διατεθειμένες να συνεισφέρουν ενεργά στη λειτουργία της ΔΠΣΔ, καθώς δείχνουν αρκετό προς πολύ ενδιαφέρον. Το προσωπικό των άλλων δημόσιων αρχών εμφανίζεται με μέτριο προς αρκετό ενδιαφέρον για συνεισφορά, ενώ μέτριο είναι το ενδιαφέρον του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας για όλες τις υποερωτήσεις. Η ομάδα «Άλλο» εμφανίζεται γενικά με μέτριο ως αρκετό ενδιαφέρον για όλες οι υποερωτήσεις. Η υποερώτηση με το χαμηλότερο ενδιαφέρον για όλες τις ομάδες είναι αυτή της συμμετοχής σε συζητήσεις.

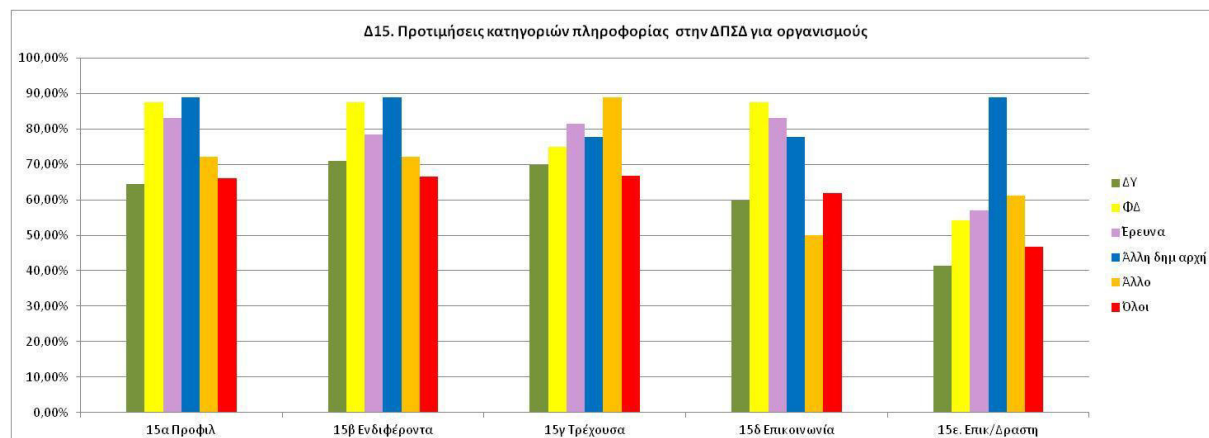
Δ15. Επιλέξτε τις πληροφορίες που θα σας ενδιέφερε να μπορείτε να εντοπίσετε στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση για άλλους οργανισμούς/φορείς που δραστηριοποιούνται στα δάση.

- 15α Σύντομο προφίλ οργανισμού.
- 15β Πεδία ενδιαφέροντος.
- 15γ Τρέχουσα δραστηριότητα.
- 15δ Στοιχεία επικοινωνίας οργανισμού.
- 15ε Στοιχεία επικοινωνίας ανά πεδίο δραστηριότητας.
- 15στ Άλλο (συμπληρώστε παρακάτω).

Ο ερωτώμενος επιλέγει όποιες κατηγορίες επιθυμεί.

Πίνακας 14. Ποσοστά (%) των ερωτηθέντων ανά ομάδα που επιθυμούν πληροφορίες για τους εγγεγραμμένους οργανισμούς/φορείς στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασία για τα Δάση ανά κατηγορία πληροφορίας.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη-Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
15α	64,47	87,50	62,79	88,89	72,22	66,04
15β	71,05	87,50	59,30	88,89	72,22	66,42
15γ	69,74	75,00	61,63	77,78	88,89	66,79
15δ	59,87	87,50	62,79	77,78	50,00	61,94
15ε	41,45	54,17	43,02	88,89	61,11	46,64

Εικόνα 16. Συγκριτική παρουσίαση των κατηγοριών πληροφορίας για οργανισμούς/φορείς που θα επιθυμούσαν οι ερωτώμενοι να βρίσκουν στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση ανά ομάδα.

Όσον αφορά στο είδος των στοιχείων των οργανισμών που θα εγγραφούν στη ΔΠΣΔ, υψηλό ενδιαφέρον, με μικρές διαφορές μεταξύ των ομάδων, καταγράφεται για το σύντομο προφίλ, τα πεδία ενδιαφέροντος και την τρέχουσα δραστηριότητα του εκάστοτε οργανισμού. Μικρότερο φαίνεται πως είναι το ενδιαφέρον για τα στοιχεία επικοινωνίας του οργανισμού και για τα στοιχεία επικοινωνίας ανά πεδίο δραστηριότητας για όλες τις ομάδες, εκτός της ομάδας «Άλλη δημόσια αρχή» που εμφανίζει έντονο ενδιαφέρον και στις δύο τελευταίες κατηγορίες.

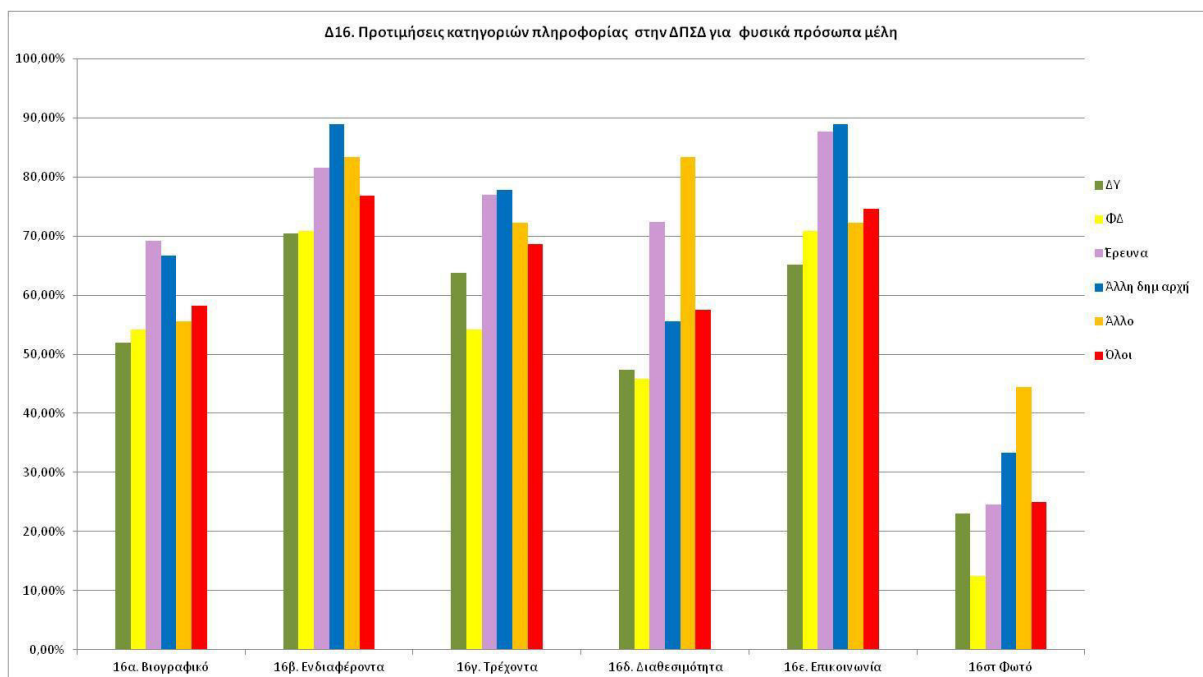
Δ16. Επιλέξτε τις πληροφορίες που θα σας ενδιέφερε να μπορείτε να εντοπίσετε στη Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση σχετικά με άλλα εγγεγραμμένα μέλη.

- 16α Βιογραφικό
- 16β Πεδία ενδιαφέροντος
- 16γ Τρέχουσα δραστηριότητα
- 16δ Διαθεσιμότητα και πεδία ενδιαφέροντος για μελλοντική συνεργασία
- 16ε Στοιχεία επικοινωνίας
- 16στ Φωτογραφία

Ο ερωτώμενος επιλέγει όποιες κατηγορίες επιθυμεί.

Πίνακας 15. Ποσοστά (%) των ερωτηθέντων ανά ομάδα που επιθυμούν πληροφορίες για τα μέλη της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ανά κατηγορία πληροφορίας.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη-Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
16α	51,97	54,17	69,23	66,67	55,56	58,21
16β	70,39	70,83	81,54	88,89	83,33	76,87
16γ	63,82	54,17	76,92	77,78	72,22	68,66
16δ	47,37	45,83	72,31	55,56	83,33	57,46
16ε	65,13	70,83	87,69	88,89	72,22	74,63
16στ	23,03	12,50	24,62	33,33	44,44	25,00

Εικόνα 17. Συγκριτική παρουσίαση των κατηγοριών πληροφορίας για τα μέλη της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση που θα επιθυμούσαν οι ερωτώμενοι να βρίσκουν ανά ομάδα.

Τα αποτελέσματα της ερώτησης Δ16 δείχνουν πως τα μέλη των ομάδων στόχων αξιολογούν ως πιο ενδιαφέρουσα την πληροφόρηση για τα φυσικά πρόσωπα που θα εγγράφονται στη ΔΠΣΔ, τα επαγγελματικά ενδιαφέροντα και τα στοιχεία επικοινωνίας των εγγεγραμμένων μελών. Ακολουθεί η τρέχουσα δραστηριότητα, το βιογραφικό και η διαθεσιμότητα. Πολύ χαμηλό ενδιαφέρον έχει η εύρεση φωτογραφίας των μελών.

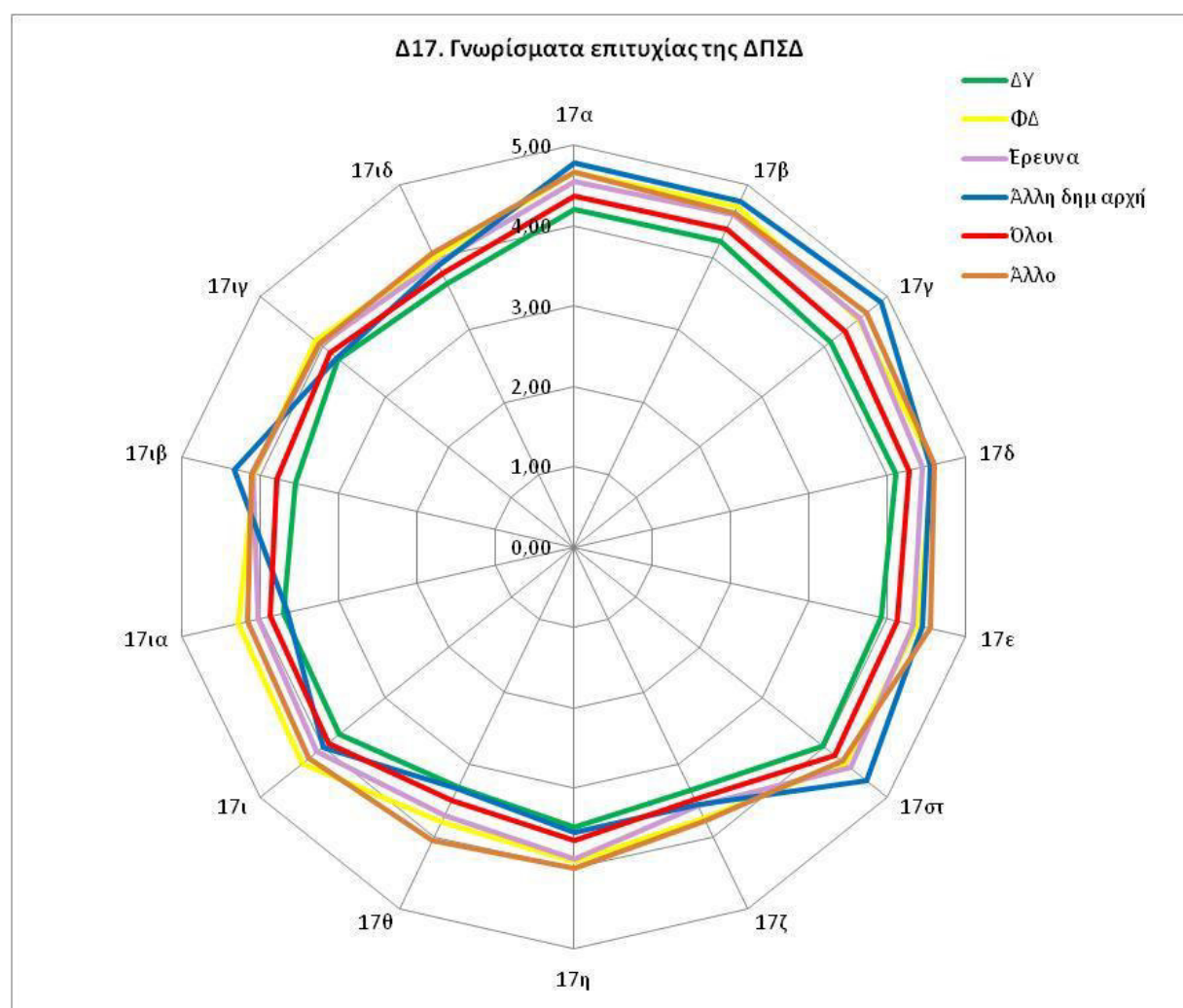
Δ17. Αξιολογήστε τη συμβολή των παρακάτω γνωρισμάτων στην επιτυχία της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση:

- 17α Αξιοπιστία του φορέα που τη διαχειρίζεται.
- 17β Πληρότητα της πληροφορίας.
- 17γ Επίκαιρη πληροφορία.
- 17δ Συνεχή ενημέρωση.
- 17ε Γρήγορη ταχύτητα απόκρισης.
- 17στ Ύπαρξη εργαλείων αναζήτησης.
- 17ζ Υποστήριξη δυνατότητας προσωποποίησης της Πύλης μέσω εγγραφής.
- 17η Ύπαρξη εργαλείων διάδρασης με την Πύλη.
- 17θ Ύπαρξη εργαλείων διάδρασης με άλλους εγγεγραμμένους χρήστες.
- 17ι Προσβασιμότητα από ΑΜΕΑ.
- 17ια Προσβασιμότητα από άλλες συσκευές (κινητά, ταμπλέτες κ.ά.).
- 17ιβ Συμπαγής δομή.
- 17ιγ Καλαίσθητη εμφάνιση.
- 17ιδ Δυνατότητα αξιολόγησής της από τους χρήστες και αποστολής σχολίων.

Για κάθε γνώρισμα, ο ερωτώμενος αξιολογεί τη σημασία του στην κλίμακα: Υψηλή (5), Μεγάλη (4), Μέτρια (3), Μικρή (2) και Καμία (1).

Πίνακας 16. Μέσος όρος αξιολόγησης της συμβολής ορισμένων γνωρισμάτων της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ώστε να είναι επιτυχής, ανά ομάδα.

Υπο ερώτηση	Δασική Υπηρεσία	Φορείς Διαχείρισης	Επιστήμη- Έρευνα	Άλλη δημόσια αρχή	Άλλο	Όλοι
17α	4,20	4,67	4,55	4,78	4,67	4,38
17β	4,22	4,71	4,58	4,78	4,61	4,40
17γ	4,10	4,54	4,55	4,89	4,67	4,31
17δ	4,11	4,58	4,45	4,56	4,61	4,28
17ε	3,93	4,38	4,34	4,44	4,56	4,13
17στ	3,97	4,33	4,40	4,67	4,28	4,15
17ζ	3,36	3,75	3,57	3,56	3,78	3,48
17η	3,48	3,92	3,88	3,56	4,00	3,65
17θ	3,32	3,79	3,71	3,33	4,06	3,50
17ι	3,73	4,33	4,09	4,00	4,22	3,91
17ια	3,72	4,29	4,03	3,67	4,17	3,87
17ιβ	3,56	4,08	4,09	4,33	4,11	3,80
17ιγ	3,76	4,13	4,05	3,78	4,06	3,88
17ιδ	3,64	4,00	3,92	3,89	4,06	3,78

Εικόνα 18. Συγκριτική παρουσίαση της αξιολόγησης της συμβολής ορισμένων γνωρισμάτων της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση ώστε να είναι επιτυχής, ανά ομάδα.

Η αξιοπιστία του φορέα που διαχειρίζεται τη ΔΠΣΔ και η πληρότητα της πληροφορίας είναι οι υποερωτήσεις με την υψηλότερη αξιολόγηση ως προς τη σημασία τους για την επιτυχία της Πύλης. Ακολουθούν με επίσης υψηλή αξιολόγηση, η επίκαιρη πληροφόρηση, η συχνή ενημέρωση, η ταχύτητα και τα εργαλεία αναζήτησης. Τα υπόλοιπα γνωρίσματα επιτυχίας της ΔΠΣΔ ακολουθούν αξιολογούμενα ως μεγάλης σημασίας. Καμία ομάδα δεν φαίνεται να διαφοροποιείται από τη γενική εικόνα.

Δ18. Άλλα σχετικά θέματα που θα θέλατε να επισημάνετε/προτείνετε ως προς τις ανάγκες σας για ανταλλαγή γνώσεων και καλών πρακτικών.

Στο συγκεκριμένο πεδίο, οι ερωτώμενοι μπορούσαν να προτείνουν οτιδήποτε σχετικό με το θέμα του ερωτηματολογίου. Από τις 232 απαντήσεις του ερωτηματολογίου, αξιοποίησαν τη δυνατότητα αυτή 24 ερωτηθέντες. Τα θέματα που κυριαρχούν είναι θέματα περιεχομένου, με πιο συχνά εμφανιζόμενη την προτροπή να παρουσιάζονται καλές πρακτικές. Ακολουθούν η ανάγκη ύπαρξης ενός διαδικτυακού χώρου από όπου εύκολα οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να εντοπίζουν εκθέσεις και δεδομένα. Έμφαση δίδεται σε εκθέσεις και δεδομένα που δεν αποτελούν αποτελέσματα έργων με δικτυακούς τόπους, όπως π.χ. τα έργα LIFE, αλλά παραδίδονται και μετά είναι δύσκολο να εντοπιστούν. Σε ό,τι αφορά τα δεδομένα, επισημαίνεται η ανάγκη νομικής εξασφάλισης όσων διαθέτουν στοιχεία, εκθέσεις, εργασίες κ.λπ.

Σε σχέση με το χρηστικό μέρος, σημειώνεται η ανάγκη εκπαίδευσης των δυνητικών χρηστών της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση, η ανάγκη το υλικό να είναι κατανοητό και εύκολο στον χειρισμό του, να υπάρχει εφαρμογή web-gis και να αξιοποιηθούν και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κατά τη λειτουργία της. Υπάρχουν επίσης σχόλια που επισημαίνουν την ανάγκη να υπάρξει συνέχεια και μετά το τέλος της χρηματοδότησης, να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια να μην υπάρχουν επικαλύψεις με ανάλογες εφαρμογές και να αξιοποιηθούν υφιστάμενες προσπάθειες.

5. Συζήτηση

5.1. Απήχηση της έρευνας

Ο αριθμός των απαντήσεων και η σύνθεση ανά ομάδα, και γεωγραφικά, επιτρέπει σε μεγάλο βαθμό την αξιόπιστη περιγραφή και την αξιολόγηση των αναγκών των ομάδων στόχων, δηλαδή της Δασικής Υπηρεσίας και των λοιπών εμπλεκόμενων στην προστασία και διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000. Επιμέρους ελλείψεις που παρατηρήθηκαν σε σχέση με ορισμένες ομάδες στόχους και γεωγραφικές περιοχές καλύφθηκαν από την ποιοτική έρευνα για την τεκμηρίωση της αρχικής κατάστασης αναγκών και δεξιοτήτων που εξελίχθηκε παράλληλα.

Όπως αναμενόταν, ο κύριος όγκος των απαντήσεων προήλθε από το προσωπικό της κεντρικής Δασικής Υπηρεσίας και των Περιφερειακών Δασικών Υπηρεσιών (Ομάδα «Δασική Υπηρεσία» στην ανάλυση) που είναι οι κατά νόμο αρμόδιες υπηρεσίες για την προστασία και όλες τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στα δάση, ανεξαρτήτως της ένταξής τους ή όχι σε κάποιο ειδικό καθεστώς. Η ευρεία γεωγραφική προέλευση των απαντήσεων εξασφαλίζει ότι είναι δυνατή η περιγραφή και αξιολόγηση των αναγκών. Το ίδιο μπορεί να υποστηριχθεί και για το προσωπικό των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (Ομάδα «Φορείς Διαχείρισης» στην ανάλυση), τους ερευνητές και μελετητές, αλλά και τις μη κρατικές οργανώσεις που περιλαμβάνονται στην ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» της σχετικής ενότητας. Χαμηλή ήταν η συμμετοχή άλλων δημόσιων αρχών (Ομάδα «Άλλη δημόσια αρχή» στη σχετική ενότητα), κάτι που πρέπει να αποδοθεί στο γεγονός ότι αυτές έχουν κυρίως αρμοδιότητες στην αδειοδότηση δραστηριοτήτων μέσα στα δάση και όχι στη διαχείριση των δασών.

Οι λιγότερες απαντήσεις συγκεντρώθηκαν από την ομάδα «Άλλο» που αποτελείται από τα μέλη και τους εργαζόμενους των δασικών συνεταιρισμών, τους εργαζόμενους σε επιχειρήσεις τουρισμού/αναψυχής και τους δασοκτήμονες πέραν των κρατικών δασών. Όσον αφορά στα μέλη και τους εργαζόμενους των δασικών συνεταιρισμών, από την ποιοτική έρευνα (Τοπαλίδου κ.ά. 2017) φαίνεται ότι η ελλιπής συμμετοχή οφείλεται στη χαμηλή εξοικειώσή τους με τέτοιου είδους έρευνες και στην περιορισμένη ενασχόλησή τους με το διαδίκτυο. Η έλλειψη αυτή εντοπίστηκε έγκαιρα και καλύφθηκε από την ποιοτική έρευνα. Η χαμηλή συμμετοχή των εργαζόμενων σε επιχειρήσεις αναψυχής/τουρισμού οφείλεται κυρίως στην απουσία συλλογικού φορέα εκπροσώπησής τους ο οποίος θα μπορούσε να στείλει το ερωτηματολόγιο στα μέλη του. Επίσης, ελάχιστες σχετικές επιχειρήσεις διαθέτουν οργανωμένα γραφεία, ενώ αρκετές έχουν εποχική δραστηριότητα. Ο πολύ χαμηλός αριθμός απαντήσεων που συγκεντρώθηκαν από δασοκτήμονες μη κρατικών δασών οφείλεται σε διαφορετικές αιτίες, ανάλογα με τα επιμέρους μέλη της ομάδας στόχου. Ειδικότερα, η χαμηλή συμμετοχή προσωπικού των ΟΤΑ, οι οποίοι κατέχουν ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό των μη κρατικών δασών της χώρας, φαίνεται ότι σχετίζεται με μια γενικότερη στάση των ΟΤΑ, η οποία εντοπίστηκε από την ποιοτική έρευνα (Τοπαλίδου κ.ά. 2017) και έγκειται στο γεγονός ότι δίνουν λιγότερο βάρος στη διαχείριση των δασών σε σχέση με παλαιότερα έτη. Οι ιδιώτες δασοκτήμονες, παρότι διαθέτουν συλλογικό όργανο, λόγω του μικρού αριθμού τους, δεν κατέστη δυνατό να συμβάλλουν με περισσότερες απαντήσεις. Οι ελλείψεις αυτές καλύφθηκαν από την ποιοτική έρευνα (Τοπαλίδου κ.ά. 2017). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας, οι ιδιώτες δασοκτήμονες στην Ελλάδα εκτιμώνται σε έως και 50.000. Οι περισσότεροι, ωστόσο, έχουν πολύ μικρές ιδιοκτησίες, αρκετοί δε από αυτούς αγνοούν ότι είναι μικροϊδιοκτήτες δάσους. Οι ιδιώτες δασοκτήμονες που ασχολούνται συστηματικά με τις εκμεταλλεύσεις τους είναι λιγότεροι από 10, παρότι η Ένωση Δασοκτημόνων Ελλάδας μετρά περί τα 120 μέλη (Spanos et. al. 2015).

Ενδιαφέρον για την εκτίμηση της απήχησης της έρευνας έχει ο αριθμός των ερωτηθέντων που κατέγραψαν τις απόψεις τους στην ερώτηση Γ10 στην οποία οι απαντήσεις είναι ελεύθερες. Σε όλα τα επιμέρους ερωτήματα υπήρξαν πάνω από 100 απαντήσεις, με τα τρία στα τέσσερα να έχουν απαντήσεις σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% των

ερωτηθέντων. Πολλές επίσης από τις απαντήσεις περιείχαν και ενδιαφέρουσες προτάσεις κατηγοριών πληροφορίας, μέτρων ή εργαλείων. Αυτό δείχνει ότι η όλη διαδικασία παρακίνησε αξιόλογο αριθμό μελών των ομάδων στόχων να συμβάλουν ουσιαστικά στην έρευνα.

Συνολικά, η κατανομή των απαντήσεων γεωγραφικά και κατά ομάδα στόχο εξασφαλίζει ότι η παρούσα έρευνα συνέλλεξε επαρκή δεδομένα για την περιγραφή και αξιολόγηση των αναγκών των εμπλεκόμενων στην προστασία και διαχείριση των δασών που βρίσκονται στο Δίκτυο Natura 2000. Από την ανάλυση των απαντήσεων προκύπτει επίσης ότι μπορούν να απαντηθούν και τα τρία ειδικότερα ερωτήματα της έρευνας.

5.2. Γνώση και πείρα στη διαχείριση δασών στο Δίκτυο Natura 2000

Η πρώτη ομάδα ερωτήσεων (Ερωτήσεις A1-A5) αφορά στην αναγνώριση της υφιστάμενης κατάστασης σε σχέση με τις γνώσεις και την πείρα στη διαχείριση δασών που βρίσκονται σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

A1: Αξιολόγηση γνώσεων για τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

A2: Αξιολόγηση γνώσεων για εφαρμογή λύσεων σε ειδικότερα θέματα.

A3: Αξιολόγηση πείρας για εφαρμογή λύσεων σε ειδικότερα θέματα.

Από τις απαντήσεις στις ερωτήσεις A1-A3 προκύπτει πως οι ομάδες στόχοι εμφανίζουν σχετική ομοιομορφία στα θέματα γνώσεων και πείρας στη διαχείριση δασών που βρίσκονται σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Ειδικότερα, στο θέμα των γνώσεων για το Δίκτυο (ερώτηση A1), εκτιμάται ότι το επίπεδο είναι μέτριο προς επαρκές, με υπαρκτές, αλλά όχι έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ των διαφόρων ομάδων στόχων. Είναι αξιοσημείωτο ότι μετά από 20 έτη εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, μόνο δύο ομάδες εκτιμούν ότι έχουν επαρκείς γνώσεις για τις περιοχές του Δικτύου.

Όσον αφορά στις γνώσεις για την εφαρμογή λύσεων σε ειδικότερα θέματα (ερώτηση A2), τα αποτελέσματα δείχνουν μεγάλη ομοιότητα μεταξύ των ομάδων στόχων σε επίπεδο που κυμαίνεται γύρω από το μέτριο. Για παράδειγμα, οι αξιολογήσεις του προσωπικού των Φορέων Διαχείρισης ως προς την επάρκεια των γνώσεων στον τομέα της αναψυχής (υποερωτήσεις A2β/3β) εκτιμάται από τους ίδιους ως χαμηλή, παρότι μεγάλο μέρος της χρηματοδότησης των Φορέων Διαχείρισης αφορούσε δράσεις, έργα και προϊόντα που σχετίζονται με τον τουρισμό και την αναψυχή. Ενδιαφέρον έχει επίσης το μόλις μέτριο επίπεδο που καταγράφεται στην (αυτό)αξιολόγηση ως προς τη γνώση/πείρα στη διαχείριση των πρεμνοφυών δασών από το προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας, καθώς, σε πολλές περιοχές, τα δάση βρίσκονται υπό αναγωγή και οι αποψιλωτικές υλοτομίες περιορίζονται. Τα ευρήματα αυτά δείχνουν ότι, παρά την πληθώρα έργων σχετικών με το Δίκτυο Natura 2000 που έχουν υλοποιηθεί, πολλά μάλιστα με τη συγχρηματοδότηση της Δασικής Υπηρεσίας, δεν έχει επιτευχθεί ικανοποιητική διάχυση της γνώσης και της εμπειρίας.

Η ερώτηση A3 έχει τις ίδιες υποερωτήσεις με την A2, αλλά εστιάζει στην αξιολόγηση της πείρας προκειμένου να διερευνηθεί εάν τα μέλη των ομάδων στόχων παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις μεταξύ της θεωρητικής γνώσης και της εμπειρίας. Και πράγματι, εντοπίζεται διαφορά, αφού όλες οι ομάδες εκτιμούν ότι παρουσιάζουν μια μικρή, αλλά διακριτή υστέρηση στην πρακτική εφαρμογή σε σχέση με τη θεωρία, με εξαίρεση ίσως την ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» που εμφανίζει σχεδόν ίδια επίπεδα και στις δύο ερωτήσεις. Η μεγάλη διαφοροποίηση των άλλων δημόσιων αρχών που βρίσκεται κοντά στο «Δεν γνωρίζω» εκτιμάται ότι οφείλεται στην έλλειψη, λόγω αρμοδιοτήτων, εμπειρίας στη δασική διαχείριση.

Η ποιοτική έρευνα επιβεβαίωσε τη γενική εικόνα περί μέτριας γνώσης και πείρας, παρουσίασε ωστόσο και ορισμένα πρόσθετα στοιχεία ή και διαφοροποιήσεις από τα ευρήματα της ποσοτικής έρευνας.

Αναλυτικότερα και αρχίζοντας από τη Δασική Υπηρεσία που είναι η κυρίως αρμόδια, στη διάρκεια της ποιοτικής έρευνας (Τοπαλίδου κ.ά. 2017) και κατά τη συζήτηση περί γνώσεων, φαίνεται να κυριαρχεί το ζήτημα των ορίων των περιοχών του Δικτύου Natura 2000. Αυτό συμβαίνει γιατί οι πράξεις των υπηρεσιών (άδειες, γνωμοδοτήσεις κ.λπ.) επηρεάζονται από το εάν μία έκταση ή θέση περιλαμβάνεται σε περιοχή του Δικτύου Natura 2000. Αντίθετα, η φύση των πάγιων καθημερινών καθηκόντων, σε συνδυασμό με την έλλειψη προσωπικού, αλλά και κινήτρων και καθοδήγησης, πρακτικά αποτρέπουν τους υπαλλήλους να ασχοληθούν με την απόκτηση γνώσεων και πείρας σε άλλα θέματα, όπως π.χ. η προσαρμογή της διαχείρισης των δασών στην κλιματική αλλαγή ή οι ευκαιρίες χρηματοδότησης που δημιουργούνται από την ένταξη ενός δάσους στο Δίκτυο. Έτσι, υπάρχει αισθητά μεγαλύτερη γνώση των θεμάτων των σχετικών με τα όρια και την άσκηση δραστηριοτήτων (υποερωτήσεις A1a και A1ε αντίστοιχα), καθώς αυτά άπτονται των πιο «παραδοσιακών» και «υποχρεωτικών» καθηκόντων που έχουν και νομικές συνέπειες.

Η έλλειψη κινήτρων και καθοδήγησης για την απόκτηση γνώσεων και πείρας επί των θεμάτων που απορρέουν από την ένταξη μιας περιοχής στο Δίκτυο Natura 2000 υποδεικνύεται και από ένα εύρημα της ποιοτικής έρευνας. Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι οι Δασικές Υπηρεσίες που εμπλέκονται περισσότερο με την παραγωγή ξύλου παρουσιάζουν υψηλότερο βαθμό γνώσης και πείρας σχετικής με το Δίκτυο Natura 2000, ενδεχομένως διότι έρχονται πιο τακτικά σε επαφή με τους τύπους οικοτόπων και τα είδη που προστατεύονται και με τις επιδράσεις επ' αυτών από τη δασική διαχείριση, έχουν δηλαδή κίνητρο ενασχόλησης. Η εικόνα διαφοροποιείται, ωστόσο, από υπηρεσία σε υπηρεσία. Για παράδειγμα, οι Δασικές Υπηρεσίες της Πελοποννήσου παρουσιάζονται να είναι τόσο υποστελεχωμένες, που είναι αδύνατο να ασχοληθούν με οτιδήποτε πέραν των καθημερινών καθηκόντων που σχετίζονται με τις άμεσες ανάγκες των πολιτών.

Από την ποιοτική έρευνα προέκυψε επίσης ότι το προσωπικό των Φορέων Διαχείρισης αντιλαμβάνεται περισσότερο την ανάγκη ενσωμάτωσης ειδικών μέτρων στη διαχείριση των δασών, χωρίς όμως να έχει την ανάλογη εμπειρία και τις ειδικές γνώσεις. Προέκυψε δε ότι η ενημέρωση του προσωπικού γίνεται κυρίως με δική του πρωτοβουλία του και όχι οργανωμένα από τις αρμόδιες υπηρεσίες του εποπτεύοντος Υπουργείου Περιβάλλοντος ή ως μια οργανωμένη δράση κάθε Φορέα Διαχείρισης.

Σε ό,τι αφορά τις υπόλοιπες ομάδες στόχους, η ποιοτική έρευνα επιβεβαίωσε τα αποτελέσματα της ποσοτικής, τόσο για την ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα», όσο και για την ομάδα «Άλλη δημόσια αρχή».

A4: Αξιολόγηση δυνατοτήτων ενημέρωσης.

Από την ερώτηση A4 προκύπτει ότι όλες οι ομάδες στόχοι διαθέτουν από μέτριο έως επαρκή χρόνο για την ενημέρωσή τους σε θέματα διαχείρισης των δασών που σχετίζονται με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, της κλιματικής αλλαγής κ.λπ., και έχουν από επαρκή έως άριστη πρόσβαση στο διαδίκτυο. Μέτρια προς επαρκής εμφανίζεται και η πρόσβαση όλων των ομάδων σε συνέδρια και συναντήσεις εντός Ελλάδας, γεγονός σημαντικό, αφού, με βάση τις απαντήσεις στην ερώτηση B6, τα συνέδρια και οι συναντήσεις είναι από τους πλέον προτιμώμενους τρόπους ενημέρωσης και επικοινωνίας μεταξύ των μελών των ομάδων στόχων. Αξιοσημείωτο είναι ότι και η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» θεωρεί ότι βρίσκεται σε μέτρια θέση όσον αφορά στην πρόσβασή της σε συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Για τη διαφοροποίηση που παρουσιάζουν όλες οι ομάδες, πλην της ομάδας «Επιστήμη-Έρευνα», μεταξύ συνεδρίων στην Ελλάδα και το εξωτερικό δεν έγινε ειδικότερη διερεύνηση, εκτιμάται όμως ότι σχετίζεται με οικονομικούς λόγους και με δυσχέρειες σε σχέση με τη γλώσσα και την έλλειψη κινήτρων. Η ποιοτική έρευνα επιβεβαίωσε τα ευρήματα αυτά, με εξαίρεση την αξιολόγηση του διαθέσιμου χρόνου του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας. Για το ζήτημα αυτό η ποιοτική έρευνα κατέγραψε, σε πληθώρα υπηρεσιών, σοβαρή έλλειψη χρόνου του προσωπικού να ασχοληθεί με οτιδήποτε άλλο πέρα από τις νομικά πιεστικές υποθέσεις.

Σε σχέση με τις επιστημονικές δημοσιεύσεις, μόνο η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα» εμφανίζεται με επαρκή πρόσβαση σε αυτές. Παρόμοια εικόνα διαμορφώνεται και για τις οδηγίες και κατευθύνσεις, όπου, ωστόσο, και η ομάδα «Φορείς Διαχείρισης» έχει επαρκή πρόσβαση. Μειωμένη πρόσβαση έχουν όλες οι ομάδες και στην κατάρτιση εντός του οργανισμού, όπου μόνο οι ομάδες «Επιστήμη-Έρευνα» και «Φορείς Διαχείρισης» βρίσκονται σε μέτριο επίπεδο. Η ποιοτική έρευνα έδειξε ότι αυτό οφείλεται στην ανυπαρξία συγκροτημένων δράσεων κατάρτισης.

Οι απαντήσεις της ομάδας «Άλλο» δείχνουν δυσχέρεια στην πρόσβαση σε γνώσεις, παρότι φαίνεται πως δεν υπάρχει έλλειψη χρόνου ούτε και δυσχέρεια πρόσβασης στο διαδίκτυο. Η ποιοτική έρευνα έδειξε ότι οι ομάδες στόχοι ιδιώτες δασοκτήμονες και δασικοί συνεταιρισμοί, που περιλαμβάνονται στο «Άλλο», εξαρτώνται, σε μεγάλο βαθμό, από την ενημέρωση που λαμβάνουν από τις δασικές υπηρεσίες για σχετικά ζητήματα. Εκτιμούν δε ότι η πληροφόρηση αυτή είναι επαρκής. Απουσιάζει το κίνητρο αυτόνομης αναζήτησης νέας γνώσης, καλών πρακτικών κ.λπ.

A5: Αξιολόγηση γνώσεων και ευχέρειας στην εύρεση χρηματοδοτήσεων.

Μεταξύ των δυσχερειών σε σχέση με τη διαχείριση των δασών εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, όπως αυτές είχαν αποτυπωθεί στο Βιογεωγραφικό Σεμινάριο της Θεσσαλονίκης, συγκαταλέγεται και η δυσχέρεια πρόσβασης σε επαρκή χρηματοδότηση. Αυτό επιβεβαιώνεται από τη συνεκτίμηση των αποτελεσμάτων της ερώτησης A5 και των υποερωτημάτων A2ε, A2στ, A3ε, A3στ και 11ιζ, ακόμα και για την ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα». Αξιοπρόσεκτο στοιχείο των απαντήσεων, σε όλες σχεδόν οι υποερωτήσεις της ερώτησης αυτής, είναι η σαφής διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων. Οι χαμηλότερες αξιολογήσεις (ελάχιστη προς μέτρια) εμφανίζονται από τις Δασικές Υπηρεσίες και οι υψηλότερες (επαρκείς) από την ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα». Ενδιάμεσα, και από τις χαμηλότερες προς τις υψηλότερες επιδόσεις εμφανίζονται οι ομάδες «Άλλο», «Άλλη δημόσια αρχή» και «Φορείς Διαχείρισης». Οι καλές επιδόσεις των ομάδων «Επιστήμη-Έρευνα» και «Φορείς Διαχείρισης» είναι σχετικά εύκολο να εξηγηθούν, καθώς οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που τις απαρτίζουν εξαρτώνται σε κάποιο βαθμό για τη λειτουργία τους ή τις δραστηριότητές τους από ανταγωνιστικά χρηματοδοτικά μέσα.

Η χαμηλή επίδοση της Δασικής Υπηρεσίας σε όλες οι υποερωτήσεις, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας, πρέπει να αποδοθεί στην εξασφαλισμένη δημόσια χρηματοδότηση βασικών δαπανών, την έλλειψη ολοκληρωμένης πληροφόρησης για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης που προσφέρονται για το Δίκτυο Natura 2000 και τον φόβο/αδυναμία επιβάρυνσης με πρόσθετο φόρτο εργασίας. Ωστόσο, το ενδιαφέρον της Δασικής Υπηρεσίας για πρόσθετες χρηματοδοτήσεις είναι μεγάλο. Στην ίδια περίπου θέση φαίνεται να βρίσκονται και οι άλλες δημόσιες αρχές. Η ομάδα «Άλλο», παρότι περιλαμβάνει πρόσωπα και οργανισμούς με κερδοσκοπική δραστηριότητα, εμφανίζει χαμηλές επιδόσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ποιοτικής έρευνας, αυτό για τους δασικούς συνεταιρισμούς αποδίδεται σε ελλιπή πληροφόρηση και οργανωτικά προβλήματα, για τους ιδιώτες δασοκτήμονες σε έλλειψη πληροφόρησης και πόρων ίδιας συμμετοχής και για τα γραφεία και τις εταιρείες τουρισμού/αναψυχής σε προβλήματα οργάνωσης του τομέα.

5.3. Αξιολόγηση δεξιοτήτων στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας, εντοπισμός σχετικών ελλείψεων και αναγκών

Η δεύτερη και η τρίτη ενότητα του ερωτηματολογίου αφορούν στην αξιολόγηση των δεξιοτήτων σε σχέση με την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και τις σχετικές ελλείψεις και ανάγκες. Οι ερωτήσεις B6-B8 αφορούν σε θέματα χρήσης μέσων επικοινωνίας και δεξιοτήτων στη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, ενώ η ερώτηση B9 διερευνά τη χρήση ποικίλων διαδικτυακών τόπων στους οποίους υπάρχει πληθώρα πληροφοριών σχετικών με τη διαχείριση δασών σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

Οι ερωτήσεις Γ10-Γ11 διερευνούν τις ανάγκες και την πρόσβαση σε δεκαεννιά κατηγορίες πληροφορίας σχετικών με τη διαχείριση δασικών οικοσυστημάτων, οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διαχείριση και διατήρηση των δασών που βρίσκονται εντός περιοχών του Δικτύου Natura 2000.

B6: Μέσα που χρησιμοποιείτε για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών.

B7: Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ.

B8: Εξοικείωση στη χρήση του διαδικτύου για αναζήτηση πληροφοριών.

Από τα αποτελέσματα στην ερώτηση B6 προκύπτει ότι τα περισσότερα μέλη των ομάδων στόχων προτιμούν την άμεση μεταξύ τους επικοινωνία (τηλέφωνο, συνέδρια, σεμινάρια και κατ' ιδίαν συναντήσεις), όπως και την πιο παλιά μορφή χρήσης του διαδικτύου, την ηλεκτρονική αλληλογραφία. Ακόμη και τα πιο δημοφιλή μέσα κοινωνικής και επιστημονικής δικτύωσης εμφανώς υστερούν στις προτιμήσεις τους. Η προτίμηση σε παραδοσιακά μέσα επικοινωνίας δεν μπορεί να αποδοθεί σε δυσχέρειες χρήσης του διαδικτύου, αφού, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ερωτήσεων B7 και B8, η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι πάνω από ικανοποιητική, ενώ υπάρχει ευχέρεια και στη χρήση των βασικών εφαρμογών γραφείου. Αυτά επιβεβαιώθηκαν και από την ποιοτική έρευνα, που τεκμηριώνει την ικανότητα αναζήτησης πληροφοριών, όπως π.χ. γεωχωρικών και νομικών, τη χρήση συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών κ.ά.

B9: Συχνότητα επισκέψεων σε διαδικτυακές πύλες παροχής πληροφοριών για τα δάση και το Δίκτυο Natura 2000.

Η συγκεκριμένη ερώτηση διερευνά τη συχνότητα αναζήτησης γνώσεων και πληροφοριών από δικτυακούς τόπους όπου μπορεί κανείς να αντλήσει : α) κατευθύνσεις, οδηγίες και άλλο υλικό σχετικό με τις πέντε θεματικές που έχουν εντοπιστεί ως αυτές με τις μεγαλύτερες ελλείψεις (βλ. Κεφ. 4.1), β) πληροφορίες άμεσα χρήσιμες για τη διεκπεραίωση υπηρεσιακών ζητημάτων (π.χ. το Εθνικό Κτηματολόγιο) και γ) γενική ενημέρωση. Η πλειονότητα των δικτυακών τόπων ελέγχονται από επίσημους φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ελληνικής Κυβέρνησης και από επιστημονικά ιδρύματα. Οι υπόλοιποι ανήκουν σε ιδρύματα ή περιβαλλοντικές οργανώσεις με αποδεδειγμένη εγκυρότητα στα στοιχεία που δημοσιεύουν, καθώς και ενημερωτικούς δικτυακούς τόπους με υψηλή αναγνώριση της εγκυρότητας και της ταχύτητας μετάδοσης πληροφοριών. Από τις απαντήσεις στην ερώτηση B9 προκύπτει ότι η χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πληροφοριών και γνώσης δεν αποτελεί διαδεδομένη πρακτική, αφού, με εξαίρεση πέντε δικτυακών τόπων, η επίσκεψη στους υπόλοιπους είναι σπάνια. Δεν υπάρχει κανένας τόπος με ημερήσια επίσκεψη και μόνο ένας εμφανίζεται με υψηλή εβδομαδιαία επισκεψιμότητα.

Την υψηλότερη επισκεψιμότητα καταγράφει ο ενημερωτικός δικτυακός τόπος dasarxeio.com, η οποία, σύμφωνα με την ποιοτική έρευνα, αποδίδεται στην ταχεία και έγκυρη ενημέρωσή του, καθώς στο γεγονός ότι διαθέτει αξιόλογο αρχείο νομοθεσίας, ενώ, συχνά, εκτός από κείμενα ή σχολιασμούς σε θέματα επικαιρότητας, παραπέμπει με συνδέσμους και στους δικτυακούς τόπους-πηγές των αναρτήσεων. Ακολουθούν σε επισκεψιμότητα δικτυακοί τόποι που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση γεωχωρικών δεδομένων: Εθνικό Κτηματολόγιο, geodata.gov.gr, καθώς και η υπηρεσία θέασης των

περιοχών του Δικτύου Natura 2000 που διατηρεί ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος.

Οι υπάλληλοι της Δασικής Υπηρεσίας, παρότι αναγνωρίζουν, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, την ανάγκη ενασχόλησης με το Δίκτυο Natura 2000, αναγκάζονται, υπό την πίεση άμεσων αναγκών, να περιορίσουν το ενδιαφέρον τους στον εντοπισμό, κατά κύριο λόγο, των ορίων των περιοχών του Δικτύου. Ακόμα και σε περιπτώσεις υπηρεσιών που έχουν στην αρμοδιότητά τους μεγάλη έκταση σε περιοχές του Δικτύου, το προσωπικό δήλωσε ότι εφαρμόζει μόνο γενικά μέτρα, καθώς, εκτός της έλλειψης χρόνου για εξειδίκευση, η ενασχόληση με τα θέματα του Δικτύου Natura 2000 δυσχεραίνεται από την έλλειψη καθοδήγησης και έγκυρων δεδομένων. Σε αρκετές περιπτώσεις, έγινε επίσης αναφορά στην έλλειψη συστηματικής ενημέρωσης για θέματα από τον διεθνή χώρο και πρόσβασης σε επιστημονικές δημοσιεύσεις.

Το προσωπικό των Φορέων Διαχείρισης δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά από τη γενική εικόνα. Ο βαθμός παρακολούθησης των επίσημων δικτυακών τόπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμφανίζεται χαμηλότερος του αναμενόμενου, λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις στις ερωτήσεις Α1-Α3. Ανάλογη εικόνα παρουσιάζουν και οι άλλες ομάδες.

Επιπρόσθετα, όπως προκύπτει και από τις ελεύθερες απαντήσεις στην ερώτηση Γ10, προβλήματα φαίνεται να υπάρχουν σε σχέση με την πρόσβαση στην επίσημη πληροφορία για το Δίκτυο Natura 2000, η οποία είναι απαραίτητη για τη διεκπεραίωση των υπηρεσιακών θεμάτων. Καθοριστικό ρόλο, στην περίπτωση αυτή, έχουν τα γεωχωρικά δεδομένα. Σε σχέση με αυτά, όπως και με τα υπόλοιπα δεδομένα που χρειάζονται οι υπηρεσίες, επισημάνθηκε συχνά, κατά τις συνεντεύξεις της ποιοτικής έρευνας, το πρόβλημα της εγκυρότητάς τους. Η πλειονότητα των υπηρεσιακών παραγόντων που συμμετείχαν στην έρευνα τόνισε την αναγκαιότητα επίσημης καθοδήγησης από την κεντρική υπηρεσία ως προς τις πηγές των δεδομένων βάσει των οποίων η ενδιαφερόμενη υπηρεσία δύναται να τεκμηριώσει διοικητικές πράξεις. Το αντίστοιχο ισχύει και για τις κατευθύνσεις για διαχειριστικές πρακτικές, οι οποίες αναμένεται να προέρχονται από το αρμόδιο υπουργείο, με τη μορφή εφαρμοστικής ρύθμισης ή εγκυκλίου. Οποιαδήποτε άλλη πληροφορία χρησιμοποιείται επικουρικά και με μεγάλη επιφύλαξη.

Γ10: Εντοπισμός πληροφοριών και δεδομένων για ειδικότερα θέματα της διαχείρισης των δασών στο Δίκτυο Natura 2000.

Γ11: Αξιολόγηση πρόσβασης σε κατηγορίες πληροφοριών.

Οι ερωτήσεις Γ10 και Γ11 αξιολογούν άμεσα την πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών που θεωρούνται ουσιαστικές για τη διαχείριση των δασών σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Από τον αριθμό των απαντήσεων που δόθηκαν στις τέσσερις θεματικές/υποερωτήσεις, διαπιστώνεται ότι το ενδιαφέρον διαφοροποιείται ανάλογα με το θέμα. Τις περισσότερες απαντήσεις συγκέντρωσε η θεματική της διατήρησης και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας. Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και η διαχείριση των πρεμνοφυών δασών ακολουθούν σχεδόν στην ίδια θέση, ενώ η Οργάνωση/Διαχείριση υπηρεσιών αναψυχής σε δασικά οικοσυστήματα καταλαμβάνει την τελευταία θέση. Η υψηλή θέση που αποδίδεται στα μέτρα διατήρησης και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας στα δάση δεν αποτελεί έκπληξη, καθώς σχετίζεται με το σύνολο των δασοπονικών δραστηριοτήτων. Η διαχείριση των πρεμνοφυών δασών δεν ενδιαφέρει το σύνολο της χώρας, ενώ η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή αποτελεί ένα σχετικά νέο αντικείμενο για το οποίο δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση.

Έκπληξη, αντίθετα, προκαλεί ο σχετικά χαμηλός αριθμός απαντήσεων για τις υπηρεσίες αναψυχής/τουρισμού, θέμα στο οποίο τα περισσότερα μέλη των ομάδων στόχων έχουν από μερική έως καθόλου εκπαίδευση. Ωστόσο, έχει ενδιαφέρον ότι, όπως δείχνουν αρκετές απαντήσεις, όσοι ασχολούνται με τον τομέα αναψυχής/τουρισμού έχουν εντοπίσει αρκετά κρίσιμα ζητήματα, όπως η προώθηση συνεργιών με τους ΟΤΑ, η ύπαρξη δεδομένων επισκεψιμότητας, η εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας κ.ά. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν δύο απαντήσεις στην υποερώτηση «Διαχείριση, περιλαμβανομένης της

αναγωγής, πρεμνοφυών δασών», όπου σημειώνεται η αναγκαιότητα μεταφοράς τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών από παλαιότερους δασικούς υπαλλήλους με μακρά γνώση και πείρα.

Όσον αφορά στις κατηγορίες πληροφοριών που ζητούνται, προτάσσονται οι επιστημονικές δημοσιεύσεις, τα γεωχωρικά δεδομένα, οι κατευθύνσεις εφαρμογής καλών πρακτικών και η νομοθεσία. Ζητείται επίσης πρόσβαση σε κλιματικά δεδομένα, καταλόγους ειδών κ.ά. Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι δικτυακοί τόποι με έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση για τα θέματα αυτά δέχονται σπάνια επισκέψεις (βλ. για παράδειγμα τις απαντήσεις στα ερωτήματα Β9η, Β9θ, Β9ιε κ.λπ.), διαπίστωση που συνδέεται με την απουσία σχετικών οδηγιών που εξασφαλίζουν τη δυνατότητα των υπαλλήλων να επικαλούνται τα συγκεκριμένα δεδομένα ή τις κατευθύνσεις σε επίσημα έγγραφα.

Οι απαντήσεις στην ερώτηση Γ11 επιβεβαιώνουν την εικόνα που διαμορφώνουν οι απαντήσεις στην ερώτηση Γ10. Από τις απαντήσεις στην ερώτηση Γ11 φαίνεται ότι η μόνη ομάδα που αξιολογεί την πρόσβαση στο ευρύ αυτό φάσμα πληροφοριών κοντά στην επάρκεια, είναι η ομάδα «Επιστήμη-Έρευνα». Η ίδια ομάδα είναι η μόνη που δηλώνει επάρκεια σε κάποια κατηγορία, σε αυτή των επιστημονικών δημοσιεύσεων. Για τις υπόλοιπες κατηγορίες, η πρόσβαση καταγράφεται μικρότερη από επαρκή, σε αρκετές περιπτώσεις και κάτω από μέτρια. Ενδιαφέρον είναι ότι η πρόσβαση στη νομοθεσία κρίνεται μη επαρκής ακόμα και από τις δημόσιες αρχές (Δασική Υπηρεσία και Άλλη δημόσια αρχή), ενώ ακόμα και οι Δασικές Υπηρεσίες αξιολογούν κάτω του μετρίου την πρόσβασή τους στις βάσεις δεδομένων απογραφής δασών, στα αποτελέσματα έργων που έχουν υλοποιηθεί για τα δάση και σε πληροφορίες για τρέχοντα έργα για τα δάση.

Από τις συνεντεύξεις κατά την ποιοτική έρευνα προκύπτει ότι η Δασική Υπηρεσία αξιολογεί ως σοβαρό το πρόβλημα εύρεσης νομικών πληροφοριών για τα θέματα φύσης και βιοποικιλότητας, περιλαμβανομένων των θεμάτων που αφορούν στην προστασία και τη διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, καθώς δεν υπάρχει συνεχής, επίσημη ενημέρωση για τα θέματα αυτά. Επιπρόσθετα, φαίνεται ότι τα μέλη των υπόλοιπων ομάδων στόχων, πλην της Δασικής Υπηρεσίας, αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες εύρεσης πληροφοριών σε σχέση με τη νομοθεσία και εντοπισμού εγγράφων της διοίκησης που σχετίζονται με την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και το Δίκτυο Natura 2000 (οδηγίες, εγκύκλιοι κ.λπ.).

Όσον αφορά στη θεματική «Οργάνωση/Διαχείριση υπηρεσιών αναψυχής σε δασικά οικοσυστήματα», η ποιοτική έρευνα έδειξε μια κάπως διαφοροποιημένη εικόνα σε σχέση με την ποσοτική έρευνα. Όπως λοιπόν προκύπτει, τα σχετικά θέματα απασχολούν τη Δασική Υπηρεσία, τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα αναψυχής/τουρισμού. Καταγράφεται, παράλληλα, έλλειψη συντονισμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και ελλείψεις ειδικών κατευθύνσεων και οδηγιών για πληθώρα ζητημάτων.

5.4. Ανάγκες λειτουργικότητας Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση

Η τελευταία ενότητα της έρευνας, η οποία συγκροτείται από τις ερωτήσεις Δ12-Δ17, αφορούσε στη διερεύνηση των ειδικότερων γνωρισμάτων και υπηρεσιών που θα προσφέρει η Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση (ΔΠΣΔ).

Δ12: Ενδιαφέρον για εργαλεία που προτείνονται για τη ΔΠΣΔ.

Στην ερώτηση Δ12 που αφορά στο ενδιαφέρον των μελών των ομάδων στόχων υπηρεσίες και εργαλεία, οι απαντήσεις δείχνουν ότι το σύνολο των προτεινόμενων εργαλείων συγκεντρώνει ενδιαφέρον άνω του μετρίου. Εάν, ωστόσο, τα εξεταζόμενα εργαλεία διακριθούν σε εργαλεία αναζήτησης (υποερωτήσεις Δ12α-στ) και σε εργαλεία διάδρασης (υποερωτήσεις Δ12ζ-ιβ), προκύπτει σαφής προτίμηση στα εργαλεία αναζήτησης. Ενδιαφέρον έχει ότι το πλέον διαδραστικό εργαλείο, οι κοινότητες συζητήσεων, συγκεντρώνουν τη χαμηλότερη προτίμηση όλων των ομάδων, με εξαίρεση την ομάδα των

άλλων δημόσιων αρχών, η οποία γενικά φαίνεται να ενδιαφέρεται πολύ περισσότερο από τις υπόλοιπες για τα εργαλεία διάδρασης. Οι τάσεις αυτές συμφωνούν και με τα αποτελέσματα της ερώτησης Β6, όπου και πάλι τα διαδραστικά μέσα εμφανίζονται χαμηλότερα στις προτιμήσεις όλων των ομάδων, εκτός της ομάδας των άλλων δημόσιων αρχών, η οποία εμφανίζεται με προτίμηση υψηλότερη του μέσου όρου. Το γεγονός αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει ενδιαφέρον για επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ των ομάδων στόχων και εντός αυτών. Όπως δείχνουν τα αποτελέσματα της ερώτησης Β6, όλες οι ομάδες παρουσιάζουν υψηλό ενδιαφέρον για τις πιο παραδοσιακές μεθόδους διάδρασης όπως τα συνέδρια και τα σεμινάρια. Στο ίδιο συμπέρασμα συγκλίνουν και τα αποτελέσματα των υποερωτήσεων Δ17η και Δ17θ, όπου τα μέσα διάδρασης συγκαταλέγονται στα λιγότερο σημαντικά για την αξιολόγηση της επιτυχίας της ΔΠΣΔ. Τα γεωχωρικά δεδομένα καταλαμβάνουν και σε αυτή την ερώτηση την κορυφαία θέση στα θέματα που απασχολούν τις περισσότερες ομάδες.

Η προτίμηση στα πιο παραδοσιακά μέσα επικοινωνίας επιβεβαιώνεται και από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας, όπου στα πλέον χρήσιμα στοιχεία μιας ΔΠΣΔ οι ερωτώμενοι τοποθετούν διάφορες κατηγορίες πληροφορίας, κείμενα κατευθύνσεων, νομοθεσία κ.λπ. και πολύ λιγότερο θέματα ανταλλαγής πληροφοριών και διάδρασης.

Δ13: Ενδιαφέρον για ειδικότερα οφέλη από τη ΔΠΣΔ.

Η ερώτηση Δ13, παρότι παρεμφερής με τη Δ12, διαφοροποιείται στο τελευταίο μέρος της, όπου επιχειρεί να διερευνήσει ειδικότερα θέματα συνεργασιών και αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών των ομάδων στόχων, όπως η πιθανή συμβολή της ΔΠΣΔ στην ωρίμανση ζητημάτων που απασχολούν τους εμπλεκόμενους στην προστασία και διαχείριση δασών και η ανάπτυξη συναινέσεων σε ζητήματα με πολλά ενδιαφερόμενα μέρη. Αντίστοιχα με τη Δ12, στις αρχικές υποερωτήσεις (Δ13α-θ) που αφορούν κυρίως την αναζήτηση πληροφοριών το ενδιαφέρον καταγράφεται υψηλό, ενώ στις υποερωτήσεις που περιλαμβάνουν διάδραση (Δ13ι και Δ13ια) το ενδιαφέρον μειώνεται αισθητά. Είναι αξιοσημείωτο ότι ακόμα και η ομάδα «Φορείς Διαχείρισης» παρουσιάζει το χαμηλότερο ενδιαφέρον στις δύο αυτές υποερωτήσεις, αν και ουσιαστικό μέρος της αποστολής των Φορέων Διαχείρισης είναι η επίλυση των αντιθέσεων και η επίτευξη συναινέσεων, ώστε να επιτυγχάνεται η μέγιστη αποδοχή των μέτρων που λαμβάνονται για τη διατήρηση της φύσης.

Εξετάζοντας τα αποτελέσματα από τη σκοπιά των ομάδων στόχων, δεν διαπιστώνονται μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ τους στις επιμέρους υποερωτήσεις των ερωτήσεων Δ12 και Δ13. Αξίζει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι και στις δύο αυτές ερωτήσεις το προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας εμφανίζεται σχεδόν παντού με το χαμηλότερο ενδιαφέρον, παρά το γεγονός ότι η ΔΠΣΔ απευθύνεται σε μεγάλο βαθμό στους υπαλλήλους της. Η συγκεκριμένη διαπίστωση δεν επιβεβαιώνεται από την ποιοτική έρευνα, όπου το προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας δηλώνουν ως καίρια και απολύτως αναγκαία την εύκολη πρόσβαση σε έγκυρη και επικαιροποιημένη πληροφορία. Τέλος, έχει ήδη αναφερθεί η εξαίρεση της ομάδας «Άλλη δημόσια αρχή», που εμφανίζεται με υψηλή προτίμηση στα μέσα διάδρασης, ιδιαίτερα στην ερώτηση Δ12.

Δ14: Διερεύνηση συμβολής/συνεισφοράς στη ΔΠΣΔ.

Η ερώτηση Δ14 διερευνά τη διάθεση των ερωτώμενων να συνεισφέρουν στη λειτουργία της ΔΠΣΔ, με εγγραφή ως χρήστες, με συνεισφορά υλικού και συμβολή στην καλύτερη λειτουργία της. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το ενδιαφέρον κυμαίνεται μεταξύ μέτριου και αρκετού, με μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των διαφόρων ομάδων. Σε σχέση με την εγγραφή-απλή συμμετοχή (υποερωτήματα Δ14α-β), υπάρχει αρκετό ενδιαφέρον από τις ομάδες «Επιστήμη-Έρευνα», «Φορείς Διαχείρισης» και «Άλλο», ενώ λιγότερο ενδιαφέρονται οι ομάδες «Άλλη δημόσια αρχή» και «Δασική Υπηρεσία». Το αποτέλεσμα αυτό φαίνεται αναντίστοιχο με το υψηλό ενδιαφέρον για πληροφορίες που έχει καταγραφεί σε όλες τις σχετικές ερωτήσεις από τους φορείς του Δημοσίου και ειδικά από

τη Δασική Υπηρεσία. Στις υποερωτήσεις που αφορούν στη συμβολή μέσω αποστολής υλικού προς δημοσίευση (ερωτήματα Δ14γ-στ) και τη συμμετοχή σε συζητήσεις (Δ14θ), το ενδιαφέρον τείνει προς το μέτριο, ιδιαίτερα για τις δασικές και λοιπές δημόσιες υπηρεσίες, ενώ αρκετό εμφανίζεται από τις ομάδες «Φορείς Διαχείρισης» και «Επιστήμη-Έρευνα». Η διαφοροποίηση αυτή αποτυπώνει μια στάση «δέκτη» δεδομένων, κατευθύνσεων, καλών πρακτικών κ.λπ. για τους περισσότερους ερωτώμενους και λιγότερο στάση ενεργητικής συμμετοχής, μιας λειτουργίας δηλαδή «πομπού».

Σε ό,τι αφορά την πιθανότητα συμβολής στη λειτουργία της Πύλης (υποερώτηση Δ14ζ), οι ομάδες «Φορείς Διαχείρισης» και «Επιστήμη-Έρευνα» δείχνουν μέτριο προς αρκετό ενδιαφέρον, σε αντίθεση με τις ομάδες «Δασική Υπηρεσία» και «Άλλη δημόσια αρχή» που δείχνουν μέτριο προς μικρό ενδιαφέρον. Αυτό φανερώνει ότι οι δασικές και άλλες δημόσιες υπηρεσίες δεν αποδίδουν σημασία στη δυνατότητα των χρηστών να αλληλεπιδρούν με τους διαχειριστές των ιστοσελίδων και των δικτυακών τόπων επισημαίνοντας προβλήματα ή προτείνοντας λύσεις, νέες προσεγγίσεις και υπηρεσίες. Η διαπίστωση αυτή ισχυροποιεί την κυριαρχία της στάσης «δέκτη» των υπηρεσιών.

Η ποιοτική έρευνα επιβεβαιώνει έμμεσα τα ανωτέρω, καθώς αποτυπώνει έντονα μια στάση «δέκτη» δεδομένων, κατευθύνσεων, καλών πρακτικών κ.λπ. από τους περισσότερους ερωτώμενους και πολύ λιγότερο στάση «πομπού». Λαμβάνοντας υπόψη και το χαμηλό ενδιαφέρον για τα εργαλεία διάδρασης (ερωτήσεις Δ12 και Δ13), γίνεται μάλλον σαφές ότι η επικοινωνία των επιτευγμάτων και των προβλημάτων βρίσκεται χαμηλά στις προτεραιότητες των μελών των ομάδων στόχων.

Δ15: Πληροφορίες για οργανισμούς/φορείς που θα επιθυμούσαν οι ερωτηθέντες να βρίσκουν στη ΔΠΣΔ.

Δ16: Πληροφορίες για τα μέλη/φυσικά πρόσωπα της ΔΠΣΔ που θα επιθυμούσαν οι ερωτηθέντες να βρίσκουν.

Οι ερωτήσεις Δ15 και Δ16 αποσκοπούν στη διερεύνηση του είδους των πληροφοριών που θα επιθυμούσαν να βρίσκουν οι ερωτηθέντες στη ΔΠΣΔ, για οργανισμούς, φορείς και μέλη της. Όσον αφορά στους οργανισμούς, οι ερωτηθέντες ενδιαφέρονται κυρίως για την τρέχουσα δραστηριότητά τους, τα πεδία ενδιαφέροντος και δραστηριοποίησής τους και για τη συνοπτική παρουσίαση κάθε οργανισμού. Τα πεδία της επικοινωνίας και της ειδικότερης επικοινωνίας ανά πεδίο δραστηριότητας επιλέχθηκαν λιγότερο. Αξιοσημείωτο είναι το χαμηλό ενδιαφέρον για την επικοινωνία ανά αντικείμενο δραστηριότητας, αφού αυτό θεωρητικά διευκολύνει την απευθείας επαφή με το προσωπικό που ασχολείται με τα αντικείμενα που ενδιαφέρουν έναν τρίτο.

Αντίστοιχη είναι η εικόνα και για τις πληροφορίες που αφορούν τα μέλη-φυσικά πρόσωπα της ΔΠΣΔ (ερώτηση Δ16). Τρέχουσα δραστηριότητα και ενδιαφέροντα καταλαμβάνουν με μικρή διαφορά τις πρώτες θέσεις, μαζί όμως με την επικοινωνία, ενώ το βιογραφικό σημείωμα και η διαθεσιμότητα ακολουθούν. Εντύπωση προκαλεί το πολύ χαμηλό ενδιαφέρον για τη φωτογραφία των μελών, καθώς από τις απαντήσεις στην ερώτηση Β6 προκύπτει πως τα περισσότερα μέλη των ομάδων στόχων προτιμούν για την άμεση επικοινωνία μεταξύ τους. Με εξαίρεση την τηλεφωνική επικοινωνία, είναι προφανές ότι οι υπόλοιποι τρόποι (συνέδρια, σεμινάρια και κατ' ιδίαν συναντήσεις) διευκολύνονται από την άμεση αναγνώριση που προσφέρει μια φωτογραφία.

Μεταξύ των επιμέρους ομάδων δεν παρατηρούνται αξιόλογες διαφοροποιήσεις. Αξίζει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι το προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας δείχνει το χαμηλότερο ή σχεδόν το χαμηλότερο ενδιαφέρον για όλες τις κατηγορίες πληροφοριών, τόσο σε επίπεδο οργανισμού (Δ15) όσο και σε επίπεδο προσώπου (Δ16).

Δ17: Γνωρίσματα επιτυχίας της ΔΠΣΔ.

Η ερώτηση Δ17 έχει ως σκοπό την απευθείας αξιολόγηση της σημασίας των κυριότερων γνωρισμάτων της Διαδικτυακής Πύλης. Οι υποερωτήσεις-γνωρίσματα μπορούν να διακριθούν σε τρεις ομάδες: τα ποιοτικά (αξιοπιστία, πληρότητα, συχνότητα, ταχύτητα) τα

λειτουργικά (εργαλεία αναζήτησης, προσωποποίησης πληροφορίας διάδρασης με τη ΔΠΣΔ κ.ά.) και τα τεχνικά (προσβασιμότητα, δομή, εμφάνιση). Τα ποιοτικά περιλαμβάνονται στις υποερωτήσεις Δ17α-ε, τα λειτουργικά στις υποερωτήσεις Δ17στ-θ και Δ17ιδ και τα τεχνικά στις υποερωτήσεις Δ17ι-ιγ.

Από τις απαντήσεις προκύπτει μεγάλη ομοιομορφία στην αξιολόγηση των επιμέρους γνωρισμάτων από όλες τις ομάδες και για όλα τα γνωρίσματα. Έτσι, το σύνολο των ομάδων αναγνωρίζουν ως σπουδαιότερα τα ποιοτικά γνωρίσματα, αποδίδοντάς τους μεγάλη προς υψηλή σημασία. Στα λειτουργικά και τεχνικά γνωρίσματα αποδίδουν μεγάλη σημασία. Όπως και στην ερώτηση Δ14, στις υποερωτήσεις που αφορούν στη διάδραση με τη ΔΠΣΔ, οι ερωτηθέντες εκδηλώνουν χαμηλό ενδιαφέρον.

Τα αποτελέσματα συμφωνούν και με τα ευρήματα της ποιοτικής έρευνας, όπου έχει καταγραφεί ενδιαφέρον περισσότερο για το περιεχόμενο και λιγότερο για τα λειτουργικά και τεχνικά γνωρίσματα της Διαδικτυακής Πύλης, παρότι και αυτά γενικά αξιολογούνται ως σημαντικά. Βρίσκονται επίσης σε συνάφεια με τα συμπεράσματα από την ανάλυση των απαντήσεων στις ερωτήσεις Δ12-Δ14, όπου βρέθηκε πως η αναζήτηση έτοιμων πληροφοριών συγκεντρώνει το μέγιστο ενδιαφέρον των ερωτηθέντων.

Δ18: Άλλα σχετικά θέματα.

Στη γενική αυτή ερώτηση υπήρξαν λίγες απαντήσεις, από τις οποίες διακρίνεται με σαφήνεια η σημασία που αποδίδουν οι ομάδες στόχοι στο περιεχόμενο και στα εργαλεία αναζήτησης. Εργαλεία αναζήτησης, διαδικτυακό σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών είναι μερικά από τα πιο κοινά ζητήματα.

6. Συμπεράσματα

Η παρούσα έρευνα οργανώθηκε πάνω σε τρεις άξονες-ερωτήματα που αφορούν:

- Την αναγνώριση του υφιστάμενου επιπέδου γνώσεων και πείρας των υπαλλήλων της Δασικής Υπηρεσίας και των υπόλοιπων ομάδων στόχων που εμπλέκονται στην προστασία και διαχείριση των δασών που βρίσκονται εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000.
- Τις δεξιότητες των μελών των ομάδων στόχων τις σχετικές με την ενημέρωση, την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους που πρέπει να ενισχυθούν.
- Τα καταλληλότερα μέσα για την κάλυψη των γνωσιακών αναγκών, την ανταλλαγή πείρας και καλών πρακτικών και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των μελών των ομάδων στόχων.

Γνώση και πείρα για τη διατήρηση και διαχείριση των δασών στο Δίκτυο Natura 2000:

- Υπάρχουν δυσχέρειες στην πρόσβαση σε έγκυρα γεωχωρικά δεδομένα που αφορούν, τόσο την οριοθέτηση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, όσο και σε άλλες επιστημονικές πληροφορίες όπως παρουσία τύπων οικοτόπων και ειδών κ.ά. Επίσης δυσχερής είναι η πρόσβαση στη νομοθεσία, σε εγκυκλίους, κείμενα κατευθύνσεων κ.λπ.
- Απαιτείται ουσιαστική ενδυνάμωση του επιπέδου γνώσεων, αλλά και ενίσχυση της πείρας για την εφαρμογή ειδικότερων λύσεων για τη διατήρηση ή βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων στο Δίκτυο Natura 2000.

Δεξιότητες και μέσα για τη διατήρηση και διαχείριση των δασών στο Δίκτυο Natura 2000

Η υφιστάμενη κατάσταση, όπως καταγράφηκε στην έρευνα:

- Η ενημέρωση, επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ των εμπλεκόμενων στη διαχείριση των δασών σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 βασίζεται κυρίως στην προσωπική επαφή του ενδιαφερόμενου με την πηγή της πληροφορίας.
- Η αναζήτηση σε εξειδικευμένους δικτυακούς τόπους και η χρήση υπηρεσιών διαμοιρασμού ερωτήσεων και αναζητήσεων έχει περιορισμένη εφαρμογή.
- Η χρήση του διαμοιρασμού καλών πρακτικών και επιτυχών λύσεων, όπως και της παρουσίασης προβλημάτων και αστοχιών προς αναζήτηση λύσεων δεν είναι διαδεδομένη και αντιμετωπίζεται με επιφυλακτικότητα. Κυριαρχεί η στάση του «δέκτη» λύσεων και οδηγιών, έναντι της στάσης του «πομπού», ακόμα και σε περιπτώσεις επιτυχημένων πρακτικών.
- Οι υποδομές πληροφορικής επαρκούν για τις ανάγκες της Δασικής Υπηρεσίας και των υπόλοιπων ομάδων στόχων, με εξαίρεση τους Δασικούς Συνεταιρισμούς.
- Ο χρόνος που μπορεί να διατεθεί για ενημέρωση, επιμόρφωση και αλληλεπίδραση είναι οριακά ικανοποιητικός για τη Δασική Υπηρεσία.
- Η επιμόρφωση των μελών των ομάδων στόχων κυμαίνεται σε μη ικανοποιητικά επίπεδα.
- Το επίπεδο δεξιοτήτων στη χρήση του διαδικτύου και γενικότερα της σύγχρονης τεχνολογίας για την επικοινωνία είναι ικανοποιητικό.
- Η χρήση σύγχρονων υπηρεσιών για την αλληλεπίδραση με άλλα μέλη των ομάδων στόχων είναι περιορισμένη και εντοπίζεται σε ορισμένες ομάδες, χωρίς αυτό να σχετίζεται με το επίπεδο δεξιοτήτων στη χρήση του διαδικτύου (π.χ. η ομάδα Δασική Υπηρεσία).

Η επιθυμητή κατάσταση, όπως καταγράφηκε στην έρευνα:

- Η ανάπτυξη της Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση (ΔΠΣΔ) αντιμετωπίζεται από θετικά έως πολύ θετικά.
- Είναι επιθυμητό, η ΔΠΣΔ να δώσει βάρος στην παροχή έγκυρης και επίκαιρης βασικής πληροφορίας, ώστε να αναδειχθεί σε αξιόπιστο εργαλείο στα χέρια των μελών των ομάδων στόχων, κυρίως της Δασικής Υπηρεσίας.

- Ιδιαίτερο βάρος είναι επιθυμητό να δοθεί στην ταχεία και αξιόπιστη πρόσβαση σε γεωχωρικά δεδομένα.
- Είναι σκόπιμη η μεγιστοποίηση της χρήσης μέσων που διευκολύνουν την προσωπική επικοινωνία.
- Η χρήση μέσων και υπηρεσιών διαμοιρασμού καλών πρακτικών και επιτυχών λύσεων, όπως και παρουσίασης προβλημάτων και αστοχιών προς αναζήτηση λύσεων, είναι σκόπιμο να προωθηθεί κυρίως μέσω της επίδειξης της αποτελεσματικότητάς της, αλλά στην αρχή δεν αναμένεται μαζική χρήση.
- Είναι επιθυμητό, κατά την υλοποίηση των δράσεων του έργου LIFE ForestLife, να δοθεί βάρος στην ενημέρωση σε σχέση με το πού μπορούν τα μέλη των ομάδων στόχων να βρουν έγκυρες πληροφορίες για τα δάση και το Δίκτυο Natura 2000, ιδανικά μέσω επίσημης εγκυκλίου.
- Είναι σκόπιμο να διατεθεί χρόνος για την ενημέρωση σε σχέση με την ένταξη των δασών σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000, με τις υποχρεώσεις και τις δυνατότητες που η ένταξη αυτή παρέχει.
- Είναι σκόπιμο η Δασική Υπηρεσία να λαμβάνει επίσημα γνώση των αποφάσεων και πρωτοβουλιών της διοίκησης σχετικά με το Δίκτυο Natura 2000, τις προστατευόμενες περιοχές και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

7. Βιβλιογραφία

- Bollen, A. and D. Velghe. 2015. Forest Thematic Report. Contribution of LIFE ENV/INF/BIO/NAT projects to the implementation, dissemination and further development of EU environmental policies and legislation: Forests. Astrale, Brussels. 118 p.
- Javeau, C. 2000. Η έρευνα με ερωτηματολόγιο: Το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή. Τυπωθήτω, Αθήνα. 259 p.
- Kremer, F., J. Van der Stegen, M. Gafo Gomez-Zamalloa, T. Szedlak, C. Olmeda, C. Ibero, D. García and K. Sundseth. 2015. Natura 2000 and Forests (Part I-II). Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg. 114 p.
- Spanos, I., I. Meliadis, P. Platis, K. Mantzanas, T. Samara and M. Meliadis 2015. Forest Land Ownership Change in Greece. Research. European Forest Institute Central-East and South-East European Regional Office, Vienna. 47 p.
- TEC A.E. 2013. Μελέτη ωρίμανσης για την ενδυνάμωση των μηχανισμών σχεδιασμού, εφαρμογής και ελέγχου δασικής πολιτικής. Αθήνα. 140 p.
- Wilson, M. 1998. Asking questions. In Sapsford, R. and V. Jupp (eds.), Data Collection and Analysis. Sage, London. 27 p.
- Αγγελάκας, Ε., Γ. Αμοργιανιώτης, Κ. Δημόπουλος, Ν. Φραγκισκάκης και Θ. Οικονόμου. 2014. Πόρισμα ομάδας εργασίας για την αξιολόγηση των δομών και την αναδιάρθρωση των δασικών υπηρεσιών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας. Research, Αθήνα. 157 σελ.
- Καραβάς, Ν., Α. Αθανασιάδης, Δ. Κουτσούμπας, Θ. Κορηνός και Α. Γαλανάκη. 2014. Σχέδιο-Προτάσεις για ένα λειτουργικό και αποτελεσματικό εθνικό σύστημα διοίκησης και διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών. Ελληνικό Δίκτυο Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, Αθήνα. 24 σελ.
- Καρακώστα, Χ., Δ. Βακάλης και Ι. Συνοδινού. 2014. Απολογισμός δραστηριοτήτων δασικών υπηρεσιών έτους 2011. Report. Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών/Διεύθυνση ανάπτυξης δασικών πόρων Αθήνα. 67 σελ.
- Κυριαζή, Ν. 2002. Η Κοινωνιολογική Έρευνα: Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα. 368 σελ.
- Λαμπίρη-Δημάκη, Ι. 1995. Κοινωνικές έρευνες με στατιστικές μεθόδους. Εκδόσεις Α. Σάκουλα, Αθήνα. 436 σελ.
- Ντάφης, Σ. 2000. Οικολογική διαχείριση και καλλιέργεια του δάσους. ΑΜΦΙΒΙΟΝ: 6-8.
- Τοπαλίδου, Σ., Μ. Κατσακιώρη, Β. Χρυσοπολίτου, Π. Κακούρος, Λ. Χατζηιορδάνου και Γ. Πουλής. 2017. Τεκμηρίωση της αρχικής κατάστασης αναγκών και δεξιοτήτων του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας και των λοιπών εμπλεκόμενων στην προστασία και διαχείριση των δασών του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα (Έκδοση 2). Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων. Θέρμη. 69 σελ. + Παραρτήματα
- Χατζηδάκης, Α. 2015. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008-2015. Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού. Εθνικό Τυπογραφείο. Αθήνα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Ερωτηματολόγιο

Έργο ForestLife: Εντοπισμός και αξιολόγηση αναγκών της ελληνικής δασικής κοινότητας για τη διαχείριση των δασικών περιοχών του Δικτύου Natura 2000

Το έργο LIFE με τίτλο «ForestLife-Οικοδόμηση συνεργασιών, ανάπτυξη δεξιοτήτων και ανταλλαγή γνώσεων για τα δάση του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα» (LIFE14 GIE/GR/000304), που υλοποιείται από το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων (ΕΚΒΥ) σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.), αποσκοπεί στη διάχυση πληροφοριών, στην προώθηση συνεργασιών και στη διεύρυνση της χρήσης καλών πρακτικών δασικής διαχείρισης, δίνοντας έμφαση στις δασικές περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

Κύρια δράση του έργου είναι η ανάπτυξη Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση, η οποία θα απευθύνεται στη δασική κοινότητα και θα ενισχύει την επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των μελών της, καθώς και την επικοινωνία με τρίτους. Η διαδικτυακή πύλη θα παρέχει πρόσβαση σε πληροφορίες και αρχεία (π.χ. νομοθεσία, μελέτες, άρθρα, χάρτες), υπηρεσίες αναζήτησης πληροφοριών και εργαλεία διάδρασης με άλλους χρήστες. Άλλες δράσεις του έργου είναι η κατάρτιση σε επιλεγμένα θέματα δασικής διαχείρισης και η ανάπτυξη μιας σύγχρονης εφαρμογής για έξυπνες συσκευές. Τα θέματα κατάρτισης είναι η εφαρμογή μέτρων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, οι καινοτόμες μορφές χρηματοδότησης, η διαχείριση επισκεπτών κ.ά.

Η επιτυχής υλοποίηση των δράσεων του έργου προϋποθέτει αφενός την καταγραφή του υφιστάμενου επιπέδου γνώσεων και δεξιοτήτων της δασικής κοινότητας, αφετέρου την καταγραφή των αναγκών της. Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μέρος των ενεργειών καταγραφής των αναγκών. Απευθύνεται στα στελέχη της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης που ασχολούνται με τα δάση, σε επαγγελματίες που ασχολούνται με τη συλλογή δασικών προϊόντων ή την παροχή άλλων υπηρεσιών σχετικών με τα δάση (π.χ. δραστηριοτήτων αναψυχής), σε ΜΚΟ, σε ερευνητές και ειδικούς επιστήμονες. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα περιληφθούν στην έκθεση «Αξιολόγηση αναγκών της ελληνικής δασικής κοινότητας για τη διαχείριση των δασικών περιοχών του Δικτύου NATURA 2000» και θα αναρτηθούν στον ιστότοπο του έργου LIFE ForestLife.

Τα συλλεχθέντα προσωπικά στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ενδεχόμενη ανάγκη επικοινωνίας με την ομάδα έργου και για κανέναν άλλο σκοπό.

Σας ευχαριστούμε για τη συμβολή σας.

Η ομάδα έργου του LIFE ForestLife

Ερωτήσεις

Τα συλλεχθέντα προσωπικά στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά από την ομάδα έργου για ενδεχόμενη επικοινωνία και για κανέναν άλλο σκοπό.

Α. Γνώση και πείρα στη διαχείριση δασών στο Δίκτυο Natura 2000

A1. Αξιολογήστε τις γνώσεις σας στα ακόλουθα θέματα που αφορούν στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000.*

ΓΝΩΣΕΙΣ	Άριστες	Επαρκείς	Μέτριες	Ελάχιστες	Δεν γνωρίζω
Τον ορισμό νέων ή την τροποποίηση των ορίων υφιστάμενων περιοχών					
Τη διαχείριση μέσω εφαρμογής ειδικών μέτρων διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων εντός και εκτός περιοχών του Δικτύου					
Την εφαρμογή ειδικών μέτρων διατήρησης των ειδών Κοινοτικού Ενδιαφέροντος που απαντούν σε δάση στις περιοχές του Δικτύου					
Την παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των δασικών τύπων οικοτόπων και των ειδών Κοινοτικού Ενδιαφέροντος σε αυτούς που απαντούν σε αυτούς εντός και εκτός των περιοχών του Δικτύου					
Την άσκηση μη εμπορικών δραστηριοτήτων (π.χ. ποδήλατο βουνού, θήρα, συλλογή μανιταριών κ.λπ.) εντός των δασικών περιοχών του Δικτύου					

A2. Αξιολογήστε τις ΓΝΩΣΕΙΣ σας στην εφαρμογή των λύσεων που προτάθηκαν από τα Βιογεωγραφικά Σεμινάρια για την βελτίωση της κατάστασης διατήρησής των δασικών τύπων οικοτόπων στο Δίκτυο Natura 2000.*

ΓΝΩΣΕΙΣ	Άριστες	Επαρκείς	Μέτριες	Λίγες	Ελάχιστες
Διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων					
Προσαρμογή της δασικής διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή					
Διαχείριση πρεμνοφυών δασών (περιλαμβανομένης της αναγωγής).					
Οργάνωση/Διαχείριση υπηρεσιών αναψυχής σε δασικά οικοσυστήματα					
Χρηματοδότηση επενδύσεων (δημόσιων και ιδιωτικών) στη δασοπονία					
Χρηματοδότηση επενδύσεων (δημόσιων και ιδιωτικών) στη διατήρηση της δασικής					

βιοποικιλότητας					
Πρόσβαση σε γεωχωρικά και μη δεδομένα και στατιστικά στοιχεία					

A3. Αξιολογήστε την ΠΕΙΡΑ σας στην εφαρμογή των λύσεων που προτάθηκαν από τα Βιογεωγραφικά Σεμινάρια για την βελτίωση της κατάστασης διατήρησής των δασικών τύπων οικοτόπων στο Δίκτυο Natura 2000.*

ΠΕΙΡΑ	Άριστη	Επαρκής	Μέτρια	Λίγη	Ελάχιστη
Διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων					
Προσαρμογή της δασικής διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή					
Διαχείριση πρεμνοφυών δασών (περιλαμβανομένης της αναγωγής)					
Οργάνωση/Διαχείριση υπηρεσιών αναψυχής σε δασικά οικοσυστήματα					
Χρηματοδότηση επενδύσεων (δημόσιων και ιδιωτικών) στη δασοπονία					
Χρηματοδότηση επενδύσεων (δημόσιων και ιδιωτικών) στη διατήρηση της δασικής βιοποικιλότητας					
Πρόσβαση σε γεωχωρικά και μη δεδομένα και στατιστικά στοιχεία					

A4. Αξιολογήστε τις δυνατότητες ενημέρωσής σας για τα προηγούμενα θέματα σε ό,τι αφορά:*

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	Άριστες	Επαρκείς	Μέτριες	Λίγες	Καθόλου
Τον χρόνο που μπορείτε να διαθέσετε					
Την ευκολία και ταχύτητα πρόσβασης στο διαδίκτυο					
Τη συμμετοχή σε σχετικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα					
Τη συμμετοχή σε σχετικές εκδηλώσεις στο εξωτερικό					
Την πρόσβαση σε επιστημονικές δημοσιεύσεις					
Την πρόσβαση σε οδηγίες-κατευθύνσεις					
Την κατάρτιση στο πλαίσιο λειτουργίας του οργανισμού					

A5. Αξιολογήστε τις δυνατότητές σας ως προς τα παρακάτω θέματα χρηματοδότησης.*

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	Άριστες	Επαρκείς	Μέτριες	Λίγες	Καθόλου
Γνώση των χρηματοδοτικών μέσων					
Γνώση των σχετικών με το Δίκτυο Natura 2000 χρηματοδοτικών μέσων					
Εντοπισμός προσκλήσεων υποβολής προτάσεων					
Έγκαιρη ανταπόκριση σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων					
Γνώση διαδικασιών υποβολής προτάσεων					
Εύρεση πόρων για ίδια συμμετοχή					
Εύρεση κατάλληλου σχήματος υλοποίησης (κατάλληλο προσωπικό του φορέα και άλλοι εταίροι/συνεργαζόμενοι φορείς)					
Πρόσβαση σε οδηγίες εφαρμογής, πρότυπα διακηρύξεων κ.λπ.					

B. Αξιολόγηση δεξιοτήτων στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας

B6. Επιλέξτε τα μέσα που χρησιμοποιείτε για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών.*

Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερα από ένα

- ☐ Τηλέφωνο
- ☐ Email
- ☐ Κοινότητα συζητήσεων (discussion forum)
- ☐ Μέσα κοινωνικής και επαγγελματικής δικτύωσης (π.χ. Facebook)
- ☐ Κατ' ιδίαν συναντήσεις (επίσκεψη σε κάποια υπηρεσία)
- ☐ Συμμετοχή σε σεμινάρια κατάρτισης
- ☐ Συμμετοχή σε συνέδρια/ημερίδες/συναντήσεις
- ☐ Άλλο

B7. Εκτιμήστε πόσο εξοικειωμένοι είστε με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και βασικών εφαρμογών γραφείου (επεξεργασία κειμένου, λογιστικά φύλλα, δημιουργία παρουσιάσεων).*

- ☐ Πολύ
- ☐ Αρκετά
- ☐ Μέτρια
- ☐ Λίγο
- ☐ Καθόλου

B8. Εκτιμήστε πόσο εξοικειωμένοι είστε με τη χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πληροφοριών.*

- ☐ Πολύ
- ☐ Αρκετά
- ☐ Μέτρια
- ☐ Λίγο
- ☐ Καθόλου

B9. Αναφέρετε τη συχνότητα επίσκεψης στις παρακάτω διαδικτυακές πύλες για εύρεση πληροφοριών (δεδομένων, εθνικών εκθέσεων, προδιαγραφών κ.λπ.) που χρειάζεστε για την εργασία σας.*

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ	Ημερήσια	Εβδομαδιαία	Μηνιαία	Σπάνια	Ποτέ
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας					
Εθνικό Κτηματολόγιο					
Δημόσια ανοιχτά δεδομένα (www.geodata.gov.gr)					
Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος					
Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών (Θεσσαλονίκη)					
Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων & Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων (Αθήνα)					
Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων					
Δικτυακή πύλη για τη φύση και τη βιοποικιλότητα					
Κεντρικό αποθετήριο δεδομένων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος					
Πρόγραμμα Δασών του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων (www.fao.org/forestry/en)					
European Climate Adaptation Platform					
Natura 2000 viewer					
Natura 2000 Communication Platform					
FOREST EUROPE					
JRC (Joint Research Centre) για τα δάση					
Οικοσκόπιο					
www.dasarxeio.com					
www.dasologoi.gr					

Γ. Ελλείψεις και ανάγκες

Γ10. Αναφέρετε το είδος των πληροφοριών και δεδομένων (π.χ. επιστημονικές δημοσιεύσεις, κατάλογοι ειδών, γεωχωρικά δεδομένα) για να έχετε πρόσβαση για να υλοποιήσετε τις παρακάτω εργασίες.*

Συμπληρώστε με ελεύθερο κείμενο

Διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων.

Προσαρμογή της δασικής διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή.

Διαχείριση, περιλαμβανομένης της αναγωγής, πρεμνοφυών δασών.

Οργάνωση/Διαχείριση υπηρεσιών αναψυχής σε δασικά οικοσυστήματα.

Γ11. Αξιολογήστε την πρόσβαση σας στις παρακάτω πληροφορίες.*

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	Άριστη	Επαρκή	Μέτρια	Λίγη	Αδύνατη
Νομοθεσία/Πολιτικές για τη φύση					
Εθνικές εκθέσεις για το φυσικό περιβάλλον					
Τεχνικές εκθέσεις/μελέτες					
Επιστημονικές δημοσιεύσεις					
Οδηγίες δασικής διαχείρισης					
Οδηγίες για διαχείριση επισκεπτών					
Οδηγίες για ορθή συμπεριφορά στο δάσος					
Γεωχωρικά δεδομένα για τα δάση					
Άλλα θεματικά γεωχωρικά δεδομένα (π.χ. όρια προστατευόμενων περιοχών)					
Δασικοί χάρτες					
Άλλοι θεματικοί χάρτες					
Βάσεις δεδομένων/δεδομένα απογραφής δασών (π.χ. ιστορικό πυρκαγιών)					
Αποτελέσματα έργων που έχουν υλοποιηθεί για τα δάση					
Τρέχοντα έργα για τα δάση					
Στοιχεία επικοινωνίας φορέων που δραστηριοποιούνται στα δάση					
Στοιχεία επικοινωνίας ερευνητών δασολόγων					
Προσκλήσεις για χρηματοδότηση έρευνας/υποβολή προτάσεων					
Ανακοινώσεις θέσεων εργασίας					
Ανακοινώσεις εκδηλώσεων (συνεδρίων, σεμιναρίων)					

Δ. Ανάγκες λειτουργικότητας «Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση»

Δ12. Αξιολογήστε κατά πόσο θα σας ενδιέφεραν τα παρακάτω εργαλεία της «Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση» που θα αναπτύξει το έργο LIFE ForestLife.*

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Λίγο	Καθόλου
Υπηρεσία επισκόπησης διαδικτυακού χάρτη δασών					
Εργαλεία αναζήτησης/εντοπισμού γεωχωρικών δεδομένων					
Βάση δεδομένων με ολοκληρωμένα και τρέχοντα έργα/δράσεις για τα δάση					
Κατάλογος χρηματοδοτικών εργαλείων					
Εργαλεία αναζήτησης ερευνητών					
Εργαλεία αναζήτησης οργανισμών/φορέων					
Εργαλεία για υποβολή υλικού προς δημοσίευση στην πύλη					
Εργαλεία διάδρασης με άλλους ερευνητές (συζήτηση, αποστολή μηνύματος)					
Εργαλεία διάδρασης με ανακοινώσεις ειδήσεων (π.χ. σχολιασμός είδησης, κοινοποίηση είδησης, αποστολή είδησης μέσω email, αποθήκευση μιας εκδήλωσης σε προσωπικό ημερολόγιο)					
Κοινότητα συζητήσεων (discussion forum)					
Υπηρεσία ειδοποίησης μέσω email για παρακολούθηση της πορείας ενός θέματος συζήτησης στο forum					
Υπηρεσία ειδοποίησης μέσω email για επιλεγμένες ειδήσεις/αναρτήσεις της πύλης					

Δ13. Αξιολογήστε κατά πόσο σας ενδιαφέρουν τα παρακάτω οφέλη από τη διάδρασή σας με τη «Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση».*

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Λίγο	Καθόλου
Εύρεση πληροφοριών για τα δάση					
Εύκολη πρόσβαση σε νομοθεσία για τα δάση					
Εύκολη πρόσβαση σε εθνικές εκθέσεις και δεδομένα για το περιβάλλον					
Εύκολη πρόσβαση σε κατευθυντήριες οδηγίες					
Εύκολη πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων και γεωπύλες					
Ενημέρωση για προσκλήσεις χρηματοδότησης έργων					
Εντοπισμός συνεργατών με παρόμοια ενδιαφέροντα					
Εντοπισμός γεωχωρικών δεδομένων					
Εντοπισμός γεγονότων (εκδηλώσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων κ.λπ.)					

Ωρίμανση θεμάτων μέσω διαδικτυακών συζητήσεων με άλλα μέλη της κοινότητας (discussion forum)					
Ανάπτυξη συναίνεσης για λήψη δράσεων άμεσης προτεραιότητας για την προστασία και διαχείριση των δασών, μέσω διαδικτυακών συζητήσεων με άλλα μέλη της κοινότητας (discussion forum)					
Ενημέρωση για θέματα δασικής επικαιρότητας (απειλές δασών, πρόοδος δράσεων, αποτελέσματα έργων, εξελίξεις σε εργασιακά θέματα κ.λπ.)					

Δ14. Σε περίπτωση που σας ζητηθεί να συμμετέχετε ενεργά στη «Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση», πόσο πιθανή θα βλέπατε τη συνεισφορά σας στα παρακάτω:

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Λίγο	Καθόλου
Εγγραφή σας σε βάση δεδομένων (αποστολή CV)					
Εγγραφή του οργανισμού/φορέα που εκπροσωπείτε σε βάση δεδομένων οργανισμών σχετικών με τα δάση (αποστολή προφίλ οργανισμού/φορέα)					
Συνεισφορά υλικού (μελέτες, άρθρα, φωτογραφίες)					
Συνεισφορά στη συγγραφή/εμπλουτισμό ενημερωτικών κειμένων					
Αποστολή ειδήσεων με σκοπό την προβολή τους από την πλατφόρμα (π.χ. ενημέρωση προόδου δράσεων, ανακοινώσεις συνεδρίων, θέσεων εργασίας κ.λπ.)					
Αποστολή στοιχείων ερευνητικών έργων (ολοκληρωμένα και τρέχοντα) με σκοπό την ανάρτησή τους στη σχετική βάση δεδομένων ερευνητικών έργων της πλατφόρμας					
Αποστολή σχολίων με σκοπό τη βελτίωση του περιεχομένου και της λειτουργικότητας της πλατφόρμας					
Προώθηση/κοινοποίηση της πλατφόρμας σε άλλους ενδιαφερόμενους χρήστες					
Συμμετοχή σε συζητήσεις					

Δ15. Επιλέξτε τις πληροφορίες θα σας ενδιέφερε να μπορείτε να εντοπίσετε στη «Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση» για άλλους οργανισμούς/φορείς που δραστηριοποιούνται στα δάση.*

Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερα από ένα

- ☐ Σύντομο προφίλ οργανισμού
- ☐ Πεδία ενδιαφέροντος
- ☐ Τρέχουσα δραστηριότητα
- ☐ Στοιχεία επικοινωνίας οργανισμού
- ☐ Στοιχεία επικοινωνίας ανά πεδίο δραστηριότητας
- ☐ Άλλο (συμπληρώστε παρακάτω)

Δ16. Επιλέξτε τις πληροφορίες θα σας ενδιέφερε να μπορείτε να εντοπίσετε στη «Διαδικτυακή Πύλη Συνεργασίας για τα Δάση» σχετικά με άλλα εγγεγραμμένα μέλη στην Πύλη.*

Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερα από ένα

- ☐ Βιογραφικό
- ☐ Πεδία ενδιαφέροντος
- ☐ Τρέχουσα δραστηριότητα
- ☐ Διαθεσιμότητα και πεδία ενδιαφέροντος για μελλοντική συνεργασία
- ☐ Στοιχεία επικοινωνίας
- ☐ Φωτογραφία
- ☐ Άλλο (συμπληρώστε παρακάτω)

Δ17. Αξιολογήστε τη συμβολή των παρακάτω γνωρισμάτων στην επιτυχία της «Διαδικτυακής Πύλης Συνεργασίας για τα Δάση».*

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ	Υψηλή	Μεγάλη	Μέτρια	Μικρή	Καμία
Αξιοπιστία του φορέα που τη διαχειρίζεται					
Πληρότητα της πληροφορίας					
Επίκαιρη πληροφορία					
Συχνή ενημέρωση					
Γρήγορη ταχύτητα απόκρισης					
Υπαρξη εργαλείων αναζήτησης					
Υποστήριξη δυνατότητας προσωποποίησης της Πλατφόρμας μέσω εγγραφής σε αυτήν					
Υπαρξη εργαλείων διάδρασης με την Πύλη					
Υπαρξη εργαλείων διάδρασης με άλλους εγγεγραμμένους χρήστες					
Προσβασιμότητα από ΑΜΕΑ					
Προσβασιμότητα από άλλες συσκευές (κινητά, ταμπλέτες κ.ά.)					
Συμπαγής δομή					
Καλαίσθητη εμφάνιση					
Δυνατότητα αξιολόγησής της από τους χρήστες και αποστολής σχολίων στους διαχειριστές για βελτίωσή					

Δ18. Άλλα σχετικά θέματα που θα θέλατε να επισημάνετε/προτείνετε ως προς τις ανάγκες σας για ανταλλαγή γνώσεων και καλών πρακτικών:

Ε. Προσωπικά στοιχεία

Ε19. Φορέας στον οποίο εργάζεστε, ή δραστηριότητα που ασκείτε:*

- ☐ Δασική Υπηρεσία
- ☐ Άλλη δημόσια αρχή με αρμοδιότητα στο δασικό περιβάλλον
- ☐ Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών
- ☐ Δασικό ερευνητικό ινστιτούτο και ΑΕΙ με κύριο αντικείμενο τα δάση
- ☐ Ερευνητικό ινστιτούτο και ΑΕΙ με αντικείμενο σχετικό με τη διαχείριση δασών
- ☐ Ανεξάρτητος ερευνητής, σύμβουλος ή μελετητής
- ☐ Μη κυβερνητική οργάνωση (περιλαμβάνονται και οι κυνηγετικές οργανώσεις)
- ☐ Δασικός συνεταιρισμός (μέλη) και δραστηριότητες συγκομιδής δασικών προϊόντων (ξύλου ή μη)
- ☐ Ιδιώτης δασοκτήμονας ή προσωπικό ιδιωτικά διαχειριζόμενων δασών (περιλαμβάνονται τα εκκλησιαστικά)
- ☐ Επιχείρηση αναψυχής/δραστηριοτήτων υπαίθρου
- ☐ Άλλο

Ε20. Αντικείμενο εργασίας:*

Συμπληρώστε περισσότερα από ένα

- ☐ Διαμόρφωση πολιτικών για τα δάση
- ☐ Διοίκηση οργανισμού/φορέα
- ☐ Διαχείριση έργου
- ☐ Δασική διαχείριση
- ☐ Διαχείριση/επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων
- ☐ Συγκομιδή ξυλωδών δασικών προϊόντων
- ☐ Συγκομιδή μη ξυλωδών δασικών προϊόντων
- ☐ Διαχείριση επισκεπτών δασών
- ☐ Οργάνωση/Διαχείριση δραστηριοτήτων υπαίθρου/αναψυχής
- ☐ Έρευνα
- ☐ Εκπαίδευση
- ☐ Φύλαξη
- ☐ Άλλο

Ε21. Έτη εργασίας

- ☐ 1 - 5
- ☐ 6 - 10
- ☐ 10 - 20
- ☐ > 20

E22. Έδρα:*

- ☐ Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης
- ☐ Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
- ☐ Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
- ☐ Περιφέρεια Ηπείρου
- ☐ Περιφέρεια Θεσσαλίας
- ☐ Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
- ☐ Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
- ☐ Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας
- ☐ Περιφέρεια Αττικής
- ☐ Περιφέρεια Πελοποννήσου
- ☐ Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- ☐ Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
- ☐ Περιφέρεια Κρήτης

E23. Βρήκατε το ερωτηματολόγιο:

Κατανοητό

☐ Ναι ☐ Όχι και τόσο ☐ Όχι

Ενδιαφέρον

☐ Ναι ☐ Όχι και τόσο ☐ Όχι

Εύκολο στη συμπλήρωση

☐ Ναι ☐ Όχι και τόσο ☐ Όχι**E24. Στοιχεία επικοινωνίας**

Όνομα, επώνυμο:

E-mail:

Τηλέφωνο:

Ιδιότητα ή θέση που κατέχετε:

Περισσότερες πληροφορίες για το έργο LIFE ForestLife θα βρείτε στην ιστοσελίδα www.forestlife.gr.